

Primaria comunei Perisani

Judetul Valcea

Cod fiscal 2541703 Telefon / fax 0250-757280; 0250-757202

E-mail: primaria_perisani@yahoo.com

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALA A COMUNEI PERISANI 2014-2020

Elaborat de SC TERRA SOLUTION
SERVICES SRL

www.terrasolutions.ro

Aprilie 2014

CUPRINS:

I. INTRODUCERE	4
I.1. Principiile de abordare a dezvoltării economico-sociale locale	4
I.2. Cadrul conceptual al elaborării strategiei de dezvoltare locala	5
II. CONTEXTUL STRATEGIC AL ELABORARII STRATEGIEI DE DEZVOLTARE	7
II.1. Contextul european de dezvoltare	7
II.1.1. Europa 2020 – O strategie europeana pentru crestere inteligenta, Durabila si favorabila incluziunii	7
II.1.2. Elementele cadrului strategic comun 2014-2020	25
II.1.3. Politica de coeziune a UE 2014-2020	26
II.1.3.1. Fondul European de Dezvoltare Regionala	29
II.1.3.2. Fondul Social European	30
II.1.3.3. Fondul de Coeziune	32
II.1.3.4. Facilitatea “Conectarea Europei”	33
II.1.3.5. Cooperarea economică teritorială	33
II.1.4. Politica Agricola Comuna (PAC)	34
II.1.5. Cadrul Financiar Multianual 2014-2020	38
II.2. Contextul national de dezvoltare durabila	41
II.2.1. Context macroeconomic - demersuri la nivel national pentru asigurarea convergentei cu strategia europeana	41
II.2.2. Impactul aderarii la Uniunea Europeana asupra finantelor publice	46
II.2.3. Documente strategice si operationale privind stabilirea prioritatilor de dezvoltarea a Romaniei in perioada 2014-2020	48
II.2.3.1. Obiectivele nationale asumate in contextual strategiei Europa 2020	48
II.2.3.2. Acordul de parteneriat propus pentru Romania pentru perioada de programare 2014-2020	55
II.2.3.3. Strategia de dezvoltare rurală a României 2014-2020	84
II.3. Contextul regional de dezvoltare durabila	95
II.3.1. Cadrul regional de dezvoltare pentru perioada 2014-2020 la nivelul regiunii Sud-Vest Oltenia	95
II.3.2. Politica de dezvoltare a regiunii Sud-Vest Oltenia	96
II.3.3. Prioritati ale Strategiei Regionale de Dezvoltare Socio-Economică Pentru perioada 2014-2020	101
II.4. Contextul judetean de dezvoltare durabila	105
II.4.1. Prezentare generala	105
II.4.2. Structura demografica	108
II.4.3. Mediu	110
II.4.4. Infrastructura	111
II.4.5. Economia judetului Valcea	112
II.4.6. Turismul in judetul Valcea	113

II.4.7. Direcțiile de intervenție ale strategiei județene de dezvoltare socio-economice	115
II.5. Contextul local de dezvoltare durabila	117
II.5.1. Prezentarea generala a comunei Perisani	117
II.5.2. Istorie si traditii	122
II.5.3. Populatia si dezvoltarea sociala	125
II.5.4. Infrastructura, organizarea teritoriului, servicii si utilitati publice	127
II.5.5. Educatie	137
II.5.6. Cultura, sport si agrement	143
II.5.7. Sanatate si asistenta sociala	147
II.5.8. Economia locala	150
II.5.9. Administratia publica locala	156
III. DIRECTIILE DE DEZVOLTARE SI OBIECTIVELE STRATEGICE ALE COMUNEI MUEREASCA	159
IV. PLANUL DE MASURI SI ACTIUNI	179
V. SURSE DE FINANTARE DISPONIBILE	190
Bibliografie	219

I. INTRODUCERE

I.1. Principiile de abordare a dezvoltării economico-sociale locale

Elaborarea strategiei de dezvoltare locala are ca scop identificarea, analiza si implementarea obiectivelor strategice de dezvoltare a comunicatii locale in domeniile de actiune identificate la nivel local, si integrate in cele la nivel judetean, regional, national si european. Realizarea obiectivelor strategice, in special in sfera economica au ca rezultat dezvoltarea economica locala, cresterea calitatii vietii si bunastarii sociale.

Dezvoltarea economică locală este procesul prin care administrația locală și/sau comunitatea, bazată pe grupuri, administrează resursele existente și intră într-un nou angajament de parteneriat fie cu sectorul privat, fie una cu cealaltă, pentru a crea noi locuri de muncă și pentru a stimula activitățile economice într-o zonă economică bine definită.

Dezvoltarea economică presupune dezvoltarea capacității economice regionale sau locale și formularea răspunsului la schimbările economice, tehnologice, sociale, etc. Dezvoltarea care, îndeplinind cerințele generației actuale, facilitează generațiilor viitoare îndeplinirea propriilor opțiuni, este dezvoltare durabilă. Dezvoltarea durabilă urmărește reconcilierea între două aspirații fundamentale, și anume necesitatea dezvoltării economice și sociale, dar și protecția și îmbunătățirea stării mediului.

In elaborarea strategie de dezvoltare au fost utilizare elementele specifice locale:

- date economice,
- date privind populatie,
- infrastructura,
- mediul inconjurator,
- amenajarea teritoriului,
- analiza distributiei serviciilor etc.,

precum si de la o evaluare realista a modului in care comunitatea locala doreste sa evolueze.

Strategia a fost elaborata cu contributia comunitatii, a angajatilor din institutiile publice locale, agentilor economici, institutiilor si organizatiilor locale, prin intermediul sondajelor, consultarilor comunitatii si dezbaterii publice care au reunit comunitatea intr-un exercitiu de democratie participativa si efort colectiv de trasare a propriului viitor.

Ca urmare, din punct de vedere metodologic, strategia are la baza si se fundamenteaza pe urmatoarele instrumente si proceduri de lucru:

- analiza de continut;
- analiza de date statistice din surse organizate;

- comparatii de date statistice pe scara evolutiva;
- analiza SWOT;
- analiza si interpretarea unor studii, rapoarte, cercetari, strategii si norme locale, judetene, regionale, nationale si europene.

I.2. Cadrul conceptual al elaborării strategiei de dezvoltare locala

Conceptul de dezvoltarea durabilă a comunităților rurale isi are originile la nivel mondial din anul 1992, în cadrul Conferinței de la Rio de Janeiro, 170 de state, printre care și România, au recunoscut în mod unanim și au căzut de acord asupra nevoii urgente de a adopta o strategie globală pentru secolul următor, denumita „AGENDA 21”.

Conform prevederilor stabilite în cadrul Conferinței de la Rio, fiecare autoritate locală are obligația de a elabora propria strategie de dezvoltare durabilă. Agenda 21 Locală implică necesitatea ca autoritățile locale să lucreze în parteneriat cu toate sectoarele comunității respective, punând accentul pe participarea comunității și pe democrația locală lărgită, oferind o modalitate de integrare a problemelor sociale, economice și de mediu, care să conducă, în final, la definirea de obiective, strategii, politici și acțiuni la nivel local.

Agenda 21 recunoaște că autoritățile / municipalitățile locale au de jucat un rol crucial în dezvoltarea durabilă, deoarece:

- reprezintă comunitatea locală și lucrează în numele ei;
- au un rol planificator important, deoarece desfașoară, delegă sau influențează multe din serviciile de care depinde calitatea vieții;
- administrează/posedă părți importante din patrimoniul construit sau natural; pot influența prin educație, sfaturi, informații și exemplu propriu;
- pot cataliza parteneriate cu alte organizații; au un impact mare în calitate de consumatori, achizitori și patroni.

Dezvoltarea durabilă a comunităților are ca scop major eradicarea sărăciei la nivel local, punând accent pe resursele locale, care pot fi structurate în patru categorii:

- capitalul uman: cunoștințe, abilități, capacități, creativitate, strategii de adaptare;
- capitalul fizic: clădiri, drumuri, rețele etc.;
- capitalul natural: sol, aer, apa, flora, fauna etc.;
- capitalul social: structuri de administrare și luare a deciziilor, comunitatea, cultura.

Dezvoltarea rurală poate fi considerată și un demers de dezvoltare teritorială, ea incluzând aspecte economice, social-politice, culturale, ecologice etc., prin stimularea și favorizarea dezvoltării interne, mobilizând, în acest sens, mijloacele umane și financiare care concură la această dezvoltare și asigurând convergența.

II. CONTEXTUL STRATEGIC AL ELABORARII STRATEGIEI DE DEZVOLTARE

II.1. Contextul european de dezvoltare

Europa trece printr-o perioadă de transformare. Criza a anulat anii de progrese economice și sociale și a pus în evidență deficiențele structurale ale economiei Europei. Între timp, lumea evoluează rapid, iar provocările pe termen lung (globalizarea, presiunea exercitată asupra resurselor, îmbătrânirea) se intensifică.

Din cauza crizei, obiectivul de garantare a unei creșteri economice viitoare este mult mai greu de realizat. Situația încă fragilă a sistemului financiar frânează redresarea, având în vedere dificultățile cu care se confruntă atât întreprinderile, cât și gospodăriile pentru a obține credite, a cheltui și a investi.

Europa poate reuși dacă acționează în mod colectiv, ca Uniune, trebuind să facă față următoarelor provocări: deficiente structurale (rata medie de creștere a Europei este net inferioară față de principalii parteneri economici, ratele de ocupare a forței de muncă în Europa sunt inferioare cu alte state ale lumii ca SUA sau Japonia, accelerarea îmbătrânirii populației), intensificării provocărilor globale (economii globale tot mai interconectate, nevoia finanțelor mondiale de măsuri corective, provocări globale legate de clima), trecerea la acțiune pentru evitarea declinului și ieșirea din criza.

II.1.1. Europa 2020 – O strategie europeană pentru creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii

Începând cu anul 2008, Uniunea Europeană a fost puternic afectată de criza financiară, transformată rapid într-o criză economică globală cu largi implicații sociale și care a eclipsat efectele benefice aduse de Strategia Lisabona pentru creștere economică și locuri de muncă. Uniunea a răspuns rapid acestei noi provocări, inițial printr-un „Plan European de Redresare Economică” și, ulterior, prin gândirea unei noi strategii economice mai realiste pentru orizontul anului 2020.

În luna martie 2010, Comisia Europeană a lansat această nouă strategie prin comunicarea „Europa 2020 – O strategie europeană pentru creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii”, care încorporează, în chiar titlul său, trinomul de priorități ale strategiei în acest deceniu.

Obiective strategiei Europa 2020

Cele 5 obiective principale (concretizate în 8 ținte numerice) propuse pentru atingerea celor 3 priorități, la nivelul UE, până în 2020 sunt:

Ocuparea forței de muncă: rata de ocupare a forței de muncă de 75% în rândul populației cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani.

Cercetare și dezvoltare: alocarea a 3% din PIB-ul UE pentru cercetare și dezvoltare.

Schimbari climatice si energie: reducerea cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de sera (sau chiar cu 30%, in conditii favorabile) fata de nivelurile inregistrate in 1990, cresterea ponderii surselor de energie regenerabile pana la 20%, cresterea cu 20% a eficientei energetice.

Educatie: reducerea abandonului scolar la sub 10%, cresterea la peste 40% a ponderii absolventilor de studii superioare in randul populatiei cu varsta cuprinsa intre 30-34 de ani.

Saracie si excluziune sociala: reducerea cu cel putin 20 de milioane a numarului persoanelor care sufera sau risca sa sufere de pe urma saraciei si a excluziunii sociale.

Prioritati strategice Europa 2020

Cele 3 prioritati ale strategiei Europa 2020 care definesc viziunea UE asupra economiei sociale de piata pentru secolul XXI vizeaza:

cresterea inteligenta, prin dezvoltarea unei economii bazate pe cunoastere si inovare;

cresterea durabila, prin promovarea unei economii mai eficiente, mai ecologice si mai competitive;

cresterea favorabila incluziunii prin promovarea unei economii cu un grad înalt de ocupare a fortei de munca care sa asigure coeziunea sociala si teritoriala.

Aceste prioritati strategice stabilite la nivelul Uniunii Europene pentru noul orizont de timp, respectiv anul 2020, au la baza 7 initiative emblematice, care au drept scop coordonarea eforturilor tuturor autoritatilor statelor membre, in vederea atingerii obiectivelor strategice la nivel european si national.

Crestere inteligenta

Cresterea inteligentă înseamnă consolidarea cunoașterii și inovării ca elemente motrice ale viitoareii creșteri. Pentru aceasta este necesar îmbunătățirea calitatii sistemelor de învățământ, întărirea performanței în cercetare, promovarea inovării și transferul de cunoștințe în Uniune, folosirea pe deplin a tehnologiilor informației și comunicațiilor și asigurarea transpunerii ideilor inovatoare în noi produse și servicii care să genereze creștere, locuri de muncă de calitate și care să contribuie la abordarea provocărilor cu care se confruntă societatea europeană și mondială.

Cresterea inteligenta este necesara in vederea recuperarii decalajelor intre cresterea economica a UE si cresterea economica a celor doi mari competitori pe piata mondiala respectiv SUA si Japonia.

Aspecte de corectat in domeniul *Inovarii*:

- nivelul mai redus al investitiilor in cercetare, dezvoltare si inovare;
- utilizarea insuficienta a tehnologiilor informatiei si comunicatiilor;

- accesul dificil la inovare in anumite sectoare ale societatii;
- ponderea mai redusa in UE a firmelor high-tech.

Aspecte de corectat in domeniul *Educatiei*:

- un sfert dintre elevi au competente slabe de citire, unul din sapte tineri abandoneaza studiile si formarea prea devreme;
- 50% dintre tineri ating un nivel mediu de calificare, insuficient pentru cerintele noi de pe piata muncii;
- in randul populatiei cu varsta cuprinsa intre 25 si 34 de ani, doar 1 persoana din 3 are o diploma universitara, comparativ cu 40% in SUA si peste 50% in Japonia;
- conform "indicelui Shanghai" in clasamentul mondial al primelor 20 de universitati, sunt listate doar doua universitati europene.

Aspecte de corectat in domeniul *Societatii digitale*:

- „din valoarea de 2.000 miliarde € reprezentata de piata globala pentru tehnologiile informatiei si comunicatiilor, firmele europene reprezinta doar 25%;
- ramanerea Europei in urma SUA si Japoniei in ceea ce priveste internetul de mare viteza, afecteaza capacitatea acesteia de inovare in special in zonele rurale, diseminarea online a cunostintelor si distributia online de bunuri si servicii.

Crestere inteligenta se realizeaza prin dezvoltarea unei economii bazate pe cunoastere si inovare; presupune imbunatatirea prestatiei in urmatoarele domenii:

- *cercetare si inovare*: imbunatatirea conditiilor pentru cresterea investitiilor de stat si private in vederea generarii de locuri de munca prin crearea de noi produse si servicii;
- *educatie*: incurajarea si sustinerea procesului de invatare si formare de-a lungul vietii in vederea imbunatatirii competentelor;
- *societatea digitala*: utilizarea tehnologiilor informatiei si comunicatiilor.

Actiunile acestei prioritati vizeaza:

- eliberarea potentialului inovator al Europei;
- ameliorarea rezultatelor in domeniul educatiei;
- valorificarea avantajelor economice si sociale ale societatii digitale.

Cresterea inteligenta va fi stimulata prin trei initiative emblematice:

a. „O Uniune a inovarii”. Initiativa ofera o viziune ampla si incluziva asupra inovarii în Uniunea Europeana, plasând inovarea în centrul interventiilor si interconectând multiple domenii de politici publice (de la cercetaredezvoltare, la educatie, întreprinderi, coeziune sociala, ajutor de stat, standardizare, achizitii publice, proprietate intelectuala). Initiativa propune urmatoarele directii de actiune:

- reorientarea politicii in domeniul cercetarii, dezvoltarii si inovarii catre domenii care prezinta provocari majore pentru societate (schimbari climatice, utilizarea eficienta a energiei si a resurselor, schimbari demografice, sanatatea populatiei etc.);
- consolidarea verigilor din lantul inovarii, de la cercetarea fundamentala la comercializare;
- definitivarea spatiului european de cercetare, elaborarea unei agende strategice de cercetare;
- imbunatarea conditiilor-cadru pentru a permite intreprinderilor sa inoveze, crearea unui brevet european unic si a unei instante specializate in materie de brevete;
- lansarea de parteneriate europene in domeniul inovarii intre UE si nivelurile nationale, in vederea accelerarii dezvoltarii si utilizarii;
- consolidarea si dezvoltarea rolului instrumentelor UE de sustinere a inovarii (fondurile structurale, fondurile de dezvoltare rurala, programul-cadru de cercetare-dezvoltare, etc.);
- promovarea parteneriatelor in materie de cunoastere si consolidarea legaturilor intre educatie, intreprinderi, cercetare si inovare.

Din multitudinea actiunilor si solutiilor pe care le recomanda initiativa emblematica, *lansarea parteneriatelor europene* pentru inovare se distinge prin conceptul novator propus, bazat pe crearea unei mase critice a expertizei din cercetare si inovare. Parteneriatele europene pentru inovare se vor focaliza pe abordarea marilor provocari, depasind sfera tehnologica a actualelor instrumente (cum ar fi, de exemplu, initiativele tehnologice comune), si actionând asupra întregului lant al cercetarii si inovarii. Datorita noutatii acestui tip de parteneriat, Comisia Europeana testeaza conceptul de parteneriat pentru inovare cu ajutorul unui parteneriat pilot privind îmbatrânirea activa si în conditii bune de sanatate. Principalul obiectiv al acestui parteneriat este ca pâna în 2020 sa se adauge 2 ani la durata medie de viata în conditii bune de sanatate.

b. „Tineretul in miscare”. Initiativa traseaza directiile de actiune pe care Uniunea Europeana si statele membre ar trebui sa se axeze în viitor în dezvoltarea unor sisteme de educatie si formare moderne, adaptate economiei cunoasterii si care sa asigure mobilitatea elevilor, studentilor si cadrelor didactice. Ea este structurata pe 4 directii de actiune si 28 de actiuni, dintre care mentionam:

- consolidarea performantei si atractivitatii internationale a institutiilor de invatamant superior din Europa;
- sporirea nivelului general de calitate la toate formele de educatie si formare în UE;
- combinarea excelentei cu echitatea, prin promovarea mobilitatii studentilor si a celor care urmeaza un curs de formare,
- imbunatatirea situatiei incadrarii in munca a tinerilor.

Comisia Europeana va depune eforturi pentru:

- ✓ integrarea si consolidarea programelor UE de mobilitate, cele destinate universitatilor, cele destinate cercetatorilor si corelarea lor cu programele nationale;
- ✓ impulsionarea agendei de modernizare a invatamantului superior la nivelul programelor scolare, al guvernantei si al finantarii;
- ✓ identificarea metodelor de promovare a spiritului antreprenorial prin programe de mobilitate pentru tinerii profesioniști;
- ✓ promovarea recunoasterii invatarii non-formale si informale;
- ✓ lansarea unui Cadru pentru incadrarea in munca a tinerilor.

c. „O agendă digitală pentru Europa” prin care se propune crearea unei pietre digitale unica, bazata pe internet rapid si ultrarapid si pe aplicatii interoperabile:

- pana in 2013: acces universal la internet in banda larga;
- pana in 2020: acces universal la internet mult mai rapid (cel putin 30Mbps);
- pana in 2020: o viteza a internetului de peste 100 Mbps in peste 50% din locuintele din Europa.”

Comisia Europeana va depune eforturi pentru:

- ✓ asigurarea accesului la internet de mare viteza;
- ✓ crearea pietei unice digitale;
- ✓ dezvoltarea societatii digitale sustenabile;
- ✓ consolidarea masurilor în domeniul securitatii si al încrederii în tehnologiile;
- ✓ dezvoltarea cercetarii si inovarii in domeniu;
- ✓ dezvoltarea de standardelor deschise si a interoperabilitatii;
- ✓ oferirea cadrului juridic stabil, pentru stimularea investitiilor in infrastructura pentru internet de mare viteza, deschisa si competitiva, precum si in serviciile conexe;
- ✓ dezvoltarea unei politici eficiente in domeniu;
- ✓ facilitarea utilizarii fondurilor structurale ale UE pentru realizarea acestei agende.

Cresterea durabila

Cresterea durabila inseamna promovarea unei economii mai eficiente din punctul de vedere al utilizarii resurselor, mai ecologice si mai competitive, presupune dezvoltarea de noi procese si tehnologii (inclusiv cele ecologice) care:

- sa accelereze dezvoltarea de retele inteligente, ce folosesc TIC;
- sa exploateze retelele de la scara UE;
- sa consolideze avantajul competitiv al mediului european de afaceri;

- sa constientizeze consumatorii in ceea ce priveste meritele utilizarii eficiente a resurselor;
- sa scada emisia de dioxid de carbon;
- sa previna degradarea mediului, pierderea biodiversitatii, utilizarea nedurabila a resurselor.

Cresterea durabila va sta la baza coeziunii economice, sociale si teritoriale prin derularea de actiuni in urmatoarele domenii:

- ✓ *competitivitate*: mentinerea avantajului fata de SUA si China, pe piata tehnologiilor ecologice;, eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor, productivitate crescuta pentru contracararea presiunii tot mai mari de pe pietele de export si pentru un numar tot mai mare de materii prime;
- ✓ *combaterea schimbarilor climatice*: reducerea emisiilor de dioxid de carbon mult mai rapid in decada care urmeaza, exploatarea completa a potentialului noilor tehnologii, precum posibilitatile de captare si stocare a dioxidului de carbon, care vor genera reducerea emisiilor, realizarea de economii si crestere economica, consolidarea capacitatii de rezistenta a economiilor UE in fata riscurilor climatice, precum si capacitatea de prevenire a dezastrelor si de reactie la acestea;
- ✓ *energie curata si eficienta*: scaderea importurilor UE de petrol si gaze cu 60 de miliarde € pana in 2020; cresterea PIB-ului cu 0,6%-0,8% si crearea a peste 600 000 locuri de munca prin utilizarea energiei regenerabile in 20% din energia folosita in UE; crearea a peste 400 000 locuri de munca prin atingerea obiectivului de 20% privind eficienta energetica.

Cresterea durabila va fi stimulata prin doua initiative:

- **„O Europa eficienta din punctul de vedere al utilizarii resurselor”**

Acesta initiativa emblematica propune un cadru integrat de actiune pentru domeniile: schimbari climatice, energie, transport, industrie, materii prime, agricultura, pescuit, biodiversitate si dezvoltare regional, popunand urmatoarele directii de actiune:

- sprijinirea tranzitiei catre o economie eficienta in ceea ce priveste utilizarea resurselor si cu emisii reduse de dioxid de carbon;
- decuplarea cresterii economice de utilizarea resurselor, de consumul de energie;
- reducerea emisiilor de CO₂;
- cresterea competitivitatii si promovarea securitatii energetice.

Obiectivul acestei initiative îl constituie asigurarea unui echilibru între toate politicile europene cu impact asupra eficientei resurselor si stabilirea unui acord privind viziunea pe termen lung în aceasta privinta.

Comisia Europeana va depune eforturi pentru:

- mobilizarea instrumentelor financiare ale UE precum fondurile pentru dezvoltare rurala, fondurile structurale, si altele in cadrul unei strategii solide de finantare (UE, publica nationala, privata);

- consolidarea cadrului de utilizare a instrumentelor de piata precum certificate de emisii, incurajarea utilizarii extinse a achizitiilor publice ecologice, etc;
- prezentarea de propuneri pentru modernizarea si decarbonizarea sectorului transporturilor;
- implementarea de proiecte strategice in vederea eliminarii blocajelor in sectiunile transfrontaliere si nodurile intermodale (orase, porturi, platforme logistice);
- finalizarea pietei interne a energiei, derularea actiunilor din cadrul planului privind tehnologiile energetice strategice (SET);
- promovarea proiectelor de infrastructura de importanta strategica pentru UE in zona baltica, in Balcani, in regiunea mediteraneeana;
- adoptarea si implementarea unui Plan de actiune privind eficienta energetica, promovarea unui program in domeniul utilizarii eficiente a resurselor (sprijinind IMM-urile si gospodariile) prin utilizarea fondurilor structurale si a altor tipuri de fonduri;
- stabilirea viziunii privind modificarile structurale si tehnologice necesare pentru a face tranzitia catre o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon, eficienta din punctul de vedere al utilizarii resurselor si rezistenta la schimbarile climatice pana in 2050.”

La nivel national, statele membre vor trebui:

- sa elimine treptat subventiile daunatoare mediului (exceptii in cazul persoanelor defavorizate);
 - sa dezvolte instrumente de piata, precum stimulente fiscale si achizitii publice menite sa adapteze metodele de productie si de consum;
 - sa dezvolte infrastructuri energetice si de transport inteligente, modernizate si complet interconectate, sa utilizeze pe deplin TIC;
 - sa asigure implementarea coordonata a proiectelor de infrastructura, in cadrul retelei centrale a UE;
 - sa se concentreze asupra dimensiunii urbane a transporturilor, responsabile de o mare parte din emisiile generate si din congestiile retelelor;
 - sa utilizeze reglementarea, dezvoltand standarde de performanta energetica in constructii si instrumente de piata precum impozitarea, subventiile si achizitiile publice pentru a reduce consumul de energie si de resurse; - sa utilizeze fondurile structurale pentru a investi in constructia de cladiri publice eficiente din punct de vedere energetic si într-o reciclare mai eficienta;
 - sa stimuleze instrumente care permit economisirea de energie si care ar putea creste eficienta in sectoarele mari consumatoare de energie, precum cele bazate pe folosirea TIC.
- **„O politica industrială adaptată erei globalizării”**

Aceasta inițiativa emblematică contribuie la creșterea durabilă și are ca obiectiv susținerea și consolidarea unei baze industriale puternice, diversificate, competitive și eficiente din punct de vedere energetic și al utilizării resurselor, și presupune:

- colaborarea strânsă între CE și întreprinderi, sindicate, mediul academic, ONG-uri, organizații de consumatori;
- elaborarea unui cadru pentru o politică industrială modernă, care să sprijine spiritul antreprenorial, să ghideze și să ajute industria;
- promovarea competitivității sectorului industriei primare, al producției și al serviciilor din Europa.

Comisia Europeană va depune eforturi pentru:

- stabilirea politicii industriale apte să mențină și să dezvolte o bază industrială puternică, competitivă, diversificată în Europa, să sprijine tranziția sectoarelor de producție către o utilizare mai eficientă a energiei și a resurselor;
- dezvoltarea abordării orizontale a politicii industriale, care să combine diverse instrumente de politică precum reglementarea „inteligentă”, modernizarea achizițiilor publice, normele în materie de concurență, stabilirea de standarde;
- îmbunătățirea mediului de afaceri, în special pentru IMM-uri, inclusiv prin reducerea costurilor de tranzacție aferente desfășurării unei activități economice în Europa, prin promovarea clusterelor și prin îmbunătățirea accesului convenabil la finanțare;
- restructurarea sectoarelor aflate în dificultate prin orientarea lor către activități de viitor, inclusiv prin redistribuirea rapidă a competențelor către sectoarele și piețele cu un ritm alert de creștere;
- promovarea tehnologiilor și a metodelor de producție care reduc utilizarea resurselor naturale și sporesc investițiile în patrimoniul natural al UE;
- promovarea internaționalizării IMM-urilor;
- asigurarea faptului că rețelele de transport și de logistică permit industriei din toată Uniunea să beneficieze de acces efectiv pe piața unică, pe piața internațională;
- dezvoltarea unei politici spațiale care să pună la dispoziție instrumentele necesare depășirii unor provocări-cheie la nivel mondial;
- sporirea competitivității sectorului turismului în Europa;
- revizuirea reglementărilor în vederea sprijinirii tranziției sectoarelor serviciilor și producției către o utilizare mai eficientă a resurselor, inclusiv printr-o reciclare mai eficientă;
- reînnoirea strategiei UE de promovare a responsabilității sociale a întreprinderilor, ca element-cheie în asigurarea încrederii pe termen lung a angajaților și a consumatorilor.

La nivel național, statele membre vor trebui:

- sa imbunatateasca mediul de afaceri, in special pentru IMM-urile inovatoare, inclusiv prin achizitii publice menite sa sprijine initiativele care incurajeaza inovarea;
- sa amelioreze conditiile de asigurare a respectarii drepturilor de proprietate intelectuala;
- sa reduca sarcina administrativa a societatilor si sa amelioreze calitatea legislatiei in domeniul afacerilor;
- sa colaboreze cu partile interesate din diverse sectoare in vederea identificarii blocajelor, elaborarii de analize comune cu privire la modalitati de mentinere a unei baze industriale si de cunoastere solide, de a plasa UE in pozitie de lider in ceea ce priveste dezvoltarea durabila la nivel mondial.

Cresterea durabila este necesara in vederea sustinerii UE pentru a prospera intr-o lume cu emisii reduse de dioxid de carbon, cu resurse limitate, pentru prevenirea degradarii mediului, pierderea biodiversitatii si utilizarea nedurabila a resurselor.

Cresterea favorabila incluziunii

Statele membre trebuie sa-si imbunatateasca sistemele de protectie sociala, de securitate sociala si pensii, precum si politicile de incluziune activa, in conditiile asigurarii sustenabilitatii financiare in scopul cresterii participarii cetatenilor in societate, economie si a extinderii oportunitatilor de angajare prin utilizarea FSE.

Cresterea favorabila incluziunii inseamna promovarea unei economii cu o rata ridicata a ocuparii fortei de munca, care sa asigure coeziunea sociala si teritoriala si care presupune:

- asigurarea autonomiei cetatenilor prin rate ridicate ale ocuparii fortei de munca;
- investirea in dezvoltarea competentelor;
- combaterea saraciei;
- modernizarea pietelor muncii si a sistemelor de formare si de protectie sociala;
- consolidarea coeziunii teritoriale prin accesibilizarea beneficiilor cresterii economice in toate regiunile UE inclusiv in cele ultraperiferice;
- asigurarea accesului si oportunitatilor pentru toti cetatenii pe tot parcursul vietii;
- cresterea participarii fortei de munca prin asigurarea de politici de promovare a egalitatii de sanse intre femei si barbati.

Se va actiona in vederea rezolvarii problemelor din urmatoarele domenii:

- *ocuparea fortei de munca:*
- schimbarile demografice au generat scaderea numarului de persoane active;
- in UE, doar doua treimi din populatia activa are loc de munca, in comparatie cu peste 70% in SUA si in Japonia;

- rata ocuparii fortei de munca este scazuta in special in randul femeilor si al lucratorilor in varsta;
- rata a somajului de peste 21% in randul tinerilor;
- risc ridicat de pierdere a terenului pe piata muncii a persoanelor neintegrate in campul muncii sau care au legaturi slabe cu acesta.
- *competentele:*
- aproximativ 80 de milioane de persoane au competente reduse sau de baza;
- oportunitatile oferite prin invatarea de-a lungul vietii, apartin in special persoanelor mai instruite;
- pana in 2020, 16 milioane de locuri de munca vor necesita nivel inalt de calificare, in timp ce numarul locurilor de munca pentru care se vor cere competente reduse va scadea cu 12 milioane;
- pentru mentinerea vietii active indelungate, este necesara dobandirea si dezvoltarea de noi competente pe tot parcursul vietii.
- *combaterea saraciei:*
 - 80 de milioane de persoane erau amenintate de saracie, inainte de aparitia crizei economice;
 - 19 milioane dintre acestea sunt copii;
 - 8% dintre persoanele care au un loc de munca nu castiga suficient pentru a iesi din saracie, cei mai afectati fiind somerii.

Cresterea favorabila incluziunii va fi stimulata prin doua initiative:

b. „O agenda pentru noi competente si noi locuri de munca” prin care se propune:

- crearea conditiilor necesare modernizarii pietelor muncii pentru a creste nivelurile de ocupare a fortei de munca si pentru a asigura sustenabilitatea modelelor sociale europene;
- promovarea autonomiei cetatenilor prin dobandirea de noi competente care vor permite fortei de munca actuale si viitoare, adaptarea la noile conditii si la eventualele schimbari de cariera;
- reducerea somajului;
- sporirea productivitatii muncii.

Comisia Europeana va depune eforturi pentru:

- definirea si punerea in aplicare a celei de a doua etape a agendei de flexicuritate, in vederea identificarii modalitatilor de imbunatatire si gestionare a tranzitiilor economice, de combatere a somajului, de crestere a ratelor de activitate;
- adaptarea cadrului legislativ, in conformitate cu principiile reglementarii „inteligente”, la evolutia modelelor de organizare a muncii, la noile riscuri la adresa sanatatii si securitatii muncii;

- facilitarea si promovarea mobilitatii lucratorilor in interiorul UE si asigurarea unei corespondente mai bune intre cererea si oferta de locuri de munca, prin intermediul sprijin financiar acordat din fondurile structurale, in special din Fondul social european (FSE);
- consolidarea capacitatii partenerilor sociali, valorificarea potentialului de solutionare a problemelor oferit de dialogul social la toate nivelurile (la nivelul UE, la nivel national/ regional, la nivel sectorial si la nivelul intreprinderilor);
- impulsionezarea cadrului strategic de cooperare in materie de educatie si formare in care sa fie implicate toate partile interesate;
- asigurarea dobandirii competentelor necesare in vederea continuarii studiilor si a integrarii pe piata muncii, precum si a recunoasterii acestora pe tot parcursul educatiei generale, profesionale, superioare si din viata adulta.

La nivel national, statele membre vor trebui:

- sa puna in aplicare masurile nationale de flexicuritate, sa reduca segmentarea pietei muncii, sa faciliteze tranzitiile si reconcilierea vietii profesionale cu viata privata;
- sa analizeze, sa monitorizeze eficienta sistemelor fiscale si de asigurari sociale pentru a asigura rentabilitatea muncii;
- sa promoveze noi forme de reconciliere a vietii profesionale cu cea privata, politici de imbattranire activa, sa sporeasca egalitatea de sanse intre femei si barbati;
- sa promoveze, sa monitorizeze concretizarea eficace a rezultatelor dialogului social;
- sa impulsioneze punerea in aplicare a Cadrului european al calificarilor, prin instituirea unor cadre nationale ale calificarilor;
- sa asigure dobandirea competentelor necesare in vederea continuarii studiilor si a integrarii pe piata muncii, recunoasterea acestora pe tot parcursul educatiei generale, profesionale, superioare si din viata adulta, inclusiv in cadrul invatarii non-formale si informale;
- sa dezvolte parteneriate intre mediul educatiei/ formarii si cel al muncii, in special prin implicarea partenerilor sociali in planificarea ofertelor de educatie si formare.

c. „O platforma europeana de combatere a saraciei” prin care se propune:

- asigurarea coeziunii economice, sociale, teritoriale, ca o continuare a anului in curs, care reprezinta “Anul european de lupta impotriva saraciei si excluziunii sociale”;
- sensibilizarea opiniei publice pentru recunoasterea drepturilor fundamentale ale persoanelor care se confrunta cu saracia si excluziunea sociala.

Comisia Europeana va depune eforturi pentru:

- elaborarea unei platforme de cooperare, de schimb de bune practici, in vederea incurajarii actorilor din sectorul public si privat de a reduce excluziunea sociala prin actiuni concrete, inclusiv prin acordarea finantari din fondurile structurale, in special din FSE;

- elaborarea si implementarea de programe care vizeaza promovarea inovarii sociale in randul grupurilor celor mai vulnerabile, dezvoltarea unei noi agende pentru integrarea migrantilor;
- evaluarea caracterului adecvat si a sustenabilitatii sistemelor de protectie sociala si de pensii si identificarea modalitatilor de imbunatatire a accesului la sistemele de sanatate.

La nivel national, statele membre vor trebui:

- sa promoveze responsabilitatea colectiva si individuala pe care o impart in domeniul combaterii saraciei si excluziunii sociale;
- sa defineasca si sa puna in aplicare masuri care vizeaza grupurile cu un grad de risc ridicat precum familiile monoparentale, femeile in varsta, minoritatile, romii, persoanele cu handicap si personale fara adapost;
- sa isi dezvolte sistemele de securitate sociala si de pensii pentru a asigura un nivel adecvat al ajutorului pentru venit si al accesului la asistenta medicala.

Guvernanta economica

Criza economica a evidenciat deficiente structurale in economia Europei, a anulat progrese precedente, a identificat evidente probleme fundamentale si solutii neviabile pe termen lung, a demonstrat interdependenta economiilor europene, a subliniat necesitatea coordonarii politicilor economice la nivelul UE in vederea rezolvarii de probleme, promovarii cresterii economice si crearii de locuri de munca.

Pentru a aduce schimbarea dorita, strategia Europa 2020 trebuie sa fie mai bine directionata, sa isi stabileasca obiective clare si criteriile de referinta transparente pentru evaluarea progreselor inregistrate. Este astfel nevoie de un cadru de guvernanta puternic, care sa utilizeze instrumentele de care dispune pentru a asigura o punere in aplicare in timp util si in mod eficace.

Cei trei piloni ai noii guvernante economice:

1. Consolidarea agendei economice printr-o supraveghere mai atenta din partea UE si include:

- prioritatile politice si obiectivele stabilite in cadrul Strategiei Europa 2020;
- angajamentele suplimentare pe care si le-au asumat statele membre participante la Pactul euro plus;
- consolidarea supravegherii de catre UE a politicilor economice si fiscale, ca parte a Pactului de stabilitate si crestere, dar si prin intermediul noilor instrumente menite sa stopeze dezechilibrele macroeconomice;
- adoptarea unei noi metode de lucru numita „semestrul european” care permite discutarea prioritaticilor economice si bugetare in aceeasi perioada a fiecarui an.

2. Asigurarea stabilitatii zonei euro si include:

- mecanisme temporare de sprijin pentru statele membre, ca reactie a UE la criza datoriei suverane;
- inlocuirea lor in 2013 de un mecanism permanent, respectiv Mecanismul european de stabilitate (MES);
- aplicarea unor programe de reforma si consolidare fiscala, elaborate in stransa colaborare cu FMI.

3. Redresarea sectorului financiar.

Aspecte esentiale ale noii guvernante economice a UE

- **Semestrul European.** Acesta reprezinta primele 6 luni ale fiecarui an, perioada in care are loc coordonarea politicilor bugetare, macroeconomice si structurale ale statelor membre in baza careia se tine cont de recomandarile UE in luarea deciziilor cu privire la bugetul national si la alte aspecte de interes economic.
- **Pactul de stabilitate si crestere.** Consta intr-un set de reguli care incurajeaza statele membre sa mentina viabilitatea finantelor publice.

Componente:

1. *Componenta preventiva* consta in transmiterea de catre statele membre, a programul anual de stabilitate (tarile din zona euro) sau de convergenta (celelalte state membre), impreuna cu programul national de reforma, program care prezinta modul in care statul membru intentioneaza sa asigure si sa mentina viabilitatea finantelor publice pe termen mediu. Ulterior, Comisia poate oferi recomandari politice (in iunie, in cadrul semestrului european) sau, daca este necesar, poate inainta o propunere Consiliului pentru ca acesta sa transmita un avertisment in cazul unui deficit excesiv.

2. *Componenta corectiva* reglementeaza procedura in caz de deficit excesiv (PDE). In baza PDE, daca deficitul bugetar al unui stat membru depaseste limita de 3% (conform Tratatului), Consiliul va transmite recomandari privind redresarea situatiei. Nerespectarea acestor recomandari poate duce la impunerea de sanctiuni pentru statele din zona euro.”

Pactul de stabilitate si crestere este in curs de consolidare, prin introducerea unor modificari menite:

- sa permita componentei corective a Pactului sa ia mai bine in considerare interactiunea dintre datorie si deficit, mai ales in tarile puternic indatorate (unde datoria publica depaseste 60% din PIB);
- sa accelereze procedura in caz de deficit excesiv si sa faca impunerea sanctiunilor semiautomata - in acest sens, in cadrul Consiliului va fi nevoie de o majoritate calificata, nu atat pentru a aproba, cat mai ales pentru a respinge o propunere de sanctionare inaintata de Comisie;

- sa amelioreze cadrele bugetare nationale, abordand aspectele contabile si statistice, precum si practicile in materie de previziuni.
- **Corectarea dezechilibrelor macroeconomice** Consta intr-un mecanism de supraveghere care identifica si corecteaza dezechilibrele macroeconomice, inca din faza incipienta.

Alegerile economice divergente facute in ultimul deceniu de catre statele membre, au accentuat diferentele in materie de competitivitate generand dezechilibre macroeconomice la nivelul UE. Economiiile statelor membre vor fi monitorizate in vederea depistarii dezechilibrelor macroeconomice, in cazul in care vor fi inregistrate depasiri ale „nivelurile de alerta”, Comisia urmand sa faca recomandari in urma rezultatelor analizelor aprofundate.

- **Pactul euro plus.** Acesta consta intr-un program suplimentar de reforme, care constituie o reflectie a interdependentei dintre ele. Printre cele alte sase tari, care nu fac parte din zona euro, dar care au decis sa adere la acest pact, se numara si Romania. Cele patru domenii vizate de *Pactul euro plus* sunt competitivitate, ocuparea fortei de munca, viabilitatea finantelor publice si consolidarea stabilitatii financiare. Pactul a fost aprobat de liderii UE in martie 2011. Cele 23 de tari semnatare se angajeaza sa implementeze reformele in detaliu. Cele patru state membre care nu au semnat pactul sunt libere sa faca acest lucru oricand doresc. Angajamentele asumate in virtutea pactului se integreaza in noul cadrul de guvernanta economica si sunt incluse in programele nationale de reforma ale statelor membre.
- **Remediarea sectorului financiar.** In vederea prevenirii aparitiei problemelor si asigurarii ca actorii din sectorul financiar sunt supusi unor monitorizari stricte, UE a elaborat reglementari si a creat agentii specifice, intreprinzandu-se si alte actiuni, cu scopul de garantare pentru bancile europene a existentei de suficiente rezerve de capital, necesare pentru a face fata socurilor din sistem, astfel sistemul bancar pastrandu-si functionalitatea in domeniul oferirii de credite intreprinderilor si persoanelor fizice.

EUROPA 2020: PREZENTARE GENERALĂ

OBIECTIVE PRINCIPALE		
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Creșterea ratei de ocupare a forței de muncă pentru populația cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani de la 69%, cât este în prezent, la cel puțin 75%. ✓ Atingerea obiectivului de a investi în cercetare și dezvoltare (C-D) 3% din PIB, în special prin asigurarea unor condiții mai favorabile pentru investiții ale sectorului privat în C-D, și stabilirea unui nou indicator pentru inovare. ✓ Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 20% față de nivelurile din 1990 sau cu 30% dacă există condiții favorabile în acest sens, creșterea cu 20% a ponderii energiilor regenerabile în consumul nostru final de energie și creșterea cu 20% a eficienței energetice. ✓ Reducerea ratei abandonului școlar timpuriu de la 15%, cât este în prezent, la 10% și creșterea procentului de populație cu vârsta cuprinsă între 30 și 34 de ani cu studii postuniversitare de la 31% la cel puțin 40%. ✓ Reducerea numărului cetățenilor europeni care trăiesc sub pragul sărăciei cu 25%, astfel încât 20 de milioane de oameni să nu mai trăiască în sărăcie. 		
CREȘTERE INTELIGENTĂ	CREȘTERE DURABILĂ	CREȘTERE FAVORABILĂ INCLUZIUNII
<p>INOVARÉ Inițiativa emblematică a Uniunii Europene „O Uniune a inovării”, menită să îmbunătățească condițiile-cadru și accesul la finanțare pentru cercetare și inovare, astfel încât să se consolideze lanțul inovării și să se stimuleze nivelul investițiilor pe întreg teritoriul Uniunii.</p>	<p>CLIMĂ, ENERGIE ȘI MOBILITATE Inițiativa emblematică a Uniunii Europene „O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor”, menită să sprijine decuplarea creșterii economice de utilizarea resurselor prin decarbonizarea economiei, sporirea utilizării surselor regenerabile, modernizarea transporturilor și promovarea eficienței energetice.</p>	<p>LOCURI DE MUNCĂ ȘI COMPETENȚE Inițiativa emblematică a Uniunii Europene „O agendă pentru noi competențe și noi locuri de muncă”, menită să modernizeze piețele muncii prin facilitarea mobilității forței de muncă și dezvoltarea competențelor de-a lungul întregii vieți, în vederea creșterii participării forței de muncă și a unei mai mari concordanțe între oferta și cererea de pe piața muncii.</p>
<p>EDUCAȚIE Inițiativa emblematică a Uniunii Europene „Tineretul în mișcare”, menită să sporească performanțele sistemelor educaționale și atractivitatea pe plan internațional a învățământului superior european.</p>	<p>COMPETITIVITATE Inițiativa emblematică a Uniunii Europene „O politică industrială adaptată erei globalizării”, menită să îmbunătățească mediul de afaceri, în special pentru IMM-uri, și să sprijine dezvoltarea unei baze industriale solide și sustenabile, capabilă să facă față concurenței globale.</p>	<p>COMBATEREA SĂRĂCIEI Inițiativa emblematică a Uniunii Europene „O platformă europeană de combatere a sărăciei”, menită să asigure coeziunea socială și teritorială, astfel încât avantajele creșterii și ale creării de locuri de muncă să fie accesibile pe scară largă, iar cei care trebuie să facă față sărăciei și excluziunii sociale să aibă posibilitatea de a avea o viață demnă și de a avea un rol activ în societate.</p>
<p>SOCIETATEA DIGITALĂ Inițiativa emblematică a Uniunii Europene „O agendă digitală pentru Europa”, menită să accelereze dezvoltarea de rețele de internet de mare viteză și să permită gospodăriilor și întreprinderilor să beneficieze pe deplin de avantajele pieții unice digitale.</p>		

II.1.2. ELEMENTELE CADRULUI STRATEGIC COMUN 2014-2020

La nivel european, orientarea strategică privind utilizarea fondurilor europene este dată de Cadrul Strategic Comun (CSC), care acoperă cele cinci mari fonduri europene:

- Fondul European pentru Dezvoltare Regională,
- Fondul Social European,
- Fondul de Coeziune,
- Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală,
- Fondul European Maritim pentru Pescuit.

Comisia a propus un regulament privind dispozițiile comune pentru toate cele cinci fonduri. Propunerea prevede o coordonare mult mai strânsă a fondurilor pentru a obține:

- concentrarea resurselor asupra obiectivelor strategiei Europa 2020, prin intermediul unui set comun de obiective tematice la care fondurile vor contribui;
- simplificare prin modalități de planificare și de punere în aplicare mai coerente;
- o mai mare atenție acordată rezultatelor, prin intermediul unui cadru și a unei reserve de performanță;
- armonizarea normelor de eligibilitate și extinderea opțiunilor simplificate în materie de costuri, pentru a reduce sarcina administrativă pentru beneficiari și autoritățile de management.

CSC prezintă drept scop sporirea coerenței între angajamentele politice asumate în contextul strategiei Europa 2020 și investițiile de pe teren. El încurajează integrarea, definind modalitățile de colaborare între fonduri. El constituie o sursă de orientare strategică, care trebuie tradusă de către statele membre și regiuni în programarea fondurilor aparținând CSC, în contextual necesităților, oportunităților și provocărilor lor specifice.

Astfel, din punct de vedere strategic, proiectele de regulamente prevăd faptul că fondurile CSC vor complete intervențiile naționale, regionale și locale în implementarea Strategiei Uniunii pentru o creștere inteligentă, durabilă și incluzivă (Strategia Europa 2020), luând în considerare contextul specific din fiecare stat membru.

Obiectivele tematice prevăzute în Cadrul Strategic Comun (CSC)

Strategia Europa 2020 constituie cadrul politic al Uniunii Europene în actualul deceniu: cele cinci obiective principale ale acesteia definesc poziția pe care UE dorește să o atingă în 2020 și orientările integrate stabilesc orientările de politică pe termen mediu. În vederea obținerii de rezultate, a fost pusă în aplicare o guvernare economică mai puternică. Ea traduce prioritățile tematice și obiectivele strategiei Europa 2020 într-un ciclu anual de supraveghere multilaterală axată pe rapoartele naționale și pe recomandările specifice pentru fiecare țară.

Pachetul legislativ prezentat de către Comisia Europeană în octombrie 2011, prevede consolidarea procesului de programare strategică prin concentrarea fondurilor europene pe cele 11 obiective tematice (OT), corelate cu prioritățile Strategiei Europa 2020, pentru a maximiza impactul politicii în ceea ce privește realizarea priorităților europene, respectiv:

- consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării;
- îmbunătățirea accesului și a utilizării și creșterea calității tehnologiilor informației și comunicațiilor;
- îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol (în cazul FEADR) și a sectorului pescuitului și acvaculturii (pentru FEMP);
- sprijinirea tranziției către o economie cu consum scăzut de dioxid de carbon în toate sectoarele;
- promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii și a gestionării riscurilor;
- protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor;
- promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore;
- promovarea ocupării forței de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă;
- promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei;
- investițiile în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții;
- consolidarea capacității instituționale și o administrație publică eficientă.

Obiectivele tematice sunt transpuse în priorități de investiții specifice pentru fiecare fond în parte.

II.1.3. Politica de coeziune a UE 2014-2020

Politica de coeziune – are ca obiectiv reducerea diferenței dintre nivelurile de dezvoltare ale diferitelor regiuni și state membre, pentru a consolida coeziunea economică și socială. Acesta este unul dintre pilonii construcției europene împreună cu piața unică și uniunea monetară – este unica politică a Uniunii Europene care se referă explicit la inegalitățile sociale. În acest mod, politica implică un transfer de resurse între statele membre, prin intermediul bugetului U.E., în scopul sprijinirii creșterii economice și a dezvoltării durabile prin investiții în oameni și în mediul înconjurător.

Politica de coeziune este o expresie importantă a solidarității cu regiunile cele mai sărace și mai slab dezvoltate ale UE, dar înseamnă mai mult decât atât. Unul dintre cele mai importante succese înregistrate de UE a fost capacitatea sa de a crește nivelul de trai pentru toți cetățenii săi.

Acest lucru nu este realizat doar prin ajutarea statelor membre și a regiunilor mai sărace să se dezvolte și să evolueze, dar și prin rolul UE în integrarea pieței unice ale cărei dimensiuni oferă piețe și economii de scară tuturor regiunilor UE, bogate sau sărace, mari sau mici. Evaluarea de către Comisie a cheltuielilor anterioare a evidențiat numeroase exemple de investiții care au avut ca rezultat valoare adăugată, creștere economică și crearea de locuri de muncă, fapt care nu ar fi fost posibil fără sprijin de la bugetul UE.

Cu toate acestea, rezultatele arată, de asemenea, o anumită dispersie și lipsă de prioritizare. Într-un moment în care fondurile publice sunt limitate și în care creșterea economică prin stimularea investițiilor este mai necesară decât oricând, Comisia a decis să aducă modificări importante politicii de coeziune.

Politica de coeziune trebuie să cuprindă obiectivele de la Lisabona și de la Göteborg și să devină un vector important al realizării acestora prin programele de dezvoltare regională și națională. Acesta este motivul pentru care Comisia Europeană a adoptat în iulie 2004 cadrul legislativ pentru reforma politicii de coeziune pentru perioada 2007 - 2013 pentru ridicarea nivelului competitivității și al creșterii Uniunii Europene lărgite.

Obiectivele politicii de coeziune pentru perioada de programare 2007 – 2013 au fost:

- *Convergența* sustine dezvoltarea economică integrată la nivel regional și local și durabilă prin mobilizarea capacităților locale și diversificarea structurilor economice; se adresează regiunilor unde PIB/locuitor este sub 75% din media Uniunii Europene;
- *Competitivitatea* regională și ocuparea forței de muncă se adresează statelor membre și regiunilor care nu au fost eligibile pentru obiectivul Convergență pentru a se adapta schimbărilor economice și sociale, globalizării și tranziției către o societate bazată pe cunoaștere;
- *Cooperarea teritorială europeană* urmărește dezvoltarea de activități economice, sociale și de medii transfrontaliere, prin intermediul strategiilor comune în favoarea dezvoltării teritoriale durabile.

Politica de coeziune rămâne o componentă esențială a cadrului financiar multianual al UE pentru perioada 2014-2020. Astfel, la 6 octombrie 2011, Comisia Europeană a adoptat un proiect de pachet legislativ care va constitui un cadru al politicii de coeziune a UE pentru perioada 2014–2020, prin care se propune mai multe schimbări importante ale modului în care politica de coeziune este concepută și pusă în aplicare, și anume:

- concentrarea asupra priorităților Strategiei Europa 2020 de creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii;
- recompensarea performanțelor;
- sprijinirea programării integrate;
- accentul pus pe rezultate – monitorizarea progreselor înregistrate în ceea ce privește atingerea obiectivelor convenite;
- consolidarea coeziunii teritoriale și simplificarea aplicării.

Cadrul Financiar Multianual aprobat pentru perioada 2014-2020 prevede alocarea pentru **politica de coeziune** a **325 miliarde euro** (în scădere cu cca. 35 miliarde euro față de actuala perioadă de programare) reprezentând 34,24% din volumul total cheltuielilor UE pentru următorii 7 ani.

Principalele schimbări convenite în cadrul Politicii de Coeziune/PC:

- Crearea unui cadru strategic comun pentru toate fondurile structurale, care prevede încheierea unor contracte de parteneriat cu fiecare stat membru;
- Crearea unei categorii de regiuni intermediare, „regiuni de tranziție”, cu PIB cuprins între 75% și 90% din PIB-ul mediu al UE, fiind regiuni aflate în phasing-out (către convergență, ce vor completa cele două categorii care există deja - regiuni de convergență și regiuni de competitivitate);

- Plafonarea alocărilor pentru coeziune („capping”) la 2,35% din PIB (capping diferențiat de 2,59% pentru HU și Țările Baltice) alocarea pe stat membru/SM neputând însă să fie mai mare de 110% din alocarea totală pentru perioada actuală;
- Creșterea calității cheltuielilor alocate și a condiționalităților pe baza cărora vor fi acordate fondurile;
- Principiul condiționalității (ex-ante și macroeconomice) și alinierea regulilor de implementare a politicii de coeziune cu Pactul de Stabilitate și Creștere, precum și cu procedura de deficit excesiv. Vor fi definatorii rezultatele obținute și stimulentele pentru a pune în aplicare reformele, dând posibilitatea COM de a suspenda parțial sau total plățile atunci când Consiliul decide că un SM nu a luat măsurile necesare;
- Aplicarea regulii de dezangajare n+3 pentru toate statele membre.
- Se menține rata de co-finanțare de 85% pentru politica de coeziune.
- Este prevăzută, ca regulă generală, o rată de pre-finanțare de 3%. Cu toate acestea, pentru statele care au beneficiat de asistența financiară începând cu anul 2010 (cazul României) rata de pre-finanțare este de 4%.
- Se păstrează prevederile referitoare la top-up, respectiv majorarea cu 10 puncte procentuale a ratei de co-finanțare în cazul statelor care beneficiază de programe de asistență financiară în baza art.136 și 143 TFUE.
- Se introduc prevederi referitoare la alocări suplimentare pentru regiunile în care se înregistrează șomaj în rândul tinerilor.

Noua perspectivă financiară a UE 2014-2020 prevede o nouă abordare în materie de programare strategică pentru politica de coeziune, conform obiectivelor Strategiei Europa 2020.

Arhitectura legislativă a politicii de coeziune cuprinde:

- un regulament general de stabilire a unor dispoziții comune referitoare la Fondul european de dezvoltare regională (FEDR), Fondul social european (FSE), Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR), Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (EMFF), precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind FEDR, FSE și Fondul de coeziune;
- trei regulamente specifice privind FEDR, FSE și Fondul de coeziune; și
- două regulamente privind obiectivul de cooperare teritorială europeană și Gruparea europeană de cooperare teritorială (GECT).

II.1.3.1. Fondul European de Dezvoltare Regionala

Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) urmărește consolidarea coeziunii economice, sociale și teritoriale în cadrul Uniunii Europene prin corectarea dezechilibrelor existente între regiunile acesteia.

FEDR sprijină dezvoltarea regională și locală pentru a contribui la toate obiectivele tematice, prin stabilirea unor priorități detaliate în vederea unui mai mare accent pus pe:

- cercetare și dezvoltare, precum și inovare;

- îmbunătățirea accesului la informații și a calității acestora, precum și la tehnologiile comunicațiilor;
- schimbările climatice și trecerea la o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon;
- sprijinul comercial acordat IMM-urilor;
- serviciile de interes economic general;
- infrastructurile de telecomunicații, energie și transport;
- consolidarea capacității instituționale și o administrație publică eficientă;
- infrastructurile de sănătate, educație și sociale; și
- dezvoltarea urbană durabilă.

Pentru a asigura concentrarea investițiilor la nivelul UE pe aceste priorități, se stabilesc alocări minime pentru un anumit număr de zone prioritare. De exemplu, în regiunile mai dezvoltate și de tranziție, cel puțin 80 % din resursele FEDR la nivel național ar trebui să fie alocate pentru eficiență energetică și energii regenerabile, inovare și sprijin pentru IMM-uri, din care cel puțin 20 % ar trebui să fie alocate pentru eficiență energetică și energii regenerabile. Regiunile mai puțin dezvoltate ar trebui să dispună de o paletă mai largă de priorități de investiții, care să reflecte nevoile mai mari de dezvoltare ale acestora. Însă acestea vor trebui să aloce cel puțin 50 % din resursele FEDR pentru eficiență energetică și energii regenerabile, inovare și sprijin pentru IMM-uri.

Consolidarea coeziunii teritoriale

Regulamentul propus prevede un accent mai mare pe dezvoltare urbană durabilă. Aceasta ar trebui să se realizeze prin alocarea unui procent minim de 5 % din resursele FEDR pentru dezvoltare urbană durabilă, prin stabilirea unei platforme de dezvoltare urbană pentru promovarea consolidării capacităților și a schimburilor de experiență, precum și prin adoptarea unei liste a orașelor în care vor fi puse în aplicare acțiuni integrate pentru dezvoltare urbană durabilă.

Propunerea include, de asemenea, sprijin pentru acțiunile inovatoare în domeniul dezvoltării urbane durabile în baza unui plafon de 0,2 % din fondurile anuale.

Se va acorda o atenție specială zonelor cu caracteristici naturale sau demografice specifice, precum și o alocare suplimentară pentru regiunile ultraperiferice și slab populate. Un procent de cel puțin 50 % din această alocare suplimentară va trebui să fie alocat acțiunilor care contribuie la diversificarea și modernizarea economiilor regiunilor ultraperiferice, punându-se un accent special cercetare și inovare, tehnologiile informației și comunicațiilor și pe competitivitatea IMM-urilor.

II.1.3.2. Fondul Social European

În timp ce contribuie la coeziunea economică, socială și teritorială, Fondul social european (FSE) reprezintă principalul instrument al Uniunii Europene destinat investiției în oameni. Acesta conferă cetățenilor europeni oportunități mai mari de angajare, promovează o educație mai bună și îmbunătățește situația persoanelor celor mai vulnerabile care se confruntă cu riscul de sărăcie.

Regulamentul propune ca FSE să vizeze patru obiective tematice în întreaga Uniune:

- promovarea ocupării forței de muncă și sprijinirea mobilității lucrătorilor;

- promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei;
- efectuarea de investiții în domeniul educației, al formării competențelor și al învățării pe tot parcursul vieții;
- consolidarea capacității instituționale și a eficienței administrației publice.

Fondul social european (FSE) și-a propus ca statele membre să aibă obligația de a stabili modul în care diferitele instrumente de finanțare vor contribui la realizarea obiectivelor principale ale strategiei Europa 2020, inclusiv prin stabilirea unor cote minime de sprijin prin fonduri structurale din FSE pentru fiecare categorie de regiuni (25% pentru regiunile de convergență, 40% pentru regiunile de tranziție, 52% pentru regiunile de competitivitate, pe baza fondului de coeziune care continuă să reprezinte o treime din alocarea pentru politica de coeziune în statele membre eligibile și excluzând cooperarea teritorială).

Aplicarea acestor cote duce la o cotă minimă globală pentru FSE de 25% din bugetul alocat politicii de coeziune, adică 84 de miliarde EUR. FSE va fi completată de o serie de instrumente gestionate direct de către Comisie, cum ar fi PROGRESS și rețeaua EURES pentru sprijinirea creării de locuri de muncă.

Totuși, FSE ar trebui să contribuie, de asemenea, la realizarea altor obiective tematice, cum ar fi susținerea trecerii la o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon, neinfluențabilă de schimbările climatice și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, intensificarea utilizării tehnologiilor informației și comunicațiilor, consolidarea cercetării, a dezvoltării tehnologice și a inovării, precum și creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri).

Consolidarea concentrării tematice

În conformitate cu angajamentul UE față de creșterea favorabilă incluziunii, cel puțin 20 % din sumele alocate FSE ar trebui să fie utilizate pentru promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei. În plus, în cadrul programelor, finanțarea ar trebui să se concentreze asupra unui număr limitat de priorități de investiții care stabilesc detaliile fiecărui obiectiv tematic.

Consolidarea parteneriatului

Propunerea conține dispoziții specifice în vederea consolidării parteneriatelor și a încurajării participării active a partenerilor sociali și a organizațiilor neguvernamentale (ONG-uri) la investițiile FSE. Aceasta impune alocarea unui quantum adecvat din resursele FSE pentru acțiunile de consolidare a capacităților destinate partenerilor sociali și ONG-urilor din regiunile mai puțin dezvoltate.

Consolidarea inovării sociale și a cooperării transnaționale

Activitățile de inovare socială și cooperare transnațională sunt încurajate prin intermediul unei rate de cofinanțare mai ridicate pentru axele prioritare aferente acestora, al unor dispoziții specifice în materie de programare și monitorizare și al unui rol mai important al Comisiei în schimbul și difuzarea bunelor practici și a acțiunilor comune în cadrul Uniunii.

Consolidarea accentului pus pe rezultate

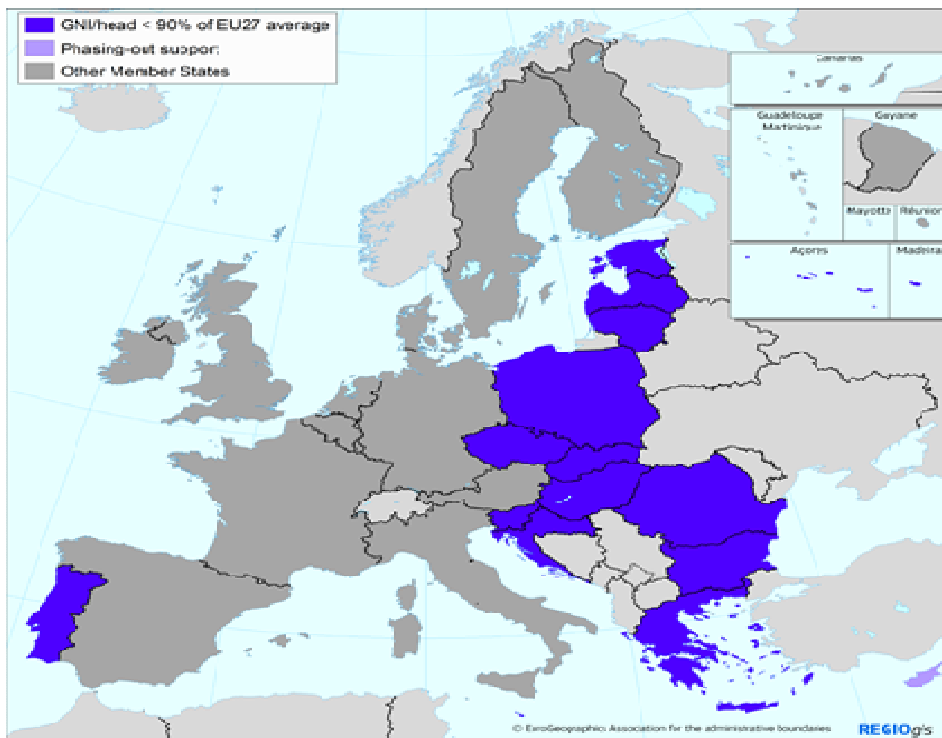
În vederea îmbunătățirii eficacității intervențiilor FSE, sunt prevăzute dispoziții specifice pentru a asigura concentrarea resurselor. În plus, sunt stabiliți indicatori comuni pentru a

permite o monitorizare mai atentă și pentru a facilita evaluarea impactului investițiilor FSE la nivelul UE.

II.1.3.3. Fondul de Coeziune

Fondul de coeziune sprijină statele membre al căror venit național brut (VNB) pe cap de locuitor este mai mic de 90 % din media UE-27 pentru realizarea de investiții în rețelele de transport TEN-T și în domeniul mediului.

Eligibilitate politica de coeziune 2014 – 2020:

Sursa: Comisia Europeana

Sprijinirea concentrării tematiche

În domeniul mediului, Fondul de coeziune va sprijini investițiile în adaptarea la schimbările climatice și prevenirea riscurilor, investițiile în sectoarele apei și deșeurilor, precum și în mediul urban. În conformitate cu propunerile Comisiei privind cadrul financiar multianual, investițiile în energie sunt, de asemenea, eligibile pentru a beneficia de contribuție, cu condiția ca acestea să aibă efecte pozitive asupra mediului.

Prin urmare, investițiile în eficiența energetică și energia regenerabilă sunt, de asemenea, sprijinite. În domeniul transporturilor, Fondul de coeziune va contribui la investițiile în rețeaua transeuropeană de transport, precum și la cele în sisteme de transport cu emisii reduse de dioxid de carbon și în transportul urban.

II.1.3.4. Facilitatea „Conectarea Europei”

Comisia a propus crearea Facilității „Conectarea Europei” pentru a accelera dezvoltarea infrastructurii moderne și de înaltă performanță de care UE are nevoie, și care să lege Europa în special în domeniul transporturilor, energiei și tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC).

Facilitatea „Conectarea Europei” va contribui în mod esențial la asigurarea securității energetice, garantând accesul paneuropean la diferite surse și la diferiți furnizori, atât în interiorul, cât și în afara Uniunii. Această facilitate va contribui, de asemenea, la punerea în aplicare a noului concept de coeziune teritorială, introdus prin Tratatul de la Lisabona.

Totodată, disponibilitatea la nivel european a rețelelor TIC de mare viteză și serviciile TIC paneuropene vor înlătura, de asemenea, fragmentarea pieței unice și vor oferi asistență IMM-urilor în căutarea unor oportunități de creștere în afara pieței lor de origine.

Facilitatea „Conectarea Europei” va fi gestionată la nivel central și va fi finanțată dintr-un buget special și prin intermediul unor sume alocate strict pentru transport în cadrul Fondului de coeziune.

Ratele de cofinanțare din bugetul UE vor fi mai mari în cazul în care investițiile se desfășoară în regiuni de „convergență” decât în cazul în care acestea se desfășoară în regiuni de „competitivitate”. Infrastructurile locale și regionale vor fi legate de infrastructurile prioritare ale UE, conectând toți cetățenii, pe întreg teritoriul UE, și pot fi (co)finanțate prin fondurile structurale (FEDER și/sau Fondul de coeziune, în funcție de situația fiecărui stat membru/regiune).

Comisia propune alocarea a 40 de miliarde EUR pentru perioada 2014-2020 pentru facilitatea „Conectarea Europei”, care să fie suplimentate cu o sumă de 10 miliarde EUR strict alocate investițiilor în domeniul transporturilor în cadrul Fondului de coeziune. Astfel, această sumă cuprinde 9,1 miliarde EUR pentru sectorul energetic, 31,6 miliarde EUR pentru transport (inclusiv 10 miliarde EUR din Fondul de coeziune) și 9,1 miliarde EUR pentru TCI.

II.1.3.5. Cooperarea economică teritorială

Cooperarea economică teritorială reprezintă un obiectiv al politicii de coeziune și oferă un cadru pentru schimburile de experiență între actorii de la nivel național, regional și local din diferite state membre, precum și o acțiune comună în vederea găsirii unor soluții comune la probleme comune.

Aceasta este cu atât mai importantă având în vedere că provocările cu care se confruntă statele membre și regiunile depășesc tot mai mult frontierele naționale/regionale și necesită acțiuni comune și de cooperare la nivelul teritorial adecvat. Prin urmare, cooperarea teritorială europeană poate avea, de asemenea, o contribuție la stimularea noului obiectiv de coeziune teritorială al Tratatului de la Lisabona.

Propunerea face trimiteri la participarea țărilor terțe pentru a reflecta mai bine realitatea cooperării. Aceasta conține, de asemenea, trimiteri mai sistematice la rolul pe care grupările europene de cooperare teritorială (GECT) îl pot juca în contextul cooperării.

Propunerea stabilește resursele financiare disponibile pentru fiecare componentă și criteriile de alocare a acestora către statele membre. Acestea vor fi alocate după cum urmează:

- 73,24 % pentru cooperare transfrontalieră;

- 20,78 % pentru cooperare transnațională;
- 5,98 % pentru cooperare interregională.

Aceasta include, de asemenea, continuarea mecanismului pentru transferul de resurse pentru activitățile de cooperare la frontierele externe ale Uniunii, pentru a fi sprijinite în cadrul instrumentului european de vecinătate și parteneriat și al instrumentului de asistență pentru preaderare.

Dispozițiile privind concentrarea tematică și prioritățile de investiții constituie un element nou în cadrul propunerii.

Programele pot alege un număr limitat de priorități dintr-o listă tematică de priorități de investiții corespunzătoare, în care cooperarea va aduce cea mai mare valoare adăugată. În plus, criteriile de selecție au fost definite mai strict pentru a se asigura că se acordă finanțare operațiunilor cu adevărat comune. Programele vor face, de asemenea, obiectul unei evaluări a performanțelor.

Sunt stabilite modalități simplificate, raționalizate de punere în aplicare, gestiune financiară și control. De exemplu, numărul de autorități implicate în punerea în aplicare a programului a fost redus, iar rolurile și responsabilitățile au fost mai bine definite. De asemenea, a fost propus un set de indicatori comuni.

II.1.4. Politica Agricolă Comuna (PAC)

Lansată în 1962, politica agricolă comună (PAC), ca un parteneriat între agricultură și societate, între Europa și agricultorii săi, aceasta acordă agriculturilor asistență financiară pentru a se asigura că aceștia continuă să lucreze pământul și să creeze locuri de muncă suplimentare prin reamenajarea satelor, protejarea peisajului sau proiecte privind patrimoniul cultural și multe alte sarcini asociate în mod direct sau indirect cu agricultura și economia rurală.

Obiectivele sale principale sunt:

- consolidarea productivității agriculturii, pentru a le garanta consumatorilor o ofertă de alimente stabilă și accesibilă;
- asigurarea unui nivel de trai echitabil pentru agricultorii europeni.

Cinzechi de ani mai târziu, UE trebuie să facă față unor noi provocări:

- securitatea alimentelor: la nivel mondial, producția de alimente va trebui să se dubleze pentru a putea hrăni populația lumii, care se estimează că va fi de 9 miliarde în 2050;
- schimbările climatice și gestionarea durabilă a resurselor naturale;
- susținerea zonelor rurale din întreaga UE și menținerea vitalității economiei rurale.

PAC este o politică adoptată de toate statele membre ale Uniunii Europene. Ea este gestionată și finanțată la nivel european din resursele bugetului anual al UE.

Câteva date importante în istoria PAC:

1958 Conferința de la Stresa

1960 Comisia prezintă Consiliului propunerile sale privind elaborarea și implementarea PAC

1962 Primele reglementări ale pieței sunt decise.

1968 PAC intră în faza sa definitivă: aplicarea prețurilor comune.

1972 Primele directive socio-structurale sunt decretate.

1979 În fața creșterii fără precedent a excedentelor în producția de lapte se decide instituirea unei prelevări de co-responsabilitate.

1980 Consiliul Miniștrilor admite principiul fixării obiectivelor de producție.

1984 Sunt stabilite cote la producția de lapte.

1985 Comisia publică memorandumul denumit Perspectivele PAC - Cartea verde a Comisiei.

1988 Este instaurată disciplina bugetară și regimul zis de "stabilizatori".

1992 Reforma McShary este decisă.

Contextul actual

Agricultura și pădurile acoperă vasta majoritate a teritoriului UE și au un rol-cheie în ceea ce privește sănătatea economiilor rurale și peisajul rural. Agricultorii îndeplinesc numeroase funcții diferite, de la producția de produse agricole alimentare și nealimentare la gestionarea peisajului rural, conservarea mediului natural și turism.

Agricultura este principala activitate economică în majoritatea zonelor rurale din UE. Cu toate acestea, mulți agricultori practică activități suplimentare precum prelucrarea produselor agricole și cazare pentru turiști. Diversificarea economiei rurale este o sursă de vitalitate pe care UE o sprijină și o încurajează prin programele sale de dezvoltare rurală.

Aproximativ jumătate din populația UE locuiește în zone rurale. fără agricultură, ar exista puține elemente care să păstreze vitalitatea și unitatea multor comunități rurale. Dacă ar dispărea agricultura, în multe zone terenul ar fi abandonat.

Aceasta contribuie la prevenirea depopulării rurale, cauzată de oportunitățile limitate de ocupare a forței de muncă și de rata crescută a șomajului. Serviciile publice – precum școlile și facilitățile medicale – sunt menținute și îmbunătățite, oferind oamenilor un bun motiv pentru a rămâne în zonele rurale și a-și crește copiii aici.

Politica agricolă comună (PAC) este una dintre puținele politici comune cu adevărat europene. Ea este concepută pentru a oferi o activitate agricolă sustenabilă în Europa, prin îmbunătățirea competitivității sale, prin asigurarea unei aprovizionări corespunzătoare și sigure cu produse alimentare, prin conservarea mediului înconjurător și a spațiului rural, oferind totodată un standard de viață echitabil pentru comunitatea agricolă. Ca atare, aceasta înlocuiește cele 27 de politici agricole naționale diferite și reprezintă economii pentru bugetele naționale, datorită faptului că sprijinul direct acordat agricultorilor este furnizat prin intermediul bugetului UE fără a fi nevoie de cofinanțare națională.

În prezent, agricultura europeană trebuie să facă față mai multor provocări. În ultimii ani, prețurile agricole au crescut cu 50 %, dar prețurile energiei și ale îngrășămintelor au crescut cu 200 % și, respectiv, 150 %. Rezultatul a fost o scădere dramatică și pe termen lung a veniturilor agricole. Sectorul trebuie, de asemenea, să facă față provocărilor reprezentate de schimbările climatice și de

degradarea mediului, precum și preocupărilor presante legate de securitatea alimentară, echilibrul teritorial și urmărirea obiectivelor de creștere durabilă.

Confruntată cu aceste provocări, PAC a evoluat semnificativ în ultimii ani. Reforma viitoare va continua acest proces și se va concretiza în formularea unei politici mai moderne și mai ecologice, în măsură să contribuie activ la îndeplinirea obiectivelor Strategiei Europa 2020 prin stimularea potențialului economic în zonele rurale, prin dezvoltarea de piețe și locuri de muncă locale, prin acompanierea procesului de restructurare din agricultură și prin ajutorul pentru venit acordat agricultorilor, astfel încât să se mențină un sector agricol durabil în toată Europa.

Viitorul Politicii Agricole Comune

PAC reformată va promova o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii prin promovarea utilizării eficiente a resurselor pentru a menține baza de producție pentru produsele alimentare, hrana pentru animale și energiile regenerabile în întreaga UE; prin stimularea acțiunilor de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea, în vederea protejării ecosistemelor și a combaterii pierderii biodiversității; și prin susținerea diversificării activităților economice în zonele rurale pentru a promova o dezvoltare teritorială echilibrată în întreaga Europă.

Astfel, modificările PAC sunt concepute astfel să conducă la un sistem mai just și mai echitabil de sprijin în întreaga UE, prin corelarea agriculturii cu politica de mediu în gestionarea durabilă a mediului rural și prin asigurarea faptului că agricultura continuă să contribuie la o economie rurală dinamică.

Structura de bază pe doi piloni a PAC va fi menținută, astfel:

- **Pilonul I** va continua să furnizeze un sprijin direct pentru agricultori și să sprijine măsurile de piață. Sprijinul direct și măsurile de piață sunt finanțate integral din bugetul UE, astfel încât să se asigure aplicarea unei politici comune pe întreg teritoriul pieței unice și să se permită aplicarea unui sistem integrat de administrare și control.
- **Pilonul II** al PAC va continua să furnizeze bunuri publice de mediu specifice, să amelioreze competitivitatea sectoarelor agricol și forestier și să promoveze diversificarea activității economice și calitatea vieții în zonele rurale. Măsurile din cadrul pilonului II sunt cofinanțate de statele membre, ceea ce contribuie la garantarea îndeplinirii obiectivelor subiacente și consolidează efectul de pârgie al politicii de dezvoltare rurală. Pilonul II contribuie, de asemenea, la obiectivele de coeziune ale UE prin rate mai ridicate de cofinanțare pentru regiunile mai sărace din UE.

Principalele elemente ale reformei PAC sunt următoarele:

- **O distribuție mai echitabilă a ajutorului direct pentru venit.** PAC reformată va include un sistem de „convergență” pentru a reduce aceste discrepanțe și pentru a promova o distribuție mai echitabilă a sprijinului financiar. Acest obiectiv va fi realizat în modul următor: în decursul acestei perioade (2014-2020), toate statele membre cu un nivel al plăților directe sub 90 % din media UE-27 vor reduce cu o treime decalajul dintre nivelul lor actual și nivelul de 90 % din media plăților directe din UE.
- **Ecologizarea plăților directe.** Ecologizarea obligatorie a plăților directe reprezintă un element fundamental al reformei. Aceasta va îmbunătăți performanțele de mediu ale sectorului

și ilustrează clar modul în care PAC reformată își va aduce contribuția la o gamă mai largă de priorități ale Uniunii. Mai precis, în viitor, 30 % din plățile directe vor fi condiționate de respectarea unei serii de

practici ecologice, mai stricte decât cerințele de ecocondiționalitate.

- **Plafonarea nivelului plăților directe** prin limitarea nivelului de bază al ajutorului direct pentru venit pe care exploatațiile agricole de dimensiuni mari îl pot primi, ținând seama, în același timp, de economiile de scară ale unor structuri mai mari și de locurile de muncă directe pe care aceste structuri le generează. Comisia propune ca economiile să fie reutilizate în alocarea bugetară pentru dezvoltarea rurală și menținute în cadrul pachetelor naționale ale statelor membre din care acestea provin.

Cel de-al doilea pilon al PAC, care se referă la dezvoltarea rurală, va contribui în continuare la acoperirea anumitor nevoi naționale și/sau regionale, reflectând, în același timp, prioritățile UE, și va face obiectul aceluiași dispoziții prevăzute în strategia Europa 2020 axată pe condiționalitate în funcție de performanțe, ca și celelalte fonduri structurale.

Finanțări prin Politica Agricolă Comună 2014-2020

Politica Agricolă Comuna, finanteaza comunitatile rurale prin doua fonduri: Fondul European Agricol de Garantare – FEAGA, adresat pietelor agricole reglementate (asa numitelor piete comune organizate) si Fondul European Agricol de Dezvoltare Rurala – FEADR, adresat masurilor de dezvoltare rurala durabila devenita al doilea pilon al aplicarii PAC dupa reforma din 2003 si cu o pondere tot mai importanta in finantarea prin bugetul comunitar.

În perioada de după 2013, Fondul European agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) va fi inclus în cadrul strategic comun (CSC) pentru toate fondurile structurale și în contractele prevăzute cu toate statele membre. Acordând o atenție mai mare dimensiunii teritoriale a dezvoltării socioeconomice și reunind toate fondurile UE disponibile într-un singur contract, dezvoltarea economică a zonelor rurale din întreaga UE va beneficia de mai mult sprijin în viitor.

Ca urmare, prin Politica agricola comuna (PAC) agricultorii vor beneficia, de o pozitie mai solida in cadrul lantului productiei alimentare si noua politica agricola comuna va fi mai bine directionata, mai eficienta si mai transparenta.

Cota Politicii Agricole Comune (PAC) in Cadrul Financiar Multianual (CFM) pentru perioada 2014-2020 va fi in total de 408.3 miliarde euro:

1. **312,7 miliarde euro sau 29% pentru cheltuielile legate de piata si ajutoare directe (pilonul 1);**
2. **95,6 miliarde euro sau 9% pentru dezvoltarea rurala (pilonul 2).**

II.1.5. Cadrul Financiar Multianual 2014-2020

Cadrul financiar multianual (CFM, fostele „perspective financiare”) nu reprezintă bugetul UE pentru o perioadă de șapte ani, ci un mecanism menit să asigure previzibilitatea cheltuielilor UE și, în același timp, respectarea unei discipline bugetare stricte.

CFM definește sumele maxime („plafoanele”) pentru fiecare domeniu de cheltuieli majore din bugetul Uniunii. În acest context, în fiecare an, Parlamentul European și Consiliul, care reprezintă „autoritatea bugetară” a Uniunii, trebuie să stabilească de comun acord bugetul pentru anul următor. În realitate, bugetul anual adoptat se situează întotdeauna sub plafonul global al CFM.

Bugetul UE transpune „politica în cifre”. Ca atare, finanțarea trebuie să reflecte cadrul de reglementare existent și prioritățile politice în domeniile relevante. Finanțarea trebuie să permită obținerea rezultatelor scontate – autoritățile publice nu au un „drept” de a primi fonduri pentru le cheltui cum doresc, ci primesc finanțare din partea UE pentru a le ajuta să realizeze obiectivele UE stabilite de comun acord. Prin urmare, programele și instrumentele incluse în prezenta propunere de CFM au fost reorientate pentru a garanta că rezultatele și impactul acestora vor impulsiona principalele priorități politice ale UE.

Principalele elemente definitorii ale următoarei serii de programe și instrumente financiare vor pune accent pe rezultate, pe utilizarea crescută a condiționalității și pe simplificarea punerii în aplicare:

- **rezultatele** vor depinde în mod clar de punerea în aplicare a strategiei Europa 2020 și de îndeplinirea obiectivelor acesteia. Aceasta înseamnă concentrarea programelor pe un număr limitat de priorități și acțiuni foarte importante care ating o masă critică.
- **simplificare:** în prezent se acționează pentru simplificarea atât a normelor generale (Regulamentul financiar) cât și a normelor specifice sectorului.
- **condiționalitate:** în vederea concentrării eforturilor pe rezultate mai degrabă decât pe mijloace, se va introduce condiționalitatea în cadrul programelor și al instrumentelor. Acest aspect este în special relevant în cazul politicii de coeziune și al politicii agricole, care implică cheltuieli mari și unde statele membre și beneficiarii vor trebui să demonstreze că fondurile primite sunt folosite pentru a continua realizarea priorităților politicilor UE.
- **mobilizarea investițiilor:** prin colaborarea cu sectorul privat în ceea ce privește instrumentele financiare inovatoare, se poate amplifica impactul bugetului UE, ceea ce permite efectuarea unui număr mai mare de investiții strategice, consolidându-se, astfel, potențialul de creștere al UE. Experiența colaborării în special cu Grupul Băncii Europene de Investiții (BEI) și cu instituțiile financiare publice naționale și internaționale a fost pozitivă și va fi continuată în următorul CMF.

Cadrul Financiar Multianual 2014 – 2020:

CREDITE DE ANGAJAMENT	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Total 2014-2020
1. Creștere inteligentă și favorabilă incluziunii	60 283	61 725	62 771	64 238	65 528	67 214	69 004	450 763
1a: Competitivitate pentru creștere și locuri de muncă	15 605	16 321	16 726	17 693	18 490	19 700	21 079	125 614
1b: Coeziune economică, socială și teritorială	44 678	45 404	46 045	46 545	47 038	47 514	47 925	325 149
2. Creștere durabilă: resurse naturale	55 883	55 060	54 261	53 448	52 466	51 503	50 558	373 179
din care: Cheltuieli legate de piață și plăți directe	41 585	40 989	40 421	39 837	39 079	38 335	37 605	277 851
3. Securitate și cetățenie	2 053	2 075	2 154	2 232	2 312	2 391	2 469	15 686
4. Europa ca actor mondial	7 854	8 083	8 281	8 375	8 553	8 764	8 794	58 704
5. Administrație	8 218	8 385	8 589	8 807	9 007	9 206	9 417	61 629
din care: Cheltuieli administrative ale instituțiilor	6 649	6 791	6 955	7 110	7 278	7 425	7 590	49 798
6. Compensații	27	0	0	0	0	0	0	27
TOTAL CREDITE DE ANGAJAMENT	134 318	135 328	136 056	137 100	137 866	139 078	140 242	959 988
ca procentaj din VNB	1,03%	1,02%	1,00%	1,00%	0,99%	0,98%	0,98%	1,00%
TOTAL CREDITE DE PLATĂ	128 030	131 095	131 046	126 777	129 778	130 893	130 781	908 400
ca procentaj din VNB	0,98%	0,98%	0,97%	0,92%	0,93%	0,93%	0,91%	0,95%
Marjă disponibilă	0,25%	0,25%	0,26%	0,31%	0,30%	0,30%	0,32%	0,28%
Plafonul resurselor proprii ca procentaj din VNB	1,23%	1,23%	1,23%	1,23%	1,23%	1,23%	1,23%	1,23%

Sursa: Comisia Europeană, COM (2013) 928 Final, Bruxelles

II.2. Contextul national de dezvoltare durabila

II.2.1. Context macroeconomic - demersuri la nivel national pentru asigurarea convergenței cu strategia europeana

România este a șaptea țară din UE după populație (20,12 milioane conform rezultatelor definitive ale recensământului populației și al locuințelor din 2011 comunicate de INS) și a doua țară din grupul noilor state membre, după Polonia. În perioada 2001-2008, economia românească a crescut cu 5-6 % pe an, în medie, aceasta fiind una între cele mai rapide rate de creștere din Uniunea Europeană.

Programul de Convergență este realizat în concordanță cu Codul de conduită referitor la Specificațiile privind Implementarea Pactului de Stabilitate și Creștere și la Liniile orientative pentru formatul și conținutul Programelor de Stabilitate și de Convergență din 3 septembrie 2012.

Transmiterea de către statele membre și evaluarea de către CE a Programului de Convergență reprezintă o componentă a „Semestrului European” care privește întărirea coordonării politicilor economice, structurale și bugetare. Semestrul european este instrumentul principal pentru Strategia Europa 2020, instrumentul preventiv al Pactului de stabilitate și creștere (amendat prin intrarea în vigoare, în data de 13 decembrie 2011, a pachetului de 6 regulamente) și al Procedurii de dezechilibre macroeconomice, precum și pentru Pactul Euro Plus.

Programul de Convergență 2013-2016 asuma capacitatea României de a se încadra din anul 2014 în obiectivul bugetar pe termen mediu (OTM) de 1% din PIB, ceea ce corespunde prevederilor Tratatului privind Stabilitatea, Coordonarea și Guvernanța în cadrul Uniunii Economice și Monetare.

Pe termen mediu, obiectivul specific al politicii bugetare este reprezentat de ajustarea în continuare a deficitului bugetar, țintele planificate de deficit perioada 2014-2016 fiind sub 2% din PIB (conform metodologiei ESA).

Creștere economică

Între 2009 și 2012, PIB-ul României a avut o tendință oscilantă. După o creștere medie anuală de +7,2 % în 2006-2008, anul 2009 a adus o contracție severă de 6,6 %, din cauza încetinirii creșterii economice. Creșterea a revenit în 2011 (+2,5 %), dar a încetinit în 2012. Anul 2012 a fost afectat, pe de o parte, de seceta severă cu efecte nefavorabile asupra producției agricole și de absorbția redusă a fondurilor structurale, ca urmare a întreruperii unor programe, iar pe de altă parte de recesiunea din zona euro care a redus cererea externă. În aceste condiții, creșterea produsului intern brut a fost de 0,7%.

Evoluția Produsului Intern Brut în ultimii ani 4 ani:

Anul	2009	2010	2011	2012
Produsul Intern Brut				
- miliarde lei preturi curente	501139.4	523693.3	556708.4	578499.4
- modificari fata de anul precedent (%)	-6.6	-1.1	2.2	0.7
Produsul Intern Brut pe locuitor				
- lei (RON)	23341.4	24435.9	26070.0	27560.9
- modificari fata de anul precedent (%)	-6.4	-1.0	2.5	0.9

Sursa: INS

Având în vedere contextul economic internațional și evoluția economică și financiară din zona euro, pentru anul 2013, scenariul de prognoză prevede o creștere a produsului intern brut de 1,6%. Informațiile privind evoluția economiei în multe țări din Uniunea Europeană și alte zone sunt încă pesimiste și relevă continuarea crizei economice și diminuarea nivelului de creștere economică, ceea ce indirect poate afecta și creșterea economică a României.

Pentru perioada 2014-2016, conform Programului de Convergența, se estimează că economia românească își va relua creșterea mai susținută, cu un ritm apropiat de potențial, fiind posibilă o creștere a produsului intern brut, în medie, cu 2,5% anual.

Creșterea economică în această perioadă va fi susținută pe latura ofertei interne, în principal, de construcții și servicii, a căror valoare adăugată brută se va majora, în medie, anual cu 5,2% și respectiv cu 2,4%. Sectorul industrial va înregistra, de asemenea, o accelerare a dinamicii, ritmul mediu anual fiind de 2,2%, iar pentru agricultură se estimează o creștere care este caracteristica unei perioade climatice normale pentru România, respectiv, o creștere medie anuală de 1,2%.

Proiecția creșterii economice conform Programului de Convergența 2014-2016:

Anul	2012	2013	2014	2015	2016
Produsul Intern Brut real					
- modificari fata de anul precedent (%)	0.7	1.6	2.2	2.4	3.0

Sursa: Programul de Convergența 2013-2016

Cu toate acestea, România încă se află cu mult în urma majorității țărilor europene din punct de vedere al dezvoltării economice. PIB-ul pe cap de locuitor după standardul puterii de cumpărare (SPC) era aproape jumătate din media UE 27 în 2012 și doar aproximativ 70 % din PIB-ul mediu pe cap de locuitor din noile state membre UE.

Politica monetară

Potrivit statutului său, Banca Națională a României are ca obiectiv fundamental asigurarea și menținerea stabilității prețurilor, atingerea acestuia reprezentând cea mai

bună contribuție pe care politica monetară o poate aduce la realizarea unei creșteri economice sustenabile.

Corespunzător caracteristicilor sale instituționale, politica monetară a BNR este și va rămâne ferm orientată în direcția atingerii țintei de inflație stabilite de BNR împreună cu guvernul, precum și a reducerii durabile a ratei inflației pe orizontul mai îndepărtat de timp spre un nivel compatibil cu definiția cantitativă a stabilității prețurilor adoptată de Banca Centrală Europeană.

Evoluția ratei anuale a inflației în ultimii ani:

Anul	2008	2009	2010	2011	2012
Rata inflației %	7.75	5.59	6.09	5.79	3.33
Rata inflației la marfuri alimentare %	9.22	3.25	2.33	6.02	1.89
Rata inflației la marfuri nealimentare %	6.36	6.22	9.78	6.15	3.77
Rata inflației la servicii %	8.57	8.97	4.78	4.45	5.07

În perioada următoare, inclusiv pe orizontul mediu de timp, provocarea majoră a politicii monetare va continua să o constituie ancorarea solidă a anticipațiilor inflaționiste pe termen mediu și atingerea durabilă a țintei de 2,5 la sută \pm 1 punct procentual (compatibilă cu definiția de stabilitate a prețurilor pe termen mediu în economia românească), simultan cu evitarea prejudicierii potențialului de creștere a economiei pe termen mediu printr-o potențială accentuare a impactului contracționist anticipat a fi exercitat asupra activității economice de alți factori interni și externi.

Astfel, rata inflației urmează să scadă până la nivelul de 2,3% în anul 2016, cu o medie anuală de 2,5%. De asemenea, continuarea procesului de dezinflație va contribui la scăderea suplimentară a așteptărilor inflaționiste.

Populația ocupată și rata somajului

În contextul procesului de tranziție economică, piața muncii din România a suferit transformări semnificative sub aspectul volumului și structurii principalilor indicatori de forța de muncă. Acest proces s-a caracterizat prin reducerea populației active și a populației ocupate, prin menținerea la valori relativ constante a ratei somajului. Criza financiară însă, debutată începând, mai ales, din a doua jumătate a anului 2008, a avut efecte asupra structurii forței de muncă, aducând concomitent cu reducerea populației ocupate o accentuare a fenomenului de somaj.

Evoluția populației active, populației ocupate și somerilor în ultimii ani:

Anul	2009	2010	2011	2012
Populația activă - total	9924	9965	9868	9964
- Feminin	4400	4416	4411	4418
- Masculin	5575	5538	5563	5553
Populația ocupată - total	9243	9240	9138	9263
- Feminin	4143	4128	4112	4137

- Masculin	5032	5032	5072	5078
Someri conform BIM* - total	681	725	730	701
- Feminin	257	288	299	281
- Masculin	443	506	491	475

Sursa: INS

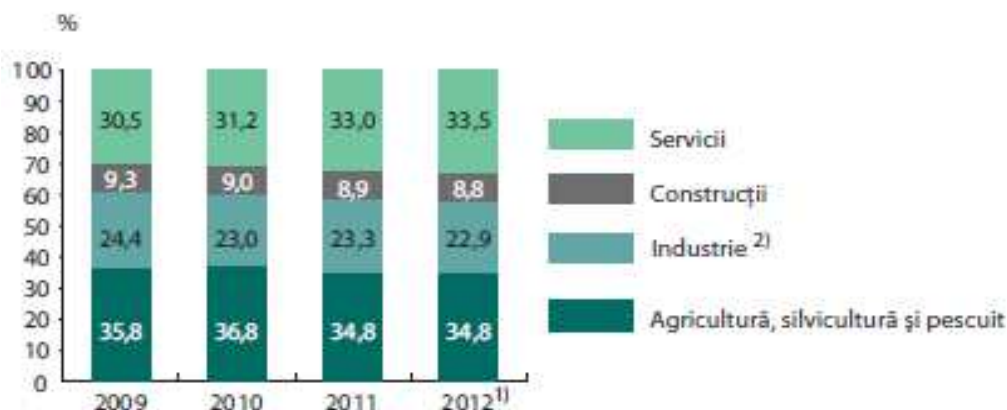
BIM: Biroul Interational al Muncii

Populatia ocupata s-a majorat în anul 2012 cu 0,9% față de anul 2011, în condițiile în care și salariații și lucrătorii pe cont propriu s-au majorat cu 1,9%. Majorări de salariați s-au înregistrat în majoritatea activităților economice, cu excepția unor servicii, precum tranzacții imobiliare, intermediere financiare și administrație publică și apărare.

Pentru anul 2013, în condițiile accelerării creșterii economice, populația ocupată se așteaptă să se majoreze cu 1,5%, iar salariații cu 1,2%; pentru perioada 2014-2016, se estimează o creștere în medie cu 1,2% anual a populației ocupate, în condițiile creșterii numărului de salariați cu 0,9%.

Creșterea populației ocupate se va realiza în condițiile reducerii orelor lucrate, ca efect al prevederilor Codului Muncii și al Legii nr. 52/2011 care favorizează activitatea part-time, precum și al ponderii mari a muncii în timp parțial în agricultură și construcții.

Structura populației ocupate din sectorul privat pe principalele activități ale economiei naționale:

Nota: Sectorul privat cuprinde toate formele de proprietate.

1) Date provizorii

2) Inclusiv producția și furnizarea energiei electrice și termice, gaze, salubritate, gestionarea deșeurilor și

Sursa: INS

Rata șomajului, conform BIM (Biroul Internațional al Muncii), a fost în anul 2012 de 7,0%. Rata de ocupare a populației în vârstă de 20 - 64 ani a fost de 63,8%, la o distanță de 6,2 puncte procentuale față de ținta națională de 70% stabilită în contextul Strategiei Europa 2020. Pentru perioada următoare, rata șomajului conform

BIM, se va reduce până la 6,6%, concomitent cu creșterea ratei de ocupare a populației de 20-64 ani, până la 65%.

Numarul somerilor inregistrați și rata șomajului:

1) Date provizorii

Sursa: INS

II.2.2. Impactul aderării la Uniunea Europeană asupra finanelor publice

Absorbția fondurilor externe nerambursabile reprezintă una dintre prioritățile de grad zero ale Guvernului României. Alocarea substanțială de fonduri din partea Uniunii Europene pentru actualul cadru financiar multianual (CFM) trebuie valorificată optim, ea reprezentând o resursă cheie pentru dezvoltarea pe termen scurt, mediu și lung a economiei și societății românești.

Încă din primul an de la aderare, România a fost beneficiar net în relația financiară cu UE, înregistrând un sold pozitiv, așa cum se poate vedea în tabelul de mai jos. Gradul încă redus de absorbție în ceea ce privește politica de coeziune presupune concentrarea unor eforturi suplimentare din partea autorităților române, proces în care anul 2013 este esențial.

Balanta financiara neta a Romaniei in perioada 2007-2012

Denumire	Milioane Euro						Realizat 2007-2012
	Realiz at 2007	Realiz at 2008	Realiz at 2009	Realiz at 2010	Realiz at 2011	Realiz at 2012	
I. Sume primite de la bugetul UE	1,578	2,616	2,895	2,258	2,584	3,389	15,320
A. Fonduri de preaderare:	812	748	619	273	133	44	2,628
B. Fonduri post-aderare:	766	1,868	2,277	1,985	2,451	3,345	12,691
Fonduri structurale si de coeziune (FSC)	421	648	918	506	708	1,171	4,372
Fonduri pentru dezvoltarea rurala si pescuit (FEADR+FEF)	15	579	566	760	883	1,090	3,893
Fondul European pentru Garantare Agricola	7	462	576	664	769	991	3,469
Alte fonduri (post-aderare)	323	179	217	55	91	93	957
II. Sume Platite catre UE	1,151	1,269	1,364	1,159	1,296	1,427	7,666
III. Soldul fluxurilor (I-II)	427	1,347	1,531	1,099	1,287	1,962	7,654

Sursa: MFP

Pentru următorul CFM ce se va desfășura tot pe o perioadă de 7 ani, respectiv 2014–2014, Romania înregistrează cea mai mare creștere procentuală a fondurilor alocate față de precedentul exercițiu bugetar (18%), alocările naționale situându-se la 39.342 mil. euro, defalcate pe principalele politici.

În tabelul de mai jos se prezintă comparativ sumele alocate României în cadrul financiar multianual 2007-2013 și 2014-2020:

Instrument	Milioane Euro	
	CFM 2014- 2020	CFM 2007- 2013
Fonduri Structurale si de Coeziune	21,826	19,668
Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurala	7,123	8,124
Fondul European pentru Pescuit	n/a	231
Fondul European pentru Garantare Agricola	10,393	6,580
TOTAL	39,342	34,603

Sursa: MFP

II.2.3. Documente strategice si operationale privind stabilirea priorităților de dezvoltarea a Romaniei in perioada 2014-2020

II.2.3.1. Obiectivele nationale asumate in contextual strategiei Europa 2020

Strategia „Europa 2020 – O strategie europeana pentru crestere inteligenta, durabila si favorabila incluziunii“ fixeaza 5 obiective asumate la nivel european, concrete si cuantificabile în domeniile: ocupare, cercetare, mediu – energie, educatie si combaterea saraciei - incluziune sociala. Aceste obiective sunt transpuse în tinte nationale suficient de ambitioase dar si adaptate realitatilor nationale.

Strategia ocupa deja o pozitie prioritara pe agenda institutiilor UE si statelor membre: Consiliul European si formatiunile sectoriale ale Consiliului UE ofera impulsurile necesare atingerii obiectivelor strategiei si vor evalua atent, alaturi de Comisia Europeana si în cadrul Semestrului European (calendarul de implementare si monitorizare al strategiei), progresele înregistrate la nivel european si national. Comisia Europeana a lansat deja un prim Raport Anual asupra Cresterii Economice precum si 7 initiative emblematic pe domeniile strategiei.

Initiativele emblematic prevazute in strategia Europa 2020, propun actiuni concrete ce vor fi implementate sinergic la nivel european si national de catre Comisie si statele membre. Acestea din urma vor implementa strategia, la nivel national si local, prin intermediul Programelor Nationale de Reforma (PNR) elaborate în strânsa coordonare cu Programele de Stabilitate si Crestere pentru statele din zona Euro si Programele de Convergenta pentru statele din zona non-Euro.

Programul National de Reforma

La nivel national, au fost stabilite tinte valorice pentru toate obiectivele strategiei Europa 2020, astfel a fost elaborat Programul National de Reforma (PNR) 2011 - 2013 în care au fost abordate: cadrul macro-economic, tinte nationale si principalele masuri pentru atingerea acestora, reformele prioritare precum si blocajele în calea cresterii economice si a ocuparii fortei de munca.

Obiective nationale si masuri prioritare pentru atingerea obiectivelor strategiei Europa 2020

1. Ocuparea fortei de munca: *rata de ocupare asumata de România trebuie sa ajunga la 70% pentru grupa de vârsta 20 – 64 la orizontul anului 2020.*

Masurile prioritare vizate în acest sens sunt grupate pe 4 directii de actiune:

a) Îmbunatatirea functionarii pietei muncii prin:

- ✓ flexibilitatea relatiilor de munca în contextul abordarii nationale a principiilor flexisecuritatii - flexibilitatea relatiilor de munca, a sistemului de negociere a contractelor colective, elaborarea Codului Dialogului Social;
- ✓ dezvoltarea sistemelor complementare de pensii private;

b) Facilitarea tranzitiilor de la somaj sau inactivitate catre ocupare prin:

- ✓ asigurarea tranzitiei rapide de la perioadele de somaj sau inactivitate;
- ✓ modificarea cadrului legal privind sistemul asigurarilor pentru somaj si stimularea ocuparii fortei de munca;

c) Consolidarea competentelor profesionale ale fortei de munca prin:

- ✓ dezvoltarea instrumentelor în domeniul calificărilor – definitivarea Cadrului National al Calificărilor; revizuirea Clasificării Ocupațiilor din România;
- ✓ stimularea formării profesionale continue (FPC) – sprijinirea formării profesionale a angajaților, facilitarea accesului persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile la FPC;

d) *Integrarea pe piața muncii a persoanelor rezidente în mediul rural, a tinerilor și a femeilor prin:*

- ✓ diversificarea activităților economice în mediul rural și modernizarea sectorului agricol - dezvoltarea activităților economice, îmbunătățirea infrastructurii fizice în spațiul rural și a accesului populației la serviciile publice de bază;
- ✓ promovarea antreprenoriatului în rândul tinerilor și femeilor - dezvoltarea infrastructurilor de afaceri, înființarea de întreprinderi de către tineri și promovarea antreprenoriatului în rândul femeilor.

2. Cercetare, dezvoltare, inovare: nivelul investițiilor în cercetare și dezvoltare (sectoarele public și privat) trebuie să atingă 2% din PIB în anul 2020.

Pentru atingerea țintei asumate au fost identificate 3 direcții principale de acțiune corespunzătoare perioadei 2011-2013:

a) *Întărirea capacității și a performanțelor sistemului CDI (Cercetare Dezvoltare Inovare) prin:*

- ✓ dezvoltarea numerică și calitativă a resurselor umane pentru cercetare;
- ✓ elaborarea unei strategii naționale în domeniul inovării;
- ✓ accelerarea reformelor care vizează îmbunătățirea structurii și a performanțelor sistemului CDI, prin revizuirea cadrului legislativ specific.

b) *Stimularea creșterii investițiilor CDI în sectorul privat prin:*

- ✓ susținerea proiectelor CDI inițiate și conduse de întreprinderile din sectorul privat;
- ✓ susținerea dezvoltării infrastructurii CDI și a transferului de tehnologie în cadrul firmelor.

c) *Dezvoltarea dimensiunii europene a politicilor și programelor CDI prin participarea activă a României la inițiativele majore din cadrul Spațiului European de Cercetare (programarea comună, inițiativele tehnologice și infrastructurile CD pan-europene).*

3. Schimbări climatice și energie

3.1. Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES): se ținteste o reducere cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) până în anul 2020 față de nivelurile înregistrate în anul de referință 1990.

Pentru atingerea țintei asumate vor fi întreprinse următoarele 5 măsuri integrate:

a) *Reducerea emisiilor de GES din sectorul energetic, prin re tehnologizarea unor instalații mari de ardere, investiții pentru grupuri noi cu emisii reduse de GES și stimularea producerii de energie din surse regenerabile - finanțare prin*

Programul Operational Sectorial Mediu si Programul Operational Sectorial Cresterea Competitivitatii Economice;

b) *Reducerea emisiilor de GES din domeniul transporturilor*, prin cresterea gradului de utilizare a transportului public, îmbunatatirea infrastructurii si a echipamentelor din domeniul feroviar si prin programul anual de stimulare a înnoirii parcului auto si retragerea din uz a vehiculelor poluante- finantare prin Administratia Fondului de Mediu-AFM (Programul RABLA) si Programul Operational Sectorial Transporturi (POS T);

c) *Captarea si stocarea carbonului (CCS)*, prin elaborarea Programului National pentru captarea si stocarea cabonului, cu orizont de timp 2020;

d) *Atenuarea efectelor emisiilor de GES*, prin Programul national de îmbunatatire a calitatii mediului, precum si prin realizarea de spatii verzi în localitati, prin cresterea suprafetelor împadurite si extinderea spatiilor verzi în mediul urban - finantare prin AFM si PNDR;

e) *Întarirea capacitatii administrative pentru sustinerea cresterii durabile în România*, prin constituirea unui Comitet interministerial (task force, în coordonarea viceprim-ministrului României) care sa impulsioneze dezvoltarea institutionala la nivelul tuturor structurilor care administreaza domenii cu impact asupra schimbarilor climatice.

3.2. Surse regenerabile de energie (SRE): tinta nationala pentru energia din surse regenerabile este cea impusa de Directiva 2009/28/EC conform careia ponderea energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie va trebui sa fie de 24% în 2020.

Din analiza potentialului energetic al surselor regenerabile de energie rezulta ca, pentru atingerea valorii stabilite pentru 2020, România va trebui sa valorifice 63,5 % din potentialul total al surselor regenerabile de energie de care dispune.

Pentru atingerea tinteii asumate vor fi întreprinse urmatoarele masuri integrate:

a) Realizarea unor instalatii pentru cresterea productiei de energie din surse regenerabile;

b) Continuarea prin Fondul pentru Mediu:

- ✓ a programului de înlocuire sau completare a sistemelor clasice de încălzire cu cele care utilizeaza energie solara, energie geotermala si energie eoliana sau alte sisteme care conduc la îmbunatatirea calitatii aerului, apei si solului;
- ✓ proiectelor privind producerea energiei din surse regenerabile: eoliana, geotermala, solara, biomasa, microhidrocentrale;
- ✓ programului privind cresterea productiei de energie din surse regenerabile.

- c) Promovarea utilizarii surselor regenerabile locale pentru producerea energiei electrice si termice la consumatorii finali – cladiri;
- d) Continuarea promovarii surselor regenerabile de energie prin intermediul certificatelor verzi;
- e) Identificarea periodica (la doi ani) a zonelor în care datorita concentrarii productiei de energie din SRE pot aparea congestii în rețeaua de transport si includerea cu prioritate a solutiilor de eliminare a acestora în planurile bianuale de dezvoltare a rețelilor;

3.3 Eficienta energetica: s-a estimat ca în anul 2020 România va putea realiza o economie de energie primara de cca. 10 Mtep (ceea ce reprezinta o reducere de cca. 19% comparativ cu proiectiile PRIMES 2007).

În stabilirea tinteii nationale de economisire a energiei, România a optat pentru utilizarea consumului de energie primara, ca indicator. Tinând cont de valoarea prognozata pentru consumul de energie primara în anul 2020 (scenariul Business as usual - PRIMES 2007), si de cea realizata de Comisia Nationala de Prognoza (cu luarea în considerare a masurilor de eficienta energetica).

În vederea atingerii tinteii stabilite la nivel national, se are in vedere urmatoarele masuri;

- a) extinderea perioadei de implementare a programului Termoficare caldura si confort pâna în 2020 (modernizarea infrastructurii de transport si distributie a energiei termice în sisteme centralizate);
- b) continuarea Programului de reabilitare termica a blocurilor de locuinte;
- c) extinderea Programului national de eficienta energetica (reabilitarea sistemului de termoficare, reabilitarea cladirilor publice si eficientizarea iluminatului public);
- d) aplicarea Schemei de ajutor stat pentru promovarea cogenerarii de înalta eficienta (fondurile necesare acordarii bonusului sunt asigurate prin colectarea lunara a unei contributii de la toti consumatorii de energie electrica, precum si de la furnizorii care exporta energie electrica);

4. Educatie

4.1 Reducerea ratei parasirii timpurii a scolii: se vizeaza atingerea unei rate a parasirii timpurii a scolii de maximum 11,3% în 2020.

Masurile concrete de actiune pentru atingerea tinteii vizeaza:

- a) extinderea cadrului de aplicare a reformei educatiei timpurii prin implementarea de programe si activitati specifice acestei forme de educatie;
- b) asigurarea participarii la o educatie de calitate pentru scolarii proveniti din grupurile dezavantajate, inclusiv prin derularea programelor de tip suport pentru combaterea saraciei si excluziunii sociale;
- c) sustinerea si dezvoltarea învatarii pe tot parcursul vietii prin implementarea si diversificarea programelor în domeniu;

- d) dezvoltarea învățământului profesional liceal (filiera tehnologică) și al școlii post-liceale;
- e) revizuirea sau, după caz, elaborarea standardelor de calitate pentru învățământul preuniversitar precum și a standardelor ocupationale, de formare și de pregătire profesională.

4.2 Creșterea ponderii populației cu vârsta de 30-34 ani cu nivel de educație terciară: atingerea unei rate a parării timpurii a școlii de minim 26,7% în 2020, față de 16,8% în 2009.

Măsurile concrete de acțiune pentru atingerea țintei vizează:

- a) descrierea în termeni de competențe a 350 programe de studiu și corelarea acestora cu calificările de pe piața muncii prin definitivarea Cadrului Național al Calificărilor în Învățământul Superior (CNCIS) și racordarea acestuia la Cadrul European al Calificărilor în Învățământul Superior (EHEQF);
- b) adaptarea învățământului superior la cerințele pieței muncii prin realizarea unui Studiu național de monitorizare a inserției pe piața muncii a absolvenților din învățământul superior, operationalizarea Registrului Matricol Unic etc.;
- c) acordarea de facilități fiscale firmelor pentru a recruta tineri absolvenți sub 35 ani pe care doresc să-și specializeze în domeniul de activitate al firmei prin cursuri de nivel de educație terciară;
- d) elaborarea unui set de facilități la rambursarea creditului de studii pentru absolvenții care acceptă, prin contract, să-și desfășoare activitatea profesională în domeniul în care s-au pregătit, pentru o perioadă de minimum 5 ani, în mediul rural sau în zone defavorizate;
- e) sporirea accesului la educația terciară, în condițiile asigurării egalității de șanse prin operationalizarea Agenției de Credite pentru Studenți și creșterea cu 20% până în 2013 a cifrelor de școlarizare pentru școlile post-liceale și studiile universitare de licență.

5. Incluziunea socială/reducerea sărăciei: se vizează reducerea numărului de persoane aflate în risc de sărăcie și excluziune socială cu 580.000 persoane până în anul 2020.

Măsurile vizate în acest sens sunt structurate pe 4 direcții de acțiune:

- a) Reforma sistemului de asistență socială prin:
 - ✓ revizuirea și implementarea programului de acordare a ajutorului social astfel încât să fie garantat un venit minim oricărui cetățean;
 - ✓ sprijinirea focalizată a familiilor celor mai sărace (revizuirea programului de acordare a alocației familiale complementare și a alocației de susținere pentru familia monoparentală prin instituirea unei singure alocații pentru susținerea familiei);
 - ✓ dezvoltarea serviciilor sociale destinate creșterii calității vieții persoanelor ce aparțin grupurilor vulnerabile;

b) Ocuparea si incluziunea sociala active prin crearea cadrului adegvat in vederea facilitarii accesului si a participarii grupurilor vulnerabile pe piata muncii;

c) Dezvoltarea infrastructurii sociale prin: reducerea disparitatilor regionale si îmbunatatirea infrastructurii sociale (modernizarea infrastructurii sociale, investitii în infrastructura scolara si sanitara, precum si investitii în locuinte sociale).

d) Reforma sistemului national de sanatate prin îmbunatatirea accesului la servicii de sanatate a persoanelor vulnerabile (elaborarea si implementarea Strategiei de descentralizare în sistemul de sanatate, a Strategiei Nationale de Rationalizare a Spitalelor, a Planului National privind spitalele).

Tabel: Obiectivele nationale ale Romaniei pentru strategia Europa 2020:

Obiectiv	UE - 27	Romania Valori de pornire (2008)	Romania Tinta (2020)
1. Rata de ocupare a populatiei cu varsta de 20-64 ani	75%	64%	70%
2. Investitii in cercetare si dezvoltare	3% din PIB	0.58% din PIB	2% din PIB
3. Energie si schimbari climatice (20/20/20)			
3.1. Reducerea emisiilor cu efect de sera	20%		20%
3.2. Ponderea energiei din surse regenerabile in consumul final	20%		24%
3.3. Cresterea eficientei energetice	20%		19% (10Mtep)
4. Educatie			
4.1. Rata parasirii timpurii a scolii	10%	15.00%	11.30%
4.2. Rata populatiei cu varsta de 30-40 ani absolventa a unei forme de educatie tertiala	40%	15.96%	26.70%
5. Promovarea incluziunii sociale, in special prin reducerea saraciei	reducerea cu cel putin 20 de milioane a numarului de persoane alfate in risc de saraciei si excluziune sociala		580.000 persoane

II.2.3.2. Acordul de parteneriat propus pentru Romania pentru perioada de programare 2014-2020

Pentru România, fondurile europene vor reprezenta în continuare unul dintre cele mai importante instrumente ce vor fi utilizate pentru reducerea disparităților regionale, precum și promovarea creșterii economice la nivel regional și local, consolidarea competitivității și creșterea ocupării forței de muncă, obiective de referință la nivelul Uniunii Europene.

Obiectivele de dezvoltare ale României pentru perioada 2014-2020 trebuie să răspundă la cel puțin două cerințe:

- ✓ Să contribuie la obiectivele de creștere inteligentă, durabilă și incluzivă ale Uniunii Europene, în conformitate cu cele stabilite prin Strategia Europa 2020 precum și prin alte documente strategice de la nivel european.
- ✓ Să răspundă nevoilor specifice de dezvoltare a României, plecând de la avantajele competitive care ar trebui promovate prin investițiile naționale.

În conformitate cu Memorandumul "Aprobarea acțiunilor și documentelor privind pregătirea accesării și implementării fondurilor europene în perioada 2014-2020", la nivelul fiecărui Stat Membru, documentele prevăzute de proiectele regulamentelor europene, sunt:

1. **Acordul de Parteneriat**, documentul elaborat de un stat membru, în colaborare cu actorii socio-economici, care stabilește strategia, prioritățile și cadrul instituțional pentru implementarea fondurilor europene, și aprobat de către Comisia Europeană în urma evaluării și dialogului cu statul membru;
2. **Programele Operaționale/ Programul Național pentru Dezvoltare Rurală.**

Provocarile de dezvoltare și obiectivele tematice selectate în Acordul de Parteneriat

Cuantificarea nevoilor socio-economice și a deficitelor structurale ale României, efectuată în cadrul exercițiului de analiză, arată clar că o absorbție completă a FESI (Fonduri Europene Structurale și de Investiții) poate satisface în perioada 2014- 2020 doar o parte dintre acestea, date fiind:

- capacitatea limitată de absorbție a întreprinderilor și furnizorilor din domeniul inovării, care reflectă totuși structura sectorului și distribuția bazei economice, a orientării spre creștere și a locurilor de muncă;
- măsura în care opțiunile României referitoare la investiții sunt determinate de acquis, precum și obligațiile față de instituțiile internaționale de finanțare, care necesită punerea unui accent puternic pe proiectele legate de transporturi și de apă.

În plus, distribuția resurselor este condiționată, într-o anumită măsură, de normele privind concentrarea tematică și de specificul fiecăruia dintre cele cinci fonduri FESI.

Analiza mai arată că există în continuare, și în unele cazuri chiar s-au adâncit disparitățile dintre România și UE. Ca atare, în perioada 2014-2020 România va face

investiții folosind resurse FESI în cadrul tuturor celor 11 obiective tematice ale Strategiei Europa 2020.

Selectarea obiectivelor tematice (OT) este determinată de contribuția lor la susținerea principalelor provocări de dezvoltare:

- 1. Competitivitatea**
- 2. Oamenii si societatea**
- 3. Infrastructura**
- 4. Resursele**
- 5. Guvernanta**

1. Provocarea în materie de „Competitivitate”

Conceptul de competitivitate se aplică atât la nivel național, în ceea ce privește menținerea sau sporirea activităților economice, cât și la nivelul întreprinderilor care funcționează în contextul unor piețe deschise, în scopul păstrării sau al creșterii cotei de piață,

În vederea creării de noi locuri de muncă, sunt necesare îmbunătățirea capacității de stimulare a inovării, cercetării și dezvoltării în cazul produselor, serviciilor, a proceselor și modelelor comerciale și sociale, precum și îmbunătățirea mediului de afaceri și a capacității de implementare a lanțurilor valorice pe scară largă, și, prin urmare, a creării de legături în interiorul și în afara țării.

Obiectivul tematic nr. 1: Consolidarea cercetării, a dezvoltării tehnologice și a inovării

În cadrul acestui obiectiv tematic au fost stabilite intervenții din Fonduri ESI care să contribuie la atingerea principalului obiectiv – Îmbunătățirea condițiilor de cercetare și dezvoltare, urmărindu-se în special ca nivelurile combinate ale investițiilor publice și private din acest sector să ajungă la 2% din PIB.

a) Nevoi de dezvoltare:

- crearea unui mediu public de cercetare și dezvoltare mai compact și mai modern, care să se concentreze asupra nevoilor întreprinderilor, provocărilor societale și tehnologiilor pentru care România are potențial la nivel mondial, în concordanță cu principiul specializării inteligente, în scopul creșterii comercializării și al internalizării cercetării.
- promovarea unei culturi antreprenoriale și de inovare în cadrul sistemului de învățământ și al afacerilor în rețea, cu toate formele necesare de susținere financiară, managerială, tehnică și creativă, în scopul realizării potențialului latent al cetățenilor și al întreprinderilor din România.

b) Priorități și propuse pentru finanțare:

1. Prin Programul operational Competitivitate:

- ✓ sprijinirea investițiilor private CDI și a cercetării colaborative dintre întreprinderi și organizații de cercetare pentru a încuraja transferul de

cunoștințe, tehnologic și de personal cu expertiză avansată și pentru a permite dezvoltarea de produse și servicii CDI în sectoarele economice cu potențial de creștere.

- ✓ Promovarea instrumentelor financiare menite să susțină riscul de investițiilor private în cercetare și inovare și să stimuleze start-up-urilor inovative și spin-off-urilor.
- ✓ Dezvoltarea infrastructurii de cercetare publice și private.

2. Prin Programul Operational Regional:

- ✓ dezvoltarea infrastructurii de transfer tehnologic în sectoarele public și privat, în special în regiunile mai puțin dezvoltate ale României, în concordanță cu principiul specializării inteligente.

3. Prin Programul Operational Capitalul Uman:

- ✓ dezvoltarea infrastructurii de transfer tehnologic în sectoarele public și privat, în special în dezvoltarea resurselor umane ale instituțiilor publice și de învățământ superior din domeniul cercetării și dezvoltării; sprijinirea dezvoltării de abilități de nivel superior în cadrul IMM-urilor

4. Prin Programul National de Dezvoltare Rurala:

- ✓ crearea și oferirea de servicii de consultanță, în vederea îmbunătățirii performanței economice și de mediu.
- ✓ colaborarea între agricultură/industria agroalimentară, industria forestieră, pescuit și acvacultură și industria alimentară și sistemele de consultanță, educație și cercetare în contextul proiectelor pilot, al dezvoltării de produse, practici, procese și tehnologii noi etc.
- ✓ înființarea unor grupuri operative (fermieri, cercetători, consultanți), care vor participa la Parteneriatul European pentru Inovare „Productivitatea și durabilitatea agriculturii”.

5. Prin Programul Operational Pescuit si Afaceri Maritime:

- ✓ crearea și oferirea de servicii de consultanță în vederea îmbunătățirii performanței economice și de mediu.
- ✓ colaborarea între agricultură/industria agroalimentară, industria forestieră, pescuit și acvacultură și industria alimentară și sistemele de consultanță, educație și cercetare în contextul proiectelor pilot, al dezvoltării de produse, practici, procese și tehnologii noi etc.

c) Rezultate scontate:

1. pentru FEDR:

- ✓ Un mediu public de cercetare și dezvoltare mai compact și mai modern, concentrat asupra nevoilor întreprinderilor, provocărilor societale și tehnologiilor pentru care România are potențial la nivel mondial.
- ✓ O cultură inovațională consolidată în cadrul întreprinderilor.

2. pentru FEADR:

- ✓ Un nivel ridicat de participare la clustere și rețele agricole, alimentare și forestiere.
- ✓ Un nivel ridicat de participare în cadrul grupurilor operative (fermieri, cercetători, consultanți) ca parte a Parteneriatului European pentru Inovare.

Obiectivul tematic nr. 3: Îmbunătățirea accesului la tehnologiile informației și comunicațiilor, a utilizării și a calității acestora

a) Nevoi de dezvoltare:

- ✓ consolidarea mediului de afaceri digital.

b) Priorități propuse pentru finanțare:

1. Prin Programul operational Competitivitate:

- ✓ acțiuni pentru promovarea adoptării de către întreprinderi a TIC, inclusiv a aplicațiilor și inovațiilor comerțului electronic;
- ✓ acțiuni pentru dezvoltarea de instrumente de e-Guvernare pentru întreprinderi și cetățeni (e-Guvernare 2.0);
- ✓ acțiuni pentru dezvoltarea „cloud computing”;
- ✓ acțiuni pentru furnizarea de servicii publice moderne online care să asigure interoperabilitatea diferitelor sisteme neintegrate în cadrul sectoarelor și regiunilor, precum și la nivel național (se va promova coordonarea și eficiența sporită a utilizării resurselor publice) și accesul la standarde deschise pentru creșterea transparenței și a eficienței administrative.

c) Rezultate scontate:

1. pentru FEDR:

- ✓ accesul sporit al întreprinderilor și cetățenilor la servicii publice / informații de interes național și local;
- ✓ utilizarea sporită a TIC în mediul de afaceri.

Obiectivul tematic nr. 4: Îmbunătățirea competitivității IMM-urilor, a sectorului agricol și a sectorului pescuitului și acvaculturii

În cadrul acestui obiectiv tematic au fost stabilite intervenții din Fonduri ESI care să contribuie la creșterea competitivității IMM-urilor, deoarece acestea reprezintă coloana vertebrală a economiei și sunt factori cheie ai dezvoltării economice, ai creării de locuri de muncă și ai coeziunii sociale.

a) Nevoi de dezvoltare:

- a) extinderea și creșterea continuă, inclusiv pe piețele internaționale, ale sectoarelor producătoare și de servicii cu valoare adăugată mare ale României, în special în industria autovehiculelor, sectorul produselor și

serviciilor TIC, procesarea produselor alimentare și a băuturilor, gestionarea energiei mediului.

- b) transformarea sectoarelor românești tradiționale, precum cele ale textilelor/pielăriei, lemnului/mobilierului, agriculturii, silviculturii și pescuitului, care prezintă potențial de creștere sau de menținere a activităților pe termen mediu prin exploatarea nișelor de specialitate, sau de creștere a competitivității prin inovare și dezvoltare de piață.
- c) restructurarea și consolidarea exploatațiilor agricole în vederea îmbunătățirii competitivității și sustenabilității lor, odată cu adoptarea de către acestea a unor practici moderne și inovatoare de gestionare a agriculturii și terenurilor.
- d) îmbunătățirea radicală a mediului de afaceri în ceea ce privește disponibilitatea resurselor financiare pentru investiții, transparența și predictibilitatea politicilor și proporționalitatea administrației și a procesului de reglementare, inclusiv prin îmbunătățirea utilizării TIC de către autorități
- e) liberalizarea piețelor sectorului public și exploatarea acestora ca mijloace de stimulare a unor noi piețe, a unor noi întreprinderi și a economiei sociale și de intensificare a activităților economice, cu precădere în regiunile mai puțin dezvoltate ale României
- f) atragerea de investiții pentru regiunile mai puțin dezvoltate ale României și pentru zonele sale rurale printr-o abordare integrată care să cuprindă infrastructura, siturile, competențele și sprijinirea investițiilor.

b) Priorități propuse pentru finanțare:

1. Prin Programul Operational Regional:

- a) acțiuni pentru consolidarea culturii antreprenoriale și pentru conștientizarea opțiunii și a sprijinului potențial pentru crearea de întreprinderi.
- b) acțiuni pentru îmbunătățirea accesului la finanțare, inclusiv prin oferirea unei game adecvate de instrumente financiare.
- c) acțiuni pentru îmbunătățirea productivității IMM-urilor și oferirea de oportunități de creștere, inclusiv consolidarea accesului la sprijin pentru planificarea afacerilor, consultanță tehnică, consultanță și sprijin pentru export.
- d) acțiuni pentru alăturarea în rețea a întreprinderilor în vederea consolidării schimburilor de cunoștințe și a consolidării participării acestora în cadrul lanțurilor de desfacere, inclusiv cele la scară internațională.
- e) acțiuni integrate – situri, competențe, sprijin pentru investiții – în vederea atragerii de investiții pentru regiunile mai puțin dezvoltate ale României.
- f) acțiuni de raționalizare a procesului de reglementare și de reducere a poverii birocratice asupra întreprinderilor.

2. Prin Programul National de Dezvoltare Rurala:

- a) acțiuni pentru îmbunătățirea performanței economice și pentru restructurarea și modernizarea agriculturii, în special în vederea creșterii

participării și orientării către piețe, precum și pentru diversificarea activităților agricole.

- b) facilitarea reînnoirii generațiilor în sectorul agricol.
- c) acțiuni pentru îmbunătățirea performanței economice a producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul alimentar prin programe de calitate, adăugând valoare produselor agricole, prin promovarea pe piețe locale prin dezvoltarea circuitelor scurte de aprovizionare și prin înființarea de grupuri de producători, etc.
- d) acțiuni de sprijinire a activităților de prevenire și gestionare a riscurilor agricole.

3. Prin Programul Operational Pescuit si Afaceri Maritime:

- a) investiții în sectorul acvaculturii: noi unități, modernizarea unităților existente, diversificarea speciilor, îmbunătățirea potențialului siturilor de acvacultură.
- b) promovarea de noi surse de venit în interiorul sectorului (activități de procesare, de marketing) și în afara acestuia (activități ecologice, turism, educație).
- c) investiție în porturi pescărești, adăposturi, debarcadere, centre de primă vânzare.
- d) îmbunătățirea condițiilor de muncă legate de sănătatea și siguranța la bordul navelor de pescuit în apele interioare și maritime.
- e) sprijin pentru înființarea, organizarea și funcționarea lanțului producătoriprosesatori- comercianți.

c) Rezultate scontate:

1. pentru FEDR:

- a) Extinderea și creșterea continuă, inclusiv pe piețele internaționale, a sectoarelor producătoare și de servicii cu valoare adăugată mare care sunt competitive în România.
- b) Productivitate și cote de piață crescute, precum și inovare în sectoarele economice românești tradiționale.
- c) Un mediu de afaceri îmbunătățit, printr-o disponibilitate mai mare a resurselor financiare pentru investiții, inclusiv prin oferirea unei game adecvate de instrumente financiare.
- d) Investiții sporite pentru regiunile mai puțin dezvoltate ale României ca urmare a unei abordări integrate care cuprinde infrastructură, situri, competențe și sprijin pentru investiții.

2. pentru FEADR:

- a) Productivitate crescută a sectoarelor agricol, forestier și alimentar

- b) Valoare adăugată sporită în agricultură
- c) Contribuție sporită a agriculturii și silviculturii la PIB

3. pentru FEMAP:

- a) Dezvoltarea lanțurilor producători-procesatori-comercianți

2. Provocarea în materie de dezvoltare ☐ „Oamenii și societatea”

În cadrul acestei provocări, se va urma o abordare multidimensională, prin intervenții în cadrul Obiectivelor Tematice 8, 9 și 10. Asigurarea disponibilității unei forțe „pregătită de muncă” pentru satisfacerea nevoilor întreprinderilor și sectoarelor în creștere, precum și creșterea atractivității regiunilor ca locații pentru investiții vor juca un rol important în promovarea antreprenoriatului / activităților independente, cu impact direct asupra ocupării și mobilității forței de muncă.

Obiectivul tematic nr. 8: Promovarea ocupării forței de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă

În cadrul acestui obiectiv tematic au fost stabilite intervenții din fonduri ESI care să contribuie la atingerea obiectivului de creștere la 70% a ratei naționale de ocupare a forței de muncă, procent asumat de către România prin PNR. Acest lucru va fi realizat prin abordarea ocupării într-o manieră integrată, atât din perspectiva educației și formării profesionale, cât și a oportunităților de angajare, precum și prin concentrarea asupra grupurilor țintă cele mai afectate de pe piața muncii (tinerii care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare, persoanele în vârstă, femeile, populația rurală), în concordanță cu principalele nevoi de dezvoltare.

a) Nevoi de dezvoltare:

- a) Creșterea oportunităților de ocupare
- b) Integrarea susținută pe piața muncii a tinerilor care nu sunt nici angajați, nici înscriși în sistemul de învățământ sau formare profesională (NEETs)
- c) Acces la ocupare pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă și pentru persoanele inactive, cu deosebire pentru femei, tineri și lucrători mai în vârstă, cetățeni români de etnie romă, persoane cu handicap și alte grupuri vulnerabile
- d) Abordarea disparităților specifice regionale și teritoriale și sprijinirea mobilității forței de muncă
- e) Alinierea învățământului, formării și serviciilor de ocupare a forței de muncă la nevoile în schimbare ale pieței muncii
- f) Conversia în activități non-agricole, diversificarea economiei rurale, formarea și învățământul pentru populația rurală

- g) Diversificarea economiei pescuitului și acvaculturii pentru a atrage ocuparea forței de muncă și crearea de firme în domeniu
- h) Modernizarea sistemului SPO și consolidarea capacității sale administrative de a oferi măsuri active și preventive de ocupare a forței de muncă, precum și servicii de calitate.

b) Priorități propuse pentru finanțare:

1. Prin Programul Operational Capital Uman:

- a) Dezvoltarea unei abordări multi-dimensionale pentru susținerea reintegrării tinerilor NEET (care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare) prin oportunități de educare, formare sau ocupare.
- b) Inițierea de acțiuni țintite și de integrare, care să îmbunătățească accesul pe piața muncii al femeilor, cetățeni români de etnie romă, persoanelor cu handicap, precum și al persoanelor cu nivel scăzut de școlarizare și calificare profesională.
- c) Stabilirea de măsuri active și preventive pe piața muncii prin luarea în considerare a disparităților regionale și teritoriale specifice;
- d) Creșterea mobilității forței de muncă;
- e) Susținerea acțiunilor de îmbunătățire a șanselor de angajare, precum consiliere individuală, formare la locul de muncă, piețe intermediare ale forței de muncă și încurajarea spiritului antreprenorial, cu luarea în considerare a particularităților structurii ocupării în România;
- f) Susținerea măsurilor de îmbătrânire activă; formare și angajare, cu accent asupra competențelor necesare în sectoarele cu potențial de creștere;
- g) Încurajarea și facilitarea participării angajatorilor la dezvoltarea forței de muncă și a învățării pe tot parcursul vieții;
- h) Întărirea capacității administrative a sistemului de Servicii Publice de Ocupare.

2. Prin Programul National de Dezvoltare Rurala:

- a) Crearea de noi întreprinderi mici prin acordarea de sprijin pentru demararea afacerilor în cazul microîntreprinderilor și al întreprinderilor mici din afara domeniului agricol, precum și dezvoltarea de activități non-agricole în zonele rurale.

3. Prin Programul Operational Pescuit si Acvacultura:

- a) Diversificarea pescuitului și a sectorului acvaculturii prin sprijinirea creării de noi întreprinderi mici și crearea de locuri de muncă în domeniu.

c) Rezultate scontate:

1. pentru FSE:

- a) Scăderea ponderii populației inactive
- b) Creșterea ratei de ocupare a forței de muncă, cu accent asupra femeilor, tinerilor, lucrătorilor vârstnici, persoanelor cu handicap și asupra cetățenilor români de etnie romă
- c) Creșterea ratei de ocupare a forței de muncă în regiunile mai puțin dezvoltate ale României
- d) Scăderea migrației externe
- e) Creșterea numărului de participanți la procesul de ocupare care și-au schimbat statutul din lucrători independenți în agricultura de subsistență în lucrători salariați
- f) Creșterea ratei populației în vârstă de muncă salariate.

2. pentru FEDR:

- a) Creșterea ratei de ocupare a forței de muncă în cadrul regiunilor vizate din România.

3. pentru FEADR:

- a) Descreșterea activităților independente asociate agriculturii de subsistență.

4. pentru FEMAP:

- a) Creșterea numărului de locuri de muncă în sectorul pescuitului și acvaculturii (procesare, marketing) precum și în afara acestuia (turism, ecologie, activități de educație).

Obiectivul tematic nr. 9: Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei

Intervențiile din fonduri ESI vor contribui la realizarea obiectivului asumat de către România în baza PNR referitor la reducerea cu 580 000 a numărului persoanelor cu risc de sărăcie sau excluziune socială față de 2008.

a) Nevoi de dezvoltare:

- a) Descreșterea frecvenței sărăciei în rândul grupurilor vulnerabile
- b) Îmbunătățirea accesului la servicii de sănătate și servicii sociale
- c) Crearea mecanismului necesar pentru transformarea autorității locale în actor principal în eradicarea sărăciei și a consecințelor acesteia la nivel local
- d) Tranziția de la îngrijirea instituțională la servicii comunitare, inclusiv prin sprijin infrastructural pentru centre integrate de îngrijire comunitară.
- e) Promovarea economiei sociale și a întreprinderilor sociale.
- f) Îmbunătățirea calității serviciilor de sănătate prestate populației generale, în particular grupurilor vulnerabile, inclusiv prin investiții în infrastructură
- g) Combaterea celor mai răspândite cinci patologii responsabile pentru 86% din rata morbidității în România

- h) Sprijin pentru dezvoltarea de tehnologii TIC în domeniile sănătății, asistenței sociale și culturii
- i) Îmbunătățirea calității vieții și a atractivității localităților rurale.

b) Priorități propuse pentru finanțare:

1. Prin Programul Operational Dezvoltarea Resurselor Umane:

- a) Dezvoltarea capacității de creare a unui sistem de servicii sociale durabil și echitabil, care să includă dezvoltare tehnică și îmbunătățirea competențelor profesioniștilor și practicienilor.
- b) Sprijinirea tranziției de la modelele instituționale la îngrijirea comunitară a copiilor, a persoanelor cu handicap, a persoanelor cu tulburări mintale, precum și a vârstnicilor.
- c) Realizarea unor acțiuni specifice integrate pentru abordarea nevoilor persoanelor, grupurilor și comunităților vulnerabile, unde este cazul cu accent asupra persoanelor de etnie romă, inclusiv acțiuni de îmbunătățire a participării acestora la abordărilor bazate pe parteneriat în abordarea sărăciei
- d) Consolidarea accesului la îngrijiri și asistență medicală de calitate, inclusiv prin dezvoltarea de servicii de îngrijire medicală și socială integrate, inclusiv la nivelul comunității, cu accent asupra serviciilor prestate în ambulatoriu și pe instruirea specialiștilor de medicină primară integrată, cu suportul telemedicinii.

2. Prin Programul Operational Regional:

- a) Dezvoltarea infrastructurii comunitare
- b) Investiții pentru spitale și altă infrastructură de sănătate publică.

3. Prin Programul Operational Dezvoltarea Competitivității:

- a) Dezvoltarea sistemelor de telemedicină, digitizarea fișelor medicale și sprijinirea cercetării medicale prin folosirea datelor personale anonimizate
- b) Dezvoltarea culturii digitale.

4. Prin Programul National de Dezvoltare Rurala:

- a) Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale prin investiții în infrastructură la scară mică și prin crearea/îmbunătățirea serviciilor de bază locale pentru populația rurală
- b) Promovarea strategiilor de dezvoltare locală comunitară de tip LEADER.

b) Rezultate scontate:

1. pentru FSE:

- a) Descreșterea numărului de persoane cu risc de sărăcie sau excluziune socială, în particular din rândul grupurilor vulnerabile
- b) Descreșterea numărului de persoane care trăiesc în sărăcie, în special în regiunile și teritoriile care se confruntă cu o rată ridicată a sărăciei

- c) Creșterea calității serviciilor de prevenire, identificare, intervenție timpurie și a sistemelor de sesizare
- d) Creșterea calității serviciilor la nivel comunitar și reducerea implicării părților interesate locale
- e) Creșterea numărului de lucrători care dobândesc calificare în domeniul sănătății
- f) Creșterea ocupării forței de muncă în economia socială
- g) Descreșterea numărului de persoane instituționalizate.

2. pentru FEDR:

- a) Îmbunătățirea infrastructurii de sănătate
- b) Creșterea calității și a acoperirii geografice a serviciilor sociale în general
- c) Îmbunătățirea sistemului de sănătate
- d) Îmbunătățirea infrastructurii sociale și medicale la nivel comunitar (centre comunitare).

3. pentru FEADR:

- a) Îmbunătățirea accesului grupurilor vulnerabile la îngrijiri și tratamente medicale
- b) Îmbunătățirea infrastructurii serviciilor de bază locale pentru populația rurală.

Obiectivul tematic nr. 10: Investițiile în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții

Intervențiile din FESI în cadrul acestui obiectiv tematic vor contribui la consolidarea competențelor și abilităților copiilor, tinerilor și adulților din România, în vederea adaptării continue la interesele și potențialul individual, precum și la nevoile pieței muncii. Obiectivele sunt destinate prevenirii și reducerii părăsirii timpurii a școlii la 11,3%, creșterii frecvenței și absolvirii învățământului terțiar la 26,7%, precum și promovării, diversificării și creșterii participării adulților în activități de învățare pe tot parcursul vieții până la 10%. Aceste obiective au fost asumate de România în PNR.

a) Nevoi de dezvoltare:

- a) Îmbunătățirea accesului, participării și calității a sistemului de educație și îngrijire a copiilor
- b) preșcolari (EICP)
- c) Consolidarea accesului, calității și rezultatelor educaționale în cadrul învățământului obligatoriu

- d) Creșterea atractivității învățământului primar și secundar, inclusiv a IVET
- e) Intervenții intensive menite să răspundă nevoilor educaționale ale grupurilor aflate în risc de excluziune (copii din medii defavorizate din punct de vedere social și economic, de etnie romă, cu nevoi educaționale speciale etc.)
- f) Îmbunătățirea calității și relevanței VET (inițial și continuu) și a învățământului terțiar în raport
- g) cu nevoile pieței muncii
- h) Îmbunătățirea accesului și sprijinirea participării la învățământul terțiar
- i) Îmbunătățirea accesului și a calității programelor de învățământ pentru adulți, cu accent pe competențele de bază și transversale relevante
- j) Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții și a învățământului profesional în agricultură, silvicultură și pescuit
- k) Sprijinirea dezvoltării TIC în sistemul de învățământ
- l) Îmbunătățirea infrastructurii educaționale și de formare
- m) Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții și a formării profesionale în sectoarele agricol, forestier și pescuit.

b) Priorități propuse pentru finanțare:

1. Prin Programul Operational Dezvoltarea Resurselor Umane:

- a) Creșterea participării, accesibilității și calității serviciilor de EICP, cu accent asupra zonelor rurale și a implicării cetățenilor români de etnie romă;
- b) Implementarea de măsuri de prevenție, intervenție și compensatorii pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii, inclusiv forme alternative de învățământ, precum educația și formarea pentru adulți, cu accent asupra zonelor rurale și a cetățenilor români de etnie romă; sprijinirea măsurilor de intervenție în abordarea nevoilor educaționale individuale ale grupurilor cu risc mare de părăsire timpurie a școlii;
- c) Creșterea atractivității învățământului și a sistemului VET, precum și sprijinirea familiarizării tinerilor înscriși în sistemul de învățământ obligatoriu cu viitoarele locuri de muncă, cu accent asupra zonelor rurale și a cetățenilor români de etnie romă, Sprijinirea elevilor din zonele rurale și din rândul grupurilor defavorizate, precum și a elevilor netradiționali, în vederea sporirii accesului, a participării și a gradului de școlarizare în învățământul terțiar;
- d) Îmbunătățirea guvernării și gestionării instituțiilor de învățământ superior în vederea îmbunătățirii calității procesului de învățământ și cercetare; creșterea relevanței programelor de învățământ superior în raport cu nevoile de pe piața muncii și consolidarea parteneriatelor între universități, întreprinderi și cercetare;

- e) Modernizarea învățământului terțiar prin dezvoltarea studiilor aprofundate și sprijinirea internaționalizării învățământului superior, inclusiv a cercetării aprofundate și a mobilității;
- f) Sprijinirea măsurilor de promovare a calității și accesibilității VET, consolidarea capacității furnizorilor de învățământ profesional inițial și continuu de a oferi programe VET corelate cu nevoile de pe piața muncii, promovând dezvoltarea și integrarea serviciilor de învățare pe tot parcursul vieții la nivelul comunității, a competențelor esențiale și a celor transversale, a furnizării de competențe de bază, cu accent asupra calificării scăzute și zonelor rurale;
- g) Îmbunătățirea corelării între VET inițial și continuu și nevoile pieței muncii, asigurându-se relevanța ofertei de formare, acordându-se prioritate sectoarelor cu potențial viitor de creștere și promovându-se parteneriate între personale interesate relevante.

2. Prin Programul National de Dezvoltare Rurala:

- a) Sprijinirea formării profesionale și a achiziției de competențe în gestionare agricolă, practici agricole durabile, îmbunătățirea calității și utilizarea noilor tehnologii specifice agriculturii și silviculturii;
- b) Sprijinirea activităților demonstrative pentru transferul de cunoștințe referitoare la noile practici în domeniu; informare, schimburi pe termen scurt și vizite în interiorul UE în scopul promovării schimbului de bune practici; încurajarea învățării pe tot parcursul vieții și a formării profesionale în general în mediul rural (pe lângă cursurile sau formarea furnizate în mod obișnuit în sistemul de învățământ secundar și superior), precum formarea în gestiunea afacerilor și alte competențe necesare diversificării în afara sectorului agricol.

3. Prin Programul Operational Regional:

- a) Sprijinirea infrastructurii școlare și dezvoltarea resurselor în EICP, în învățământul primar, secundar, terțiar și în VET, în scopul îmbunătățirii calității învățământului și formării precum și a relevanței acestuia pentru piața muncii.

c) Rezultate scontate:

1. pentru FSE:

- a) Reducerea părăsirii timpurii a școlii, inclusiv în zonele rurale
- b) Creșterea participării la învățământul terțiar, inclusiv a rezidenților din zonele rurale și a grupurilor defavorizate
- c) Creșterea participării la procesul învățării pe tot parcursul vieții și la formare, inclusiv în sectoarele agricultură, silvicultură și pescuit
- d) Creșterea participării la învățământul preșcolar, inclusiv în zonele rurale

- e) Creșterea participării la IVET
- f) Creșterea numărului de programe și măsuri alternative de prevenire a părăsirii timpurii a școlii, inclusiv evaluarea și certificarea educației informale și non-formale
- g) Creșterea alinierii învățământului profesional și tehnic inițial și continuu la nevoile angajatorilor și la cererea pieței Muncii
- h) Reducerea decalajelor de competențe, în special în sectoarele identificate ca având potențial de creștere
- i) Îmbunătățirea relevanței programelor de învățământ superior pentru nevoile pieței muncii Creșterea competențelor digitale și TIC, inclusiv în zonele rurale
- j) Creșterea accesului și accesibilității sistemului de învățământ, în special pentru copiii din medii socio-economice defavorizate, copiii de etnie romă și copiii cu nevoi speciale de educație
- k) Creșterea competențelor personalului din sectorul învățământului
- l) Îmbunătățirea capacităților de cercetare ale studenților și formarea cercetătorilor
- m) Îmbunătățirea calității învățământului la toate nivelele.

2. pentru FEDR:

- a) Îmbunătățirea infrastructurii școlare la toate nivelele de învățământ.

3. pentru FEADR:

- a) Îmbunătățirea nivelelor de competență în sectoarele agricol și forestier.

3. Provocarea în materie de dezvoltare – „Infrastructura”

În cadrul acestei provocări, intervențiile se vor desfășura în cadrul obiectivelor tematice nr.2 și nr.7. În privința infrastructurii TIC, intervențiile din fondurile ESI vor contribui la atingerea obiectivului asumat de către autoritățile române în baza Agendei Digitale pentru România, în conformitate cu țintele privind rețelele în bandă largă din cadrul Agendei Digitale pentru Europa, care va asigura accesul la viteze de peste 30 Mbps pentru toți europenii până în anul 2020, precum și abonamente la conexiuni Internet de peste 100 Mbps pentru 50% sau mai mult dintre gospodăriile europene.

În cazul sectorului transport, intervenția din fonduri ESI va contribui la promovarea unui transport durabil, flexibil și sigur, premisă esențială pentru dezvoltarea economică a României. Îmbunătățirea legăturilor cu rețelele europene, precum și cu rețelele naționale/regionale, va conduce la creșterea productivității industriei și serviciilor din România, la crearea de locuri de muncă, la creștere economică mai mare și la standarde de viață mai ridicate. Dezvoltarea transportului intermodal, precum și a celui urban și a sistemelor de transport urbane integrate, are drept scop reducerea emisiilor de carbon și promovarea unei economii cu emisii scăzute de carbon. Rezolvarea acestor probleme trebuie să se bazeze pe o cheltuială mai eficientă a resurselor financiare.

Obiectivul tematic nr. 2: Îmbunătățirea accesului la tehnologiile informației și comunicațiilor, a utilizării și a calității acestora

- a) *Nevoi de dezvoltare:*

- a) depășirea eșecului pieței de a furniza o infrastructură de acces de generație următoare (NGA) și servicii conexe în conformitate cu Strategia Agenda Digitală pentru România și cu Planul Național vizând Dezvoltarea Infrastructurii de Acces de Generație Următoare.

b) *Priorități propuse pentru finanțare:*

1. Prin Programul Operational Competitivitate:

- a) acțiuni pentru continuarea sprijinului acordat extinderii NGA în vederea asigurării modernizării rețelelor în bandă largă.

c) *Rezultate scontate:*

1. pentru FEDR:

- a) Creșterea peste media UE a accesului gospodăriilor la Internet în bandă largă furnizat la puncte fixe
- b) Extinderea acoperirii rețelei în bandă largă rapidă de cel puțin 30 Mbps – cel mult 100 Mbps
- c) Creșterea ratei de pătrundere a conexiunilor în bandă largă la puncte fixe
- d) Creșterea ratei de pătrundere a soluțiilor bazate pe fibră optică
- e) Creșterea acoperirii serviciilor de comunicare fixă la viteze de peste 100 Mbps.

Obiectivul tematic nr. 7: Promovarea unor sisteme de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore

a) *Nevoi de dezvoltare:*

- a) Îmbunătățirea accesibilității României și a regiunilor sale, precum și conectarea acestora la piețe, reducând în mod semnificativ obstacolele în calea dezvoltării și diversificarea lor în contextul MPGT
- b) Îmbunătățirea sustenabilității sistemului mixt de transport al României și a atractivității alternativelor la transportul rutier
- c) Îmbunătățirea și modernizarea transportului urban, vizându-se decongestionarea aglomerațiilor urbane.

b) *Priorități propuse pentru finanțare:*

1. Prin Programul Operational Marile Proiecte:

- a) Dezvoltarea infrastructurii rutiere din cadrul rețelei TEN-T
- b) Dezvoltarea infrastructurii feroviare din cadrul rețelei centrale TEN-T, în special prin finalizarea coridoarelor TEN-T
- c) Sprijinirea dezvoltării unui sistem de transport durabil prin îmbunătățirea siguranței în trafic în cadrul rețelei TEN-T pentru toate modurile de transport

- d) Creșterea mobilității urbane și a serviciilor pentru pasageri prin dezvoltarea transportului urban în Regiunea București-Ilfov, cu accent asupra metroului
- e) Modernizarea și dezvoltarea transportului intermodal în vederea fluidizării traficului de mărfuri care tranzitează România, precum și a reducerii emisiilor de carbon în zonele urbane
- f) Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii fluviale pe Dunăre și pe canalurile navigabile în vederea promovării unui sistem de transport ecologic
- g) Dezvoltarea mobilității regionale prin modernizarea transportului feroviar, inclusiv prin investiții în infrastructură și achiziții de material rulant
- h) Dezvoltarea aeroporturilor acolo unde se justifică, în vederea îmbunătățirii conectivității și pentru sprijinirea mobilității regionale
- i) Îmbunătățirea infrastructurii vamale.

2. Prin Programul Operational Regional:

- a) Creșterea accesibilității zonelor urbane localizate în vecinătatea rețelei TEN-T, prin construirea și modernizarea legăturilor secundare și terțiare la rețea, inclusiv pasarele, în vederea eliminării blocajelor și a fluidizării traficului
- b) Reabilitarea și reînnoirea sistemelor de transport urban într-o manieră integrată și sustenabilă, ceea ce va contribui la îmbunătățirea calității aerului.

3. Prin Programul National de Dezvoltare Rurala:

- a) Dezvoltarea și modernizarea drumurilor județene și comunale în vederea creării de oportunități, conform priorităților stabilite în planurile de dezvoltare regional.

c) Rezultate scontate:

1. pentru FC:

- a) Scurtarea timpului de deplasare în București
- b) Reducerea timpului de staționare în vămi
- c) Scurtarea duratei călătoriilor pe calea ferată
- d) Creșterea proporției transportului fluvial în cadrul tuturor modurilor de transport
- e) Reducerea numărului de accidente și decese pe drumurile publice
- f) Reducerea numărului de accidente feroviare.

2. pentru FEDR:

- a) Reducerea numărului de accidente
- b) Reducerea poluării provenind de la FEDR transportul urban în zonele urbane
- c) Creșterea intermodalității în sectorul transport.

3. pentru FSE:

- a) Creșterea eficienței și eficacității guvernantei în sectorul transport.

4. Provocarea în materie de dezvoltare – „Resursele”**Obiectivul tematic nr. 4: Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele**

Intervențiile din fondurile ESI vor contribui la atingerea obiectivului asumat de către autoritățile române în baza Planului Național de Reformă, care va asigura reducerea până în anul 2020 a emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin +19% în comparație cu anul 2005, creșterea ponderii energiei regenerabile în consumul final de energie cu 24%, precum și o creștere cu 19% (10Mtoe estimate) a eficienței energetice.

a) Nevoi de dezvoltare:

- a) Creșterea ponderii energiei generate din surse regenerabile, cu accent în principal asupra resurselor mai puțin folosite în prezent și care prezintă un interes investițional scăzut.
- b) Creșterea securității furnizării de energie prin extinderea și îmbunătățirea rețelelor de transport și distribuție a energiei, pentru o mai bună integrare a energiei produse din surse regenerabile.
- c) Reabilitarea și extinderea sistemelor moderne și eficiente de termoficare publică acolo unde acestea s-au dovedit a fi sustenabile financiar.
- d) Asigurarea sechestrării carbonului, în special în agricultură și silvicultură.
- e) Creșterea eficienței energetice a fondului public și rezidențial de locuințe și a domeniului public, inclusiv a iluminatului public.
- f) Îmbunătățirea eficienței energetice a sectorului transporturilor, inclusiv a sistemelor de transport urban și a navelor de pescuit.
- g) Exploatarea investițiilor publice în eficiență energetică cu scopul de a crea noi piețe pentru IMM și întreprinderi sociale, precum și a creării de locuri de muncă suplimentare, mai ales în zonele mai puțin dezvoltate și zonele rurale ale României.
- h) Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în sectorul agricol.

b) Priorități propuse pentru finanțare:

- a) acțiuni de modernizare și construire de noi capacități de producere a energiei electrice și termice, în special pentru tipurile de energii regenerabile insuficient utilizate în comparație cu potențialul existent (în conformitate cu PNAER) și pentru care există un interes investițional scăzut, în special prin încurajarea generării distribuite (capacități mici și foarte mici) de către toate tipurile de beneficiari (publici, privați și rezidențiali).

- b) acțiuni pentru promovarea investițiilor în soluții de compensare a fluctuațiilor datorate producerii de energie din surse regenerabile, în special prin încurajarea soluțiilor de stocare a energiei
- c) acțiuni de sprijinire a măsurilor de extindere și modernizare a rețelelor de distribuție a energiei electrice și termice, în vederea preluării în rețea a energiei din surse regenerabile
- d) acțiuni de promovare a cogenerării de eficiență sporită
- e) acțiuni de extindere și modernizare a rețelelor de transport a energiei electrice, în vederea preluării energiei produse din surse regenerabile și a limitării impactului producției necontrolabile a energiei din surse regenerabile
- f) oferirea de consultanță și, acolo unde se justifică, asistență pentru investiții în furnizare ecologică și în măsuri de eficientizare energetică, precum și în trecerea la o economie cu emisii scăzute de carbon și rezistentă la schimbările climatice, cu accent deosebit asupra agriculturii
- g) acțiuni de sprijinire a reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră în sectorul afacerilor, pescuitului, acvaculturii și agriculturii, mai ales prin exploatarea potențialului de management al terenurilor și de sechestrare a carbonului
- h) acțiuni de promovare a investițiilor în atenuarea schimbărilor climatice/îmbunătățirea eficienței energetice a vaselor de pescuit și a unităților de procesare (cu sprijin FEPAM)
- i) acțiuni de îmbunătățire a termoizolației fondului de clădiri rezidențiale și a clădirilor publice, prioritizate pe baza unei evaluări sistematice care ia în considerare eficiența costurilor ca urmare a reducerii emisiilor de gază cu efect de seră și beneficiile societății, printre care combaterea sărăciei energetice și crearea de locuri de muncă.
- j) acțiuni pentru reabilitarea și reînnoirea sistemului de transport în comun în cadrul planurilor de mobilitate urbană sustenabile, acolo unde acestea vor aduce o contribuție semnificativă la îmbunătățirea calității aerului și a eficienței energetice, în plus față de creșterea competitivității locale.
- k) acțiuni pentru înlocuirea/îmbunătățirea sistemelor de iluminat de pe domeniul public, mai ales în zonele urbane
- l) acțiuni de creștere a eficienței energetice prin reducerea consumului de energie primară în agricultură și în procesarea alimentelor
- m) facilitarea furnizării și utilizării de surse de energie regenerabile în sectorul agricol (produse secundare, deșeuri, reziduuri și alte materii prime nealimentare).

c) Rezultate scontate:

1. pentru FC:

- a) Creșterea utilizării surselor de energie regenerabile
- b) Creșterea producerii de energie regenerabilă
- c) Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

- d) Creșterea economisirii energetice prin reducerea consumului de energie
- e) Creșterea accesului și diversității surselor de finanțare pentru creșterea eficienței energetice
- f) Consumul redus de energie în cadrul serviciilor publice și private prin investiții în clădirile destinate prestării de servicii
- g) Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în sectorul transporturilor, în special al transportului urban.

2. pentru FEDR:

- a) Reducerea consumului de energie în clădirile rezidențiale și nerezidențiale
- b) Reducerea consumului de energie pentru iluminatul public
- c) Creșterea eficienței energetice a sistemelor de transport și distribuție a agentului termic public
- d) Creșterea randamentelor generării energiei termice publice.

3. pentru FEADR:

- a) Creșterea utilizării energiei regenerabile prin investiții FEADR în furnizarea și utilizarea surselor regenerabile de energie, a produselor secundare, a deșeurilor, a reziduurilor și a altor materii prime nealimentare, în favoarea bioeconomiei
- b) Creșterea sechestrării carbonului în sectoarele agricol și forestier
- c) Scăderea intensității energetice a României prin investiții FEADR în economisirea de energie și eficiență energetică în agricultură și în procesarea alimentelor
- d) Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în zonele din agricultură unde asemenea emisii au niveluri ridicate.

4. pentru FEMAP:

- a) Creșterea eficienței energetice a navelor de pescuit și a unităților de procesare

Obiectivul tematic nr. 5 Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii și a gestionării riscurilor

a) Nevoi de dezvoltare:

- b) Îmbunătățirea capacității României de anticipare, prevenire și reacție la situații de extremă urgență, naturale sau generate de om.
- c) Îmbunătățirea adaptabilității României și a capacității sale de rezistență la consecințele negative ale schimbărilor climatice, în special la incidența crescută a căldurilor extreme, a secetei și a inundațiilor, în cadrul Strategiei Naționale a României privind Schimbările Climatice.

- d) Îmbunătățirea adaptabilității României și a capacității sale de rezistență la alte riscuri naturale.
- e) Valorificarea investițiilor publice în adaptarea la schimbările climatice pentru a crea noi piețe, potențial disponibile pentru IMM-uri și întreprinderi sociale, în special în regiunile mai puțin dezvoltate și în zonele rurale ale României.

b) Priorități propuse pentru finanțare:

1. Prin Programul Operational Infrastructura Mare:

- a) Completarea sistemului național de identificare și gestionare a riscurilor în cadrul Evaluării Naționale a Riscurilor
- b) Construirea unei culturi naționale de reducere a riscurilor la dezastre
- c) Crearea și îmbunătățirea sistemelor de monitorizare și prevenire a riscurilor în raport cu riscurile identificate: cutremure, inundații, alunecări de teren, secetă, incendii forestiere, eroziunea solului și eroziunea zonelor costiere.

2. Prin Programul National de Dezvoltare Rurala:

- a) Consolidarea serviciilor profesionale de răspuns în situații de urgență la nivel național, pentru a răspunde în cazul unor urgențe naționale sau internaționale majore, inclusiv prin cooperare transnațională în cadrul strategiilor macroregionale pentru Dunăre și Marea Neagră
- b) Adoptarea de măsuri structurale și non-structurale pentru reducerea riscurilor și a pagubelor produse de inundații, secetă și eroziunea solului
- c) Consolidarea capacității tehnice și instituționale a SNMSU prin soluții de colaborare între autorități diferite Acțiunile de întreprins cu precădere în agricultură vor avea în vedere:
 - crearea unui sistem durabil de irigații și de gestionare a apei, precum și a unor practici de combatere a schimbărilor climatice.
 - conservarea solului și a stocului său de carbon prin practici de gestionare a terenurilor, precum cultivare redusă, culturi de iarnă și plantarea de păduri.
 - menținerea diversității genetice prin susținerea varietăților locale de culturi și rase de animale.

c) Rezultate scontate:

1. pentru FC:

- a) Reducerea pierderilor și pagubelor produse de diferite tipuri de dezastre, inclusiv de inundații, incendii forestiere și secetă recurentă, prin măsuri de prevenire și gestionare a riscurilor
- b) Reducerea expunerii la seisme a populației și teritoriului României
- c) Reducerea expunerii la alunecări de teren a populației României
- d) Reducerea eroziunii zonei costiere
- e) Stabilirea unui nou sistem complex care să acopere toate fazele gestionării riscurilor

- f) Infrastructură și capacități de gestionare a dezastrelor pregătite pentru evaluarea și gestionarea unor riscuri din ce în ce mai mari.

2. pentru FEADR:

- a) Reducerea pierderilor în agricultură cauzate de riscuri.

Obiectivul tematic nr. 6 Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor

a) Nevoi de dezvoltare:

- a) Extinderea accesului public la servicii de apă și epurare a apelor uzate, în contextul Directivei Cadru privind Apa și a planurilor de gestionare a bazinelor hidrografice incluse în aceasta;
- b) Facilitarea tranziției de la gestionarea deșeurilor către un sistem condus de piață, bazat pe ierarhizarea deșeurilor, în contextul Directivei cadru privind deșeurile;
- c) Protejarea, conservarea, restaurarea și exploatarea rațională a patrimoniului natural al României, printre care peisajele, terenurile arabile, pădurile, apele interioare și de coastă, zonele protejate, biodiversitatea;
- d) Dezvoltarea și îmbunătățirea evaluării calității aerului;
- e) Abordarea siturilor abandonate și poluate moștenite, precum și gestionarea surselor curente de poluare;
- f) Valorificarea investițiilor publice în protecția mediului pentru crearea de noi piețe, potențial disponibile IMM-urilor și întreprinderilor sociale, mai ales în regiunile mai puțin dezvoltate și în zonele rurale ale României.
- g) Exploatarea potențialului turistic și cultural.

b) Priorități propuse pentru finanțare:

1. Prin Programul Operational Infrastructura Mare

- a) extinderea conectării populației la sistemele de alimentare cu apă și la sistemele de colectare a apelor uzate, inclusiv în zonele rurale
- b) dezvoltarea infrastructurii de management al deșeurilor și a serviciilor aferente, bazate pe ierarhia deșeurilor – reutilizare, reciclare, valorificare energetică și eliminare
- c) investiții noi/actualizate în sectorul deșeurilor și al energiei; reducerea consumului de resurse naturale prin creșterea proporției de deșeuri reciclate, precum și prin promovarea unei utilizări mai eficiente a resurselor; promovarea deșeurilor ca materii prime/subproduse secundare
- d) protejarea biodiversității prin dezvoltarea planurilor de gestionare și investiții în acțiuni de restaurare și conservare
- e) dezvoltarea și îmbunătățirea evaluării calității aerului în concordanță cu dispozițiile Directivei 2008/50/EC și luând în considerare dispozițiile Directivei INSPIRE (metadate despre calitatea aerului și emisiile atmosferice).

2. Prin Programul National de Dezvoltare Rurala:

- a) restaurarea, păstrarea și îmbogățirea ecosistemelor dependente de agricultură și silvicultură
- b) investiții publice în protecția mediului în vederea creării de noi piețe, potențial disponibile IMM-urilor și întreprinderilor sociale, mai ales în regiunile mai puțin dezvoltate și în zonele rurale ale României.

3. Prin Programul Operational Pescuit si Afaceri Maritime:

- a) restaurarea și conservarea biodiversității marine și a apelor interioare în cadrul pescuitului durabil, acvaculturii și activităților de colectare a datelor și de control promovarea activităților de pescuit durabil în apele maritime și interioare și a activităților durabile în cadrul fermelor de acvacultură.

4. Prin Programul Operational Regional:

- a) reabilitarea siturilor abandonate și poluate, inclusiv prin lucrări de decontaminare pentru reutilizarea lor economică
- b) protejarea și valorificarea durabilă a siturilor naturale, restaurarea și valorificarea patrimoniului cultural, inclusiv valorificarea potențialului turistic local specific, reabilitarea zonelor istorice urbane, valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, măsuri de ecologizare urbană (inclusiv reabilitarea siturilor industriale poluate).

*c) Rezultate scontate:***1. pentru FC:**

- a) Creșterea accesului populației la apă potabilă
- b) Creșterea proporției populației conectată la sistemele de canalizare
- c) Creșterea capacității instituționale în sectorul de mediu prin crearea unui sistem adecvat de monitorizare a micropoluantilor/ micro-contaminanților din apă, aer și sol
- d) Creșterea calității surselor de apă
- e) Creșterea colectării selective a deșeurilor
- f) Creșterea proporției depozitelor de deșeuri conforme ca parte a Sistemului Integrat de Gestionare a Deșeurilor
- g) Reducerea pierderii biodiversității
- h) Adoptarea și implementarea planurilor de management Natura 2000
- i) Reducerea numărului de puncte cu ape subterane contaminate.

2. pentru FSE:

- a) Creșterea capacității instituționale în sectorul de mediu prin crearea unui sistem FSE adecvat de monitorizare a calității apei
- b) Adoptarea și implementarea planurilor de management Natura 2000.

3. pentru FEDR:

- a) Creșterea numărului de situri industriale nefolosite reabilitate.

4. pentru FEADR:

- a) Restaurarea și păstrarea biodiversității pe terenurile arabile și forestiere
- b) FEADR Scăderea abandonului activităților agricole
- c) Creșterea utilizării mai eficiente a apei în agricultură.

5. pentru FEMAP:

- a) Reducerea vulnerabilității mediului marin
- b) Creșterea diversității speciilor crescute prin activități de acvacultură.

5. Provocare în materie de dezvoltare – „Administrația și guvernarea”

În cadrul acestei provocări, inclusă în OT 11 și OT 2, investițiile din fonduri ESI se vor utiliza în scopul obținerii unui mediu instituțional optim și pentru furnizarea de servicii publice de calitate de către administrație și sistemul judiciar, în sprijinul eforturilor generale de îmbunătățire a creșterii economice, a competitivității și a calității vieții. Printre elementele cheie pentru investițiile FESI s-au evidențiat următoarele: transparență și integritate, eficiența și eficacitatea administrației și a sistemului judiciar, precum și orientarea către nevoile cetățenilor și ale întreprinderilor, inclusiv prin reducerea poverii administrative; e-Guvernare și justiție, capacitatea de dezvoltare, coordonare și implementare, monitorizare și evaluare a politicilor la toate nivelele de guvernare, precum și profesionalismul și motivarea resurselor umane din administrație și sistemul judiciar (capacitate instituțională).

Obiectivul tematic nr. 11 Consolidarea capacității instituționale și o administrație publică eficientă**a) Nevoi de dezvoltare:**

- a) crearea unui sistem eficient de activități finanțate public de planificare, asumare și achiziții, inclusiv partea finanțată de FESI în vederea urmării obiectivelor de dezvoltare a României.
- b) reformarea politicilor publice, îmbunătățirea procesului de reglementare și guvernare, transparență și accesibilitate în administrația publică
- c) consolidarea capacității administrative și financiare la nivel național, regional și local pentru realizarea unor acțiuni destinate îndeplinirii obiectivelor de dezvoltare ale României.
- d) dezvoltarea și implementarea unitară și pe termen lung a strategiilor și politicilor de resurse umane
- e) creșterea eficienței și transparenței și scăderea birocrăției în cadrul administrației publice, în vederea diminuării sarcinii asupra întreprinderilor și cetățenilor și îmbunătățirii reputației publice.

- f) creșterea și eficientizarea cooperării și coordonării între instituțiile implicate în gestionarea resurselor umane de la nivel central și local
- g) îmbunătățirea serviciilor publice accesibile cetățenilor din toate grupurile sociale pe întreg teritoriul României
- h) creșterea eficienței, transparenței, accesibilității și consecvenței sistemului judiciar
- i) dezvoltarea sistemului de cadastru și carte funciară.

b) *Priorități propuse pentru finanțare:*

1. Prin Programul Operational Capacitate Administrativa:

- a) sprijinirea consolidării capacității și eficienței instituționale a autorităților administrației publice centrale și locale, în special consolidarea capacității și îmbunătățirea stabilității corpului de personal implicat în gestionarea fondurilor ESI la nivel central și la nivelul beneficiarilor.
- b) sprijinirea consolidării accesibilității, eficienței și calității serviciilor publice, inclusiv prin prestarea acestora de către sectorul privat sau întreprinderile sociale
- c) sprijinirea reformării procesului de elaborare de politici publice (colectarea datelor, analiză, planificare strategică și monitorizare), a culturii administrative și a proporționalității între reglementare și guvernare.
- d) sprijinirea consolidării profesionalismului, a integrității, a progresiei profesionale și a remunerației pe baza meritelor în sistemul public
- e) crearea de standarde ocupaționale pentru funcționarii publici și a unui sistem de salarizare echitabil
- f) dezvoltarea și implementarea unor procese și proceduri clare, transparente, uniforme și cuprinzătoare pentru recrutarea, selecția și evaluarea funcționarilor publici
- g) elaborarea, introducerea și susținerea utilizării sistemelor și instrumentelor de management, monitorizare și evaluare pentru îmbunătățirea performanței instituțiilor publice și a funcționarilor publici, precum și pentru schimbarea culturii organizaționale
- h) sprijin pentru consolidarea capacității administrative de gestionarea și implementare a unor programe și politici de formare
- i) elaborarea și implementarea de mecanisme pentru creșterea complementarității între instituții și eliminarea dublării competențelor în domeniul managementului resurselor umane
- j) sprijin pentru îmbunătățirea capacității organizaționale și administrative a instituțiilor judiciare, inclusiv prin aplicarea recomandărilor adecvate din cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare.
- k) dezvoltarea de instrumente și aplicații IT pentru consolidarea monitorizării și controlului carierei resurselor umane (la nivel administrativ central și local) și pentru intensificarea utilizarea acestora.

2. Prin Programul Operational Regional:

- a) sprijinirea creării unui sistem național al cadastrului care să ofere siguranță titlului de proprietate, promovarea reformei funciare și gruparea eficientă a terenurilor pentru susținerea obiectivelor de dezvoltare a României.

*c) Rezultate scontate:***1. pentru FSE:**

- a) Consolidarea capacității administrative și financiare a instituțiilor publice prin politici eficiente de resurse umane, coordonare îmbunătățită a responsabilităților intra-sectoriale, eficiență crescută a utilizării resurselor și sisteme îmbunătățite de control al achizițiilor publice
- b) Îmbunătățirea politicilor publice și a procesului de reglementare prin reformarea proceselor de elaborare a politicilor publice și a sistemelor de planificare strategică, precum și prin asigurarea proporționalității reglementărilor
- c) Creșterea calității și accesibilității serviciilor publice prin reducerea discrepanțelor dintre zonele urbane și cele rurale, precum și în cazul regiunilor și zonelor mai puțin dezvoltate și prin reducerea sarcinii asupra sectorului întreprinderilor și asupra cetățenilor
- d) Consolidarea culturii organizaționale în cadrul administrațiilor publice, a eticii, a transparenței și a integrității
- e) Întărirea capacității organizaționale și administrative a instituțiilor judiciare și dezvoltarea resurselor umane
- f) Sporirea eficienței și eficacității intervențiilor finanțate din FSE în baza PO Dezvoltarea Capacității Administrative (Asistență Tehnică).

2. pentru FEDR:

- a) Sporirea eficienței și eficacității managementului fondurilor ESI în cadrul PO Asistență Tehnică
- b) Sporirea eficienței și eficacității intervențiilor finanțate de FEDR în cadrul Programului de Dezvoltare Regională (Asistență Tehnică)
- c) Dezvoltarea și funcționarea sistemului de cadastru și carte funciară.

3. pentru FEADR:

- a) Sporirea eficienței și eficacității intervențiilor finanțate de FEDR în cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală (Asistență Tehnică).

4. pentru FEMAP:

- a) Sporirea eficienței și eficacității intervențiilor fundate de FEDR în cadrul Programului Operațional de Pescuit și Afaceri Maritime (Asistență tehnică).

II.2.3.3. Strategia de dezvoltare rurală a României 2014-2020

Urmând liniile trasate de această strategie ambițioasă, Programul National de Dezvoltare Rurala își propune să răspundă obiectivelor generale ale Politicii Agricole Comune legate de securitatea alimentară, gestionarea durabilă a resurselor naturale și dezvoltarea teritorială echilibrată, dar și obiectivelor specifice ale dezvoltării rurale. Astfel, abordând într-un mod strategic toate cele șase priorități de dezvoltare rurală, PNDR își propune să sprijine într-un mod sustenabil și inteligent dezvoltarea economică și socială a zonelor rurale din România.

România se confruntă cu provocări enorme în atingerea potențialului său economic și social, în sectorul agro – alimentar și forestier, precum și la nivelul zonelor rurale. PIB-ul pe cap de locuitor este mai mic de 50 % din media UE și semnificativ mai mic în zonele rurale.

Din punct de vedere al dezvoltării, zonele rurale înregistrează un decalaj semnificativ față de zonele urbane și se caracterizează prin: deficiențe structurale persistente (numărul mare al populației ocupate în agricultură, îmbătrânirea populației, un număr mare de exploatații de subzistență etc.); valoare adăugată scăzută a produselor agro-alimentare; randamentele și productivitatea muncii scăzute în special în agricultura de semisubzistență; spirit antreprenorial slab pentru dezvoltarea activităților economice, acces redus la credite; o piață a terenurilor nefuncțională; o modestă orientare către export; investiții insuficiente în cercetare și dezvoltare; accesul la servicii și infrastructură cu mult în urma zonelor urbane; creșterea continuă a disparităților regionale; o pondere ridicată a populației expuse riscului de sărăcie și excluziune socială; o administrație publică ineficientă; o serie de riscuri pentru oameni și mediu exacerbate de schimbările climatice și care reprezintă o amenințare pentru zonele rurale și, în general, a teritoriului național.

Obiectivele propuse și țintele aferente sunt în concordanță cu prioritățile strategice naționale prezentate în:

- a) Acordul de Parteneriat propus pentru Romania,
- b) Cadrul național strategic pentru dezvoltarea durabilă a sectorului agroalimentar și a spațiului rural în perioada 2014-2020-2030,
- c) Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR).

Sprijinul oferit prin PNDR 2014-2020 va asigura complementaritatea și coerența cu sprijinul furnizat prin Pilonul I – plăți.

Analiza sectorului agricol romanesc

Suprafata agricola utilizata (SAU)

În Romania suprafața agricolă utilizată (SAU) este în scădere, tendință manifestată și în UE27. În perioada 2005- 2010, SAU a scăzut cu 4,5 % (de la 13,9 mil. Ha la 13,3 mil.

ha). În structura pe categorii de folosință cea mai mare pondere o dețin terenurile arabile (62,4 %), urmate de pășuni și fânețe (33,9%), ambele categorii având însă o tendințe de scădere.

Dimensiunile fizică și economică ale exploatațiilor agricole din RO înregistrează diferențe semnificative față de mediile europene. În 2010, pe teritoriul țării noastre se aflau 32,1% (3.859.040) din totalul exploatațiilor agricole din UE27 (cu 10,0% mai puține față de 2005). Dimensiunea medie a unei exploatații românești (3,4 ha SAU/fermă), de peste 4 ori mai mică decât cea europeană (14,3 ha SAU), iar gradul de fragmentare este unul foarte ridicat, suprafața medie a parcelei fiind de 0.45 ha, fiecare fermier deținând în medie 4.8 parcele. Un decalaj mare față de UE27 există și în cazul dimensiunii economice, care este de 9,4 ori mai mică în România (2.700,2 euro producție standard /fermă în România; 25.450,0 euro /fermă în UE27).

Forma juridică de organizare a exploatațiilor agricole în anul 2010 era dată în proporție de 99.2% de exploatații agricole individuale, persoane fizice autorizate sau întreprinderi familiale, restul de 0.8% (doar 30,6 mii) fiind exploatații agricole cu personalitate juridică.

Sectorul de producție

Creșterea animalelor este un domeniu cu tradiție în România, fapt confirmat de preponderența fermelor cu profil de creștere a animalelor și mixte (68% din total). Totuși, efectivele de animale au un nivel redus (4,0% din total UE 27), iar numărul acestora a scăzut într-un ritm mai accelerat în România decât în UE. În cazul România, tendințe de diminuare s-au manifestat doar la bovine și porcine, restul efectivelor înregistrând creșteri.

Forța de muncă în agricultură la nivel național este încă supradimensionată, comparativ cu alte state ale UE. Astfel, în 2012 peste 28% din totalul persoanelor ocupate activau în agricultură, 2,1% în industria alimentară, 2,0% în turism și 0,7%, în sectorul forestier.

În profil regional, rata de ocupare în activități agricole, forestiere și piscicole înregistrează cele mai mari valori în Regiunile Nord-Est (41,54%) și Sud-Vest Oltenia (40,09%), unde și caracterul rural este mai pronunțat

În ceea ce privește productivitatea muncii și a factorilor de producție, există decalaje semnificative între România și UE și în materie de productivitate a muncii în sectorul agricol. Valoarea medie a productivității muncii pentru anii 2010-2012 a fost de patru ori mai mică decât cea înregistrată în UE (4.328,5 euro/AWU (Unitati Anuale de Munca), respectiv 14.967,0 euro/AWU. Indicatorul a avut una dintre cele mai scăzute rate de creștere comparativ cu restul țărilor europene (de doar 0,1%).

Printre cauzele diferențelor de productivitate se numără gradul scăzut de instruire al lucrătorilor din agricultură, sistemul public de consultanță insuficient dezvoltat și diseminarea ineficientă a rezultatelor cercetării agricole către fermele mici și mijlocii. Astfel, în 2010, doar 2,5% dintre managerii exploatațiilor agricole erau absolvenți ai unei forme de învățământ agricol (educație de bază sau completă) (față de 7,3% în 2005), cu mult sub nivelul european de 29,6%, iar 97,5% aveau numai experiență practică agricolă.

În ceea ce privește sectorul de cercetare agricolă, rezultatele slabe se reflectă și prin ponderea scăzută a IMM-urilor din sectorul agricol care desfășoară activități de

cercetare - dezvoltare, respectiv 1,2% din totalul IMM-urilor care desfășoară astfel de activități (2011). Cât privește sistemul de consultanță la nivelul anului 2012, numărul total de angajați din rețeaua de consultanță publică era de 850 persoane din care 500 în centrele locale de consultanță agricolă și 350 în camerele agricole județene.

Totusi, ca efect al restructurărilor de producție și a alocărilor comunitare, productivitatea globală a factorilor din agricultură a crescut cu 13% între anii 2009-2011 față de 2005.

Industria alimentara

După aderarea la UE numărul unităților din industria alimentară a scăzut cu aproximativ 13%, fenomen cauzat în principal de ritmul lent și/sau incapacitatea acestora de a se adapta la standardele europene și de lipsa de viabilitate a lanțului de aprovizionare cu materii prime.

În 2011, în sector mai funcționau 7.508 de unități (1,6% din totalul întreprinderilor existente la nivel național), din care mai bine de 98% erau IMM-uri.

În ceea ce privește populația angajată în industria alimentară a României, în 2011 acesta înregistra 2,1% din totalul populației ocupate, procent mai mic cu 34% decât media UE-12 situată la 2,8%. Raportul dintre populația ocupată în agricultură și cea din industria alimentară este de 12:1, față de media din UE-12, de 5:1, sau de state precum Ungaria, unde raportul este de circa 2:1.

În contextul în care în proporție de circa 70% se exportă încă producție neprelucrată sau prelucrată primar (animale vii, cereale, oleaginoase, tutun, grăsimi și uleiuri vegetale), aceasta este o industrie esențială care pune la dispoziție posibilități variate pentru valorificarea eficientă a diversității materiilor prime. Gradul relativ scăzut de dotare și tehnologiile depășite utilizate, în majoritatea unităților de profil se reflectă în nivelul redus al productivității muncii din sector, care, în 2010, se situa cu 78% sub media europeană (40.785euro/persoana în UE27; 9.086,3euro/persoană în România).

La nivel național, există un potențial bun, dar încă nevalorificat, de recunoaștere și promovare a mărcilor locale prin includerea acestora în schemele de calitate din UE. Deși, există 4180 produse tradiționale, la nivelul anului 2013 există un singur produs recunoscut și protejat la nivel comunitar.

Sectorul forestier

În 2010, dimensiunea Fondului Forestier Național (FFN) și a Vegetației Forestiere din Afara Fondului Forestier Național (VFAFFN) era sub pragul minim posibil pentru România (32%), dar și sub media europeană (41,2% din suprafața totală). Suprafața FFN și a VFAFFN a scăzut cu 10 mii ha față de anul 2005. Deși legislația silvică în vigoare este revizuită, administrarea eficientă a sectorului întâmpină o serie de impedimente. În primul rând rețeaua de drumuri forestiere este slab dezvoltată (densitatea medie a drumurilor forestiere este de 6,3 m /ha). De asemenea dotarea tehnică a firmelor care activează în industria de exploatare și prelucrare primară a lemnului este insuficientă, învechită și slab diversificată.

Domenii prioritare ale PNDR pentru perioada 2014 - 2020

Prioritatea 1: Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, în silvicultură și în zonele rurale

Domenii de intervenție:

1. Încurajarea inovării, a cooperării și a creării unei baze de cunoștințe în zonele rurale

Masuri:

1. Transferul de cunoștințe și acțiuni de informare
 - a. Sprijin pentru furnizarea de instruire / dobândirea de competențe
 - b. Sprijin pentru proiectele demonstrative / acțiuni de informare
 - c. Sprijin pentru schimburi de experiență în gestionarea exploatarei agricole și silvice pe termen scurt, precum și vizite în ferme și exploatare forestiere
2. Consolidarea legăturilor dintre agricultură, producția alimentară și silvicultură, pe de o parte, și cercetare și inovare, pe de altă parte, inclusiv în scopul unei gestionări mai bune a mediului și al unei performanțe de mediu îmbunătățite

Masuri:

1. Cooperare
 - a. Sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale
 - b. Sprijin pentru proiecte pilot
3. Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții și a formării profesionale în sectoarele agricol și orestier

Masuri:

1. Transferul de cunoștințe și acțiuni de informare
 - a. Sprijin pentru furnizarea de instruire / dobândirea de competențe
 - b. Sprijin pentru proiectele demonstrative / acțiuni de informare
2. Cooperare
 - a. Sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale
 - b. Sprijin pentru proiecte pilot

Prioritatea 2: Creșterea viabilității exploatareilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor

Domenii de intervenție:

1. Îmbunătățirea performanței economice a tuturor fermelor și facilitarea restructurării și modernizării fermelor, în special în vederea creșterii participării și orientării către piață, cât și a diversificării agricole

Masuri:

1. Investițiile în active fizice

- a) Sprijin pentru investiții în exploatațile agricole
- b) Sprijin pentru investiții în infrastructura agricolă și forestieră

2. Cooperare

- a) Sprijin pentru dezvoltarea de noi produse, procese și tehnologii

2. Facilitarea intrării în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și, în special, a reînnoirii generațiilor

Masuri:

- 1. Dezvoltarea afacerilor fermei
- 2. Ajutor start up pentru tinerii fermieri

Prioritatea 3: Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură

Domenii de intervenție:

1. Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor și organizațiilor de producători și al organizațiilor interprofesionale

Masuri:

- 1. Investițiile în active fizice
 - a) Sprijin pentru investiții în procesare/marketing și/sau dezvoltarea produselor agricole
- 2. Cooperare
 - a) Sprijin pentru dezvoltarea de noi produse, inclusiv procedee și tehnologii
 - b) Sprijin pentru cooperarea pe verticală și orizontală între actorii din cadrul lanțului
 - c) Sprijin pentru cooperarea micilor operatori
 - d) Sprijin pentru promovarea locală a lanțurilor scurte de aprovizionare și a piețelor locale
- 2. Sprijinirea gestionării și a prevenirii riscurilor la nivelul exploatațiilor

Masuri:

- 1. Managementul riscului

- a) Contribuția financiară la fondurile mutuale

Prioritatea 4: Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și silvicultură

Domenii de intervenție:

1. Refacerea, conservarea și dezvoltarea biodiversității, inclusiv în zonele Natura 2000, în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice și în cadrul activităților agricole de mare valoare naturală, precum și a stării peisajelor europene

Masuri:

1. Transferul de cunoștințe și acțiuni de informare
 - a) Sprijin pentru furnizarea de instruire / dobândirea de competențe
 - b) Sprijin pentru proiectele demonstrative/acțiuni de informare
2. Agro-mediul – climă
 - a) Plăți pentru angajamente de agro-mediul-climă
3. Agricultură Ecologică
4. Plăți pentru zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice
 - a) Plăți compensatorii pe ha SAU din zona montană
 - b) Plăți compensatorii pe ha SAU din zonele cu constrângeri naturale semnificative
 - c) Plăți compensatorii pe ha SAU din zonele cu constrângeri specifice
5. Cooperare
 - a) Sprijin pentru cooperarea micilor operatori
 - b) Sprijin pentru promovarea locală a lanțurilor scurte de aprovizionare și a piețelor locale
 - c) Sprijin pentru abordări colective pentru proiecte / practici de mediu
2. Ameliorarea gestionării apelor, inclusiv gestionarea îngrășămintelor și a pesticidelor

Masuri:

1. Transferul de cunoștințe și acțiuni de informare
2. Investițiile în active fizice
 - a) Sprijin pentru investiții în infrastructura agricolă și forestieră
3. Agro-mediul – climă
 - a) Plăți pentru angajamente de agro-mediul-climă
4. Plăți pentru zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice

- a) Plăți compensatorii pe ha SAU din zona montană
 - b) Plăți compensatorii pe ha SAU din zonele cu constrângeri naturale semnificative
 - c) Plăți compensatorii pe ha SAU din zonele cu constrângeri specifice
5. Agricultură ecologică
3. Prevenirea eroziunii solului și ameliorarea gestionării solului
- 1. Împădurirea și crearea de suprafețe împădurite
 - 2. Agro-mediu – climă
 - 3. Agricultură ecologică
 - 4. Plăți pentru zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice
 - a) Plăți compensatorii pe ha SAU din zona montană
 - b) Plăți compensatorii pe ha SAU din zonele cu constrângeri naturale semnificative
 - c) Plăți compensatorii pe ha SAU din zonele cu constrângeri specifice

Prioritatea 5: Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic

Domenii de intervenție:

1. Eficientizarea utilizării apei în agricultură

Masuri:

- 1. Investițiile în active fizice
- 2. Agro-mediu – climă

2. Eficientizarea utilizării energiei în sectorul agroalimentar

Masuri:

- 1. Investițiile în active fizice
 - a) Sprijin pentru investiții pentru eficientizarea consumului de energie în exploatațile agricole și forestiere
 - b) Sprijin pentru infrastructura privind dezvoltarea și modernizarea sau adaptarea activităților agricole și silvice
- 2. Cooperare, grupuri operaționale și proiecte aferente

3. Facilitarea furnizării și a utilizării surselor regenerabile de energie, a subproduselor, a deșeurilor, a reziduurilor și a altor materii prime nealimentare, în scopul bioeconomiei

Masuri:

- 1. Transferul de cunoștințe și acțiuni de informare

2. Investițiile în active fizice
 - a) Sprijin pentru investiții în exploatațile agricole
 - b) Sprijin pentru infrastructura privind dezvoltarea și modernizarea sau adaptarea activităților agricole și silvice
3. Dezvoltarea exploataților și a întreprinderilor
4. Cooperare (Art.36) (Art.61, 62, 63). Cooperarea și Programul PEI poate fi construită în grupuri operaționale pe baza următoarelor articole:
 - Transferul de cunoștințe și acțiuni de informare
 - Cooperare, grupuri operaționale și proiecte aferente
 - Investițiile în active fizice
 - Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală pentru activități de diseminare, bune practici
4. Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac din agricultură

Masuri:

1. Investițiile în active fizice
 - a) Sprijin pentru investiții în exploatațile agricole
2. Agro-mediu – climă
 - a) Plăți pentru angajamente de agro-mediu-climă
5. Promovarea captării carbonului în agricultură și silvicultură

Masuri:

1. Transferul de cunoștințe și acțiuni de informare
2. Agro-mediu – climă
 - a) Plăți pentru angajamente de agro-mediu-climă
3. Agricultură ecologică
4. Împădurirea și crearea de suprafețe împădurite
5. Cooperare, grupuri operaționale și proiecte aferente

Prioritatea 6: Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale

Domenii de intervenție:

1. Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici și a creării de locuri de muncă

Masuri:

1. Investițiile în active fizice
 - a) Sprijin pentru investiții în prelucrarea / comercializarea produselor agricole

2. Dezvoltarea afacerilor fermei

- a) Sprijin pentru înființarea și dezvoltarea activității neagricole în spațiul rural

2. Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale

Măsuri:

1. Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale

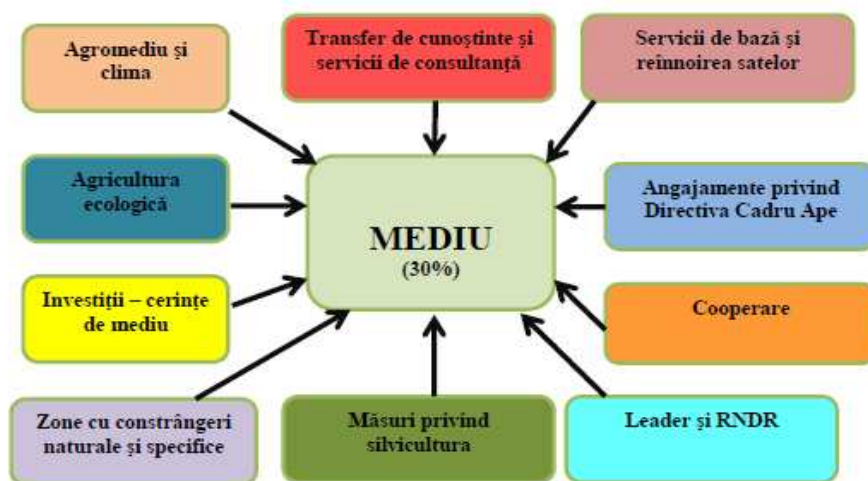
- a) Sprijin pentru investiții în infrastructură la scară mică
- b) Sprijin pentru investiții în servicii locale de bază pentru populația rurală

Obiective transversale in PNDR 2014-2020*Mediu și climă*

Strategia EU 2020 impune o nouă abordare a sprijinului oferit prin PNDR și finanțat prin FEADR, și enumera câteva ținte clare: reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 20% față de nivelurile din 1990, sau cu 30%, dacă există condiții favorabile în acest sens; creșterea la 20% a ponderii surselor regenerabile de energie în consumul final de energie și o creștere cu 20% a eficienței energetice.

În acest scop, în elaborarea PNDR trebuie să se țină seama de diversitatea situațiilor care afectează zonele rurale cu caracteristici diferite sau diferitele categorii de beneficiari potențiali, precum și de obiectivele transversale legate de inovare, de protecția mediului și de atenuarea efectelor schimbărilor climatice și de adaptarea la acestea.

Toate prioritățile de dezvoltare rurală, prin domeniile de intervenție și măsurile ce duc la îndeplinirea lor contribuie la realizarea obiectivelor transversale legate de inovare, de protecția mediului și de atenuarea efectelor schimbărilor climatice și de adaptarea la acestea. Astfel, cel puțin 30 % din contribuția totală a FEADR la programul de dezvoltare rurală este rezervată în primul rând pentru măsuri în temeiul articolului 29 – Agromediu, 30 – Agricultură Ecologică, 32 – Zone afectate de constrângeri naturale și specifice și 23 - Împădurirea și crearea de suprafețe împădurite, dar și pentru anumite măsuri de investiții realizate în baza articolelor 18, 20 și 22:

Sursa: Strategia de dezvoltare rurală a României 2014-2020 – draft, versiune noiembrie 2013

Inovarea

Ca și tematicile legate de mediu și schimbări climatice, inovarea își propune să răspundă la noile provocări apărute: o cerere tot mai mare de alimente, o presiune din ce în ce mai mare asupra resurselor și mediului înconjurător. Agricultură va trebui așadar să se adapteze la aceste noi coordonate și să țină cont atât de eficiența utilizării materiilor prime cât și de o dezvoltare sustenabilă. Conceptul de inovare devine astfel un element-cheie în PNDR 2014-2020.

Inovarea poate însemna și transferarea de bune practici într-un nou context sau testarea și adaptarea unui produs sau al unei tehnologii (practicienii pot testa idei sau rezultate ale cercetărilor, iar cercetătorii pot testa idei deja implementate de către practicieni în vederea multiplicării și diseminării).

Abordarea inovării ca temă transversală care contribuie la realizarea celorlalte priorități de dezvoltare rurală va fi realizată printr-o serie de mijloace:

- a) Abordarea inovării în strânsă corelație cu prioritatea 1: activarea „potențialului inovator” al acțiunilor de informare, formare, consultanță și cooperare în cadrul celorlalte 5 priorități;
- b) Încurajarea potențialului de inovare al GAL-urilor: GAL-urile reprezintă prin natura lor abordare inovativă și, mai ales, au potențialul de a activa sinergii la nivel local;
- c) Încurajarea acțiunilor inovatoare în cadrul tuturor priorităților și măsurilor;
- d) Încurajarea grupurilor operaționale în cadrul Parteneriatului European pentru Inovare (PEI) privind Productivitatea și Durabilitatea Agriculturii;

II.3. Contextul regional de dezvoltare durabila

II.3.1. Cadrul regional de dezvoltare pentru perioada 2014-2020 la nivelul regiunii Sud-Vest Oltenia

Planificarea și parteneriatul sunt două principii de bază care stau la baza elaborării și aplicării strategiilor de dezvoltare regională, în vederea atingerii obiectivelor stabilite și asumării lor de către toți actorii implicați. Procesul de planificare a dezvoltării la nivel regional oferă baza strategică esențială pentru includerea măsurilor și a proiectelor implementate la nivel regional în viitoarele programe de finanțare, indiferent de sursele financiare ale acestor programe.

Agentia pentru Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia, în parteneriat cu reprezentanți ai organizațiilor relevante în domeniul dezvoltării regionale, a elaborat Planul de Dezvoltare Regională (PDR) 2014-2020 ca bază pentru fundamentarea strategiei naționale de dezvoltare regională și a documentelor necesare pentru următoarea perioadă de programare 2014-2020.

Procesul de elaborare a Planului de Dezvoltare Regională pentru perioada 2014-2020 a început încă din anul 2011, prin reunirea Grupurilor de lucru județene și tematice și organizarea de întâlniri, atât la sediul ADR SV Oltenia cât și în municipiile reședință de județ ale regiunii, pe domenii prioritare precum:

- ✓ Infrastructura regională;
- ✓ Dezvoltare urbană
- ✓ Competitivitate economică, cercetare, dezvoltare, inovare;
- ✓ Resurse umane, piața muncii, servicii sociale;
- ✓ Agricultură și dezvoltare rurală;
- ✓ Turism și dezvoltare durabilă;

Structuri partenoriale cu rol consultativ implicate în procesul de planificare, la nivelul regiunii Sud-Vest Oltenia sunt:

- **Grupurile de lucru județene (GLJ)**, care au în componență membrii reprezentând următoarele instituții: primării, prefecturi, consilii județene, agențiile de ocupare și șomaj, inspectoratele școlare județene, direcțiile de cultură, direcțiile de sănătate, direcțiile de agricultură, direcțiile județene de statistică, universități, ONG-uri, sindicate, patronate, camere de comerț, organizații reprezentative pentru minorități și grupuri dezavantajate.
- **Grupurile de lucru tematice (GLT)**, care se constituie pentru una sau mai multe priorități tematice la nivel regional, luând în considerare prioritățile tematice naționale. GLT au în componență membri din rândul ADR SV Oltenia, grupurile de lucru județene și, după caz, în funcție de tematică, reprezentanți ai instituțiilor/ organizațiilor cu atribuții în domeniul relevant, reprezentanți ai societății civile, etc. GLT au aceleași atribuții ca GLJ.

Totodată, la nivelul regiunii Sud-Vest Oltenia a fost constituit Comitetul Regional de Planificare (CRP), structură coordonată de Agentia pentru Dezvoltare Regională SV

Oltenia, care asigură și secretariatul. In componența CRP SV Oltenia intra Instituțiile prefecturilor din cele 5 județe ale regiunii, Autoritățile publice locale (Consilii Județene, Consilii Locale), servicii deconcentrate ale instituțiilor publice centrale, Institute de cercetare și instituții de învățământ superior precum și parteneri economici și sociali.

Planul de Dezvoltare Regionala 2014-2020 al regiunii Sud - Vest Oltenia va trebui sa fie un instrument care sa sustina includerea in strategiile nationale a obiectivelor de investitii ce vor contribui la dezvoltarea socio-economica a regiunii, sa fundamenteze domeniile de interventie si necesarul de finantare din fonduri europene in perioada urmatoare de programare si sa cuprinda un portofoliu de proiecte strategice cu impact regional si local.

II.3.2. Politica de dezvoltare a regiunii Sud-Vest Oltenia

Localizare geografica si cadrul natural

Regiunea Oltenia este situata in partea de sud-vest a Romaniei si cuprinde cinci județe: Dolj, Olt, Valcea, Mehedinti si Gorj. In mare coincide cu vechea regiune istorica Oltenia, in limitele sale naturale: fluviul Dunarea la Sud, raul Olt (al treilea ca marime din Romania) la Est, Muntii Carpati (Alpii Transilvaniei) la Nord si Vest. Cu o suprafata de 29.212 kmp (locul 7 intre regiunile Romaniei, 12,25% din suprafata totala a tarii).

Regiunea Oltenia se invecinează la sud cu Bulgaria, la est cu regiunea istorică Muntenia (azi Regiunea Sud Muntenia), la nord cu Transilvania (Regiunea Centru), iar la vest cu Banatul (Regiunea Vest) și cu Serbia (Republica Federativă Serbia - Muntenegru).

Dunărea are o importantă strategică fiind un coridor pan-european pentru tranzitul de mărfuri dintre Europa Centrală, Europa de Vest, Marea Neagră, regiunea Caucaziană, Asia Centrală și Orientul Mijlociu și Orientul Îndepărtat.

De-a lungul celor 1.075 km traversati in Romania, Dunărea parcurge 387 km in regiunea noastra (192 km în Mehedinți, 150 km în Dolj și 45 Km in Olt), formand cel mai mare lac artificial la Porțile de Fier, unde se gaseste și Parcul natural cu acelasi nume, al doilea cel mai mare parc natural din România (cca 115.655 ha) dupa Parcul Natural „Muntii Maramuresului”.

Cele 20 orase traversate de-a lungul malului romanesc sunt, de asemenea, porturi fluviale, din care 5 apartin regiunii Oltenia: Orsova, Drobeta Turnu-Severin, Calafat,

Bechet și Corabia. Pe lângă acestea, regiunea Oltenia mai dispune și de porturile din comunele Svinita, Dubova (unde se află și portul Tisovita), Gruia, Cetate și Rast.

Relieful – componentă esențială a peisajului geografic, prezintă o impresionantă armonie în îmbinarea trăsăturilor de ansamblu și regionale din cuprinsul Olteniei.

Regiunea este străjuită în nord de Carpații Meridionali, iar în vest, sud și est de ape curgătoare: Dunărea, respectiv Oltul. Râul Jiu străbate regiunea în direcția nord-sud și o împarte în două părți aproape egale, în care relieful uneia apare să se oglindească în cealaltă. Nordul Olteniei este muntos, fiind prezente aici două masive: Parâng (la est de râul Jiu) și Retezat-Godeanu (la vest de râul Jiu). La sud de Carpați se află zona subcarpatică, reprezentată printr-un șir de dealuri (Dealul Bran, Măgura Slătioarei, Dealurile Gorjului, Dealul Bârzei) și depresiuni (Novaci, Tismana, Târgu Jiu). În nord-vest se află Podișul Mehedinți, dealurile Coșuștei și depresiunea Severin.

La sud de Subcarpați se află Podișul Getic, acesta fiind divizat în Platformele: Strehaiei (la vest de râul Jiu; se subîmparte în platformele Hușniței și Bălăcița), Jiului (străbătută de Jiu) și Oltețului (la est de Jiu). În sudul Olteniei se află Câmpia Olteniei, care este de altfel cel mai vestit sector al Câmpiei Române. Cele mai importante râuri sunt: Olt (împreună cu afluenții Lotru și Olteț), Jiu (împreună cu afluenții Tismana, Motru, Amaradia și Gilort), Desnățui, Drincea și Cerna.

Rețeaua hidrologică, alături de configurația reliefului, conferă regiunii rolul energetic principal în România, prin exploatarea potențialului apelor curgătoare care traversează regiunea: fluviul Dunărea, râurile Jiu și Olt. Pe teritoriul Olteniei se află complexele hidroenergetice Portile de Fier (printre cele mai mari din Europa) – județul Mehedinți și Lotru-Olt în județul Valcea (printre cele mai mari din România). Mai mult, aproape de zonele miniere Motru – Valea Jiului funcționează două din cele mai mari centrale termoelectrice din România: Rovinari și Turceni. Producția de energie termoelectrică împreună cu activitățile miniere, creează probleme substanțiale asupra mediului, probleme care au un impact mare asupra standardului de viață al locuitorilor din regiune.

Teritoriul și structura demografică

Regiunea de dezvoltare Sud-Vest Oltenia este formată din 5 județe: Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt, Vâlcea. Din punct de vedere al numărului de județe se află pe penultimul loc, fiind una dintre regiunile mici ale țării. La nivelul fiecărui județ structurile autorității locale sunt reprezentate de consilii județene, consilii locale, municipale, orașenești și comunale.

La 31 decembrie 2011, organizarea administrativă a regiunii era următoarea: 40 de orașe și municipii (12,5% din cele la nivel național) dintre care 11 sunt municipii, 408 comune (14,26% din cele la nivel național), 2070 sate (din care 121 aparțin de orașe sau municipii). Populația regiunii este corelată cu numărul de județe fiind una din cele mai puțin numeroase.

Densitatea demografică a regiunii de dezvoltare Sud-Vest Oltenia, este evidențiată în tabelul de mai jos:

Regiunea de dezvoltare Sud - Vest Oltenia	Total (număr persoane)	Urban	Rural	În procente față de total		Locuitori / km ²
				Urban	Rural	

Judetul	2.225.108	1.068.281	1.156.827	48,0	52,0	76,2
<i>Dolj</i>	<i>697.813</i>	<i>377.183</i>	<i>320.630</i>	<i>54,1</i>	<i>45,9</i>	<i>94,1</i>
<i>Gorj</i>	<i>375.147</i>	<i>178.403</i>	<i>196.744</i>	<i>47,6</i>	<i>52,4</i>	<i>67,0</i>
<i>Mehedinți</i>	<i>288.775</i>	<i>140.889</i>	<i>147.886</i>	<i>48,8</i>	<i>51,2</i>	<i>58,5</i>
<i>Olt</i>	<i>458.380</i>	<i>186.981</i>	<i>271.399</i>	<i>40,8</i>	<i>59,2</i>	<i>83,4</i>
<i>Vâlcea</i>	<i>404.993</i>	<i>184.825</i>	<i>220.168</i>	<i>45,6</i>	<i>54,4</i>	<i>70,3</i>

Sursa: INS, 2011

Zonele rurale din Oltenia acoperă o mare parte din teritoriul regiunii, cuprinzând 52% din populație, și anume 1,15 milioane de locuitori în anul 2011 comparativ cu 1,16 milioane în anul 2010.

Mediul urban al regiunii Oltenia este format din 40 de orașe, distribuite astfel:

Judetul	Total unități urbane	din care:		Entități urbane înființate după anul 1989, din care:	
		Municipii	Orașe	Municipii	Orașe
Dolj	7	3	4	Bailești, Calafat	Bechet, Dabuleni
Gorj	9	2	7	Motru	Tismana, Turceni
Mehedinți	5	2	3		Orsova
Olt	8	2	6	Caracal	Potcoava
Vâlcea	11	2	9	Dragasani	Babeni, Balcești, Berbesti
Total	40	11	29	6	8

Sursa: INS, 2011

Structura populației

Conform datelor furnizate de Institutul National de Statistica, la 1 iulie 2011, Regiunea SV Oltenia are o populație de 2.225.108 locuitori, reprezentând 10,42% din populația totală a României, locul 7 dintre cele 8 regiuni ale țării. Comparativ cu anul 2010, populația regiunii a fost în scădere cu 13.535 persoane.

Structura pe categorii de vârstă a populației Regiunii SV Oltenia releva apariția unui proces lent, dar constant de îmbătrânire demografică cu implicații negative pentru economie și societate, fenomen caracteristic tuturor județelor componente, datorită ratei scăzute a natalității, care contribuie în mod direct la reducerea ponderii populației tinere.

Dacă în anul 2004, ponderea populației cu vârsta peste 60 de ani reprezenta 20,93% din totalul populației, în anul 2011, aceasta a ajuns la 22% din populația totală, față de populația cu vârsta cuprinsă între 0-14 ani care are o pondere de numai 14% din totalul populației.

Populația adultă (15-59 ani) a scăzut de la 1.421.156 persoane (63,5% din populația totală) în anul 2010, la 1.411.685 persoane (63,4% din populația totală) în anul 2011. În cadrul populației adulte, se observă scăderea grupei de vârstă 25-34 ani (de la 333.149 persoane, la 328.770 persoane), a celei de 45-59 ani (de la 425.954 persoane, la 420.420 persoane) și a populației din grupele de vârstă 15 - 24 ani (de la 303.244 persoane, la 294.035 persoane), paralel cu creșterea populației de 35 - 44 ani (de la 358.809 persoane, la 368.460 persoane).

Analiza dinamicii populației totale a regiunii SV Oltenia în perioada analizată (2002-2011), pune în evidență un proces continuu, de la an la an, de descreștere, soldul variației fiind de 105.684 persoane, respectiv 5 %. Scăderea populației în ultimii ani a fost determinată, în principal, de sporul natural negativ generat de manifestarea superioară a mortalității, comparativ cu natalitatea, precum și de fenomenul migratoriu intern și internațional al populației către alte zone din țară și străinătate.

Structuri partenoriale în Regiunea Sud-Vest Oltenia

În prezent, în Regiunea Sud-Vest Oltenia funcționează mai multe structuri partenoriale, dintre care amintim:

- ✓ *Asociații de Dezvoltare Intercomunitară:* sunt structuri de cooperare cu personalitate juridică, de drept privat, înființate, în condițiile legii, de către unitățile administrativ-teritoriale pentru realizarea în comun a unor proiecte pentru dezvoltare de interes zonal sau regional ori furnizarea în comun a unor servicii publice (Legea administrației publice locale nr. 215/2001).
- ✓ *Grupuri de acțiune locală (GAL):* acestea au început să fie formate în anul 2009 prin intermediul Axei 4 –Leader din cadrul PNDR 2007 – 2013. Abordarea Leader “de jos în sus”, reprezintă o modalitate ce permite actorilor locali determinarea nevoilor zonei din care provin și contribuirea la dezvoltarea teritorială din punct de vedere economic, demografic, educațional, cultural etc. prin intermediul unei strategii de dezvoltare elaborate și implementată local. GAL-ul are sarcina de a identifica și implementa o strategie de dezvoltare locală, de a lua decizii privind alocarea resurselor financiare și de a le administra, cu scopul de a asigura dezvoltarea durabilă a teritoriului pe care îl reprezintă.

Polii de creștere și de dezvoltare din regiunea Sud-Vest Oltenia

În concordanță cu Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială a României 2007-2030 și Cadrul Strategic național de Referință 2007- 2013, aprobat de Guvernul României și Comisia Europeană. În România, șapte mari centre urbane au fost selectate și li s-a atribuit rolul de poli de creștere: Iași, Constanța, Ploiești, Craiova, Timișoara, Cluj-Napoca și Brașov și arealele de influență ale acestora. Pentru ca proiectele realizate în arealul său să poată fi finanțate, fiecare pol de creștere trebuie să aibă un Plan Integrat de Dezvoltare (PID).

Prin Planul Integrat de Dezvoltare, Polul de Creștere Craiova și-a asumat misiunea de a transforma Zona Metropolitană Craiova într-un spațiu atractiv și competitiv la nivel european, un important centru economic în construcția de mașini și industria electrotehnică, precum și în dezvoltarea unui puternic mediu academic.

În cadrul Programului Operațional Regional 2007-2013, Axa 1, domeniul major de intervenție 1.1 – Planuri integrate de dezvoltare urbană, sub-domeniul: Poli de dezvoltare urbană, prin HG 998/2008, municipiul Râmnicu Vâlcea a fost desemnat "Pol de dezvoltare urbană".

II.3.3. Prioritati ale Strategiei Regionale de Dezvoltare Socio-Economică pentru perioada 2014-2020

Prioritate	Domeniu de interventie	Principalele rezultate imediate (outputs) previzionate Indicator	Principalele rezultate previzionate Indicator
1. Dezvoltare urbana durabila	1.1 Dezvoltarea infrastructurii de baza in orase	Planuri integrate de dezvoltare urbană acceptate (nr.)	Locuitori care beneficiază de implementarea proiectelor din planurile integrate de dezvoltare urbană (nr.)
		Strazi orasenesti construite/ reabilitate /modernizate inclusiv trotuare si piste pentru biciclisti (km)	
		Spatii verzi create/reabilitate (m2)	
		Cladiri publice renovate/ reabilitate (m2)	Eficiența energetică sporită a institutiilor, cladirilor (%)
		Obiective de patrimoniu restaurate/amenajate si modernizarea infrastructurii conexe -patrimoniu cultural national si local din mediul urban (nr.)	Vizitatori la obiective turistice - patrimoniu cultural national si local în mediul urban (nr)
	1.2 Dezvoltarea economica a oraselor, inclusiv a zonelor periurbane	Structuri nou create de sprijinire a afacerilor (nr.)	Nr. de locuri de munca nou create in zonele de actiune urbana
		Structuri extinse/modernizate de sprijinire a afacerilor (nr.)	Eficiența energetică sporită în structurile sprijinite, (%)
	1.3 Dezvoltarea mediului social al oraselor	Proiecte care asigură reabilitarea infrastructurii sociale, inclusiv locuințe sociale și îmbunătățirea serviciilor sociale (nr)	Nr. de persoane beneficiare de servicii sociale acordate de centrele sociale care au beneficiat de sprijin prin proiectele integrate urbane
		Centre sociale reabilitate/ modernizate / echipate - infrastructura pentru servicii sociale (nr)	Eficiența energetică sporită a locuințelor sociale (%)
	2. Cresterea competitivitatii economice a regiunii	2.1 Dezvoltarea infrastructurii de afaceri	Structuri de sprijinire a afacerilor create/dezvoltate/extinse/dotate (nr.)
			Locuri de muncă nou create în structurile de sprijinire a afacerilor (nr.)

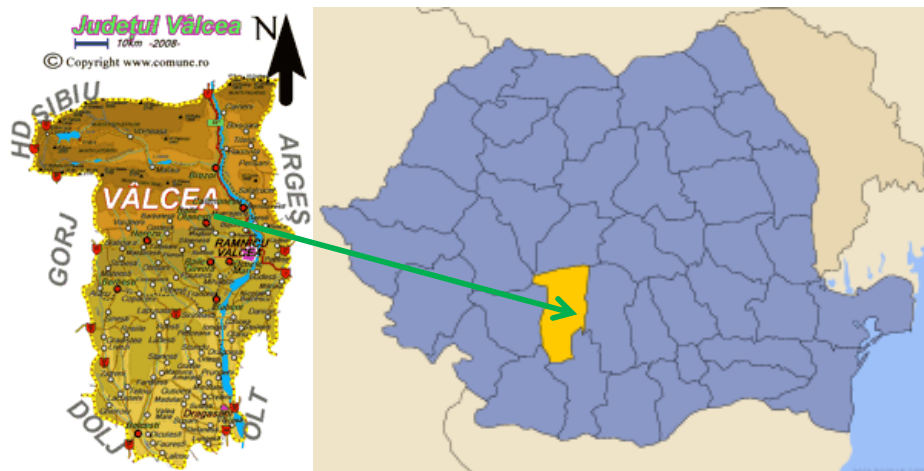
	2.2. Dezvoltarea infrastructurii specifice cercetarii si inovarii	Entitati de cercetare/dezvoltare sprijinite (nr.)	
		Intreprinderi locale implicate in proiecte comune de cercetare care beneficiaza de sprijin (nr.)	
	2.3 Cresterea competitivitatii IMM-urilor	IMM-uri sprijinite (nr.)	Locuri de munca nou create (nr.)
3. Dezvoltarea infrastructurii locale si regionale	3.1 Reabilitarea infrastructurii locale si regionale de transport rutier	Lungimea drumurilor judetene reabilite/modernizate (km)	Cresterea traficului de pasageri (%)
		Lungimea soselelor de centura reabilite/construite (km)	Cresterea traficului de marfuri transportate sau tranzitate (km)
		Nr. porturi modernizate	
		Centre multimodale care beneficiaza de sprijin financiar (nr.)	
4. Modernizarea si dezvoltarea infrastructurii sociale (sanatate, educatie, servicii sociale)	4.1 Infrastructura de sanatate si pentru situatii de urgenta	Unități medicale reabilite/modernizate/echipate (nr)	Persoane care beneficiaza de infrastructura de sanatate reabilitata/modernizata/echipata (nr./zi)
		Unitati mobile echipate pentru interventii in situatii de urgenta (nr.)	Timpul mediu de raspuns al unitatilor mobile pentru interventii in situatii de urgenta
	4.2 Infrastructura educationala	Unitati de invatamant reabilite/modernizate/extinse/dotate - infrastructura de invatamant preuniversitar si universitar (nr.)	Elevi care beneficiază de infrastructura de invatamant preuniversitar reabilitata/modernizata/extinsa/echipata (nr.)
		Campusuri reabilite/modernizate/extinse/echipate - invatamant preuniversitar/universitar (nr.)	Studenti care beneficiază de campusurile universitare reabilite/modernizate/extinse/echipate (nr.)
		Centre pentru formare profesionala continua reabilite/modernizate/extinse/echipate (nr.)	Persoane care beneficiază de centrele pentru formare profesionale reabilite/modernizate/extinse/echipate (nr.)
	4.3 Modernizarea infrastructurii sociale	Centre sociale reabilite/modernizate/extinse/echipate (nr.)	Persoane care beneficiaza de infrastructura reabilitata/modernizata/extinsa/echipata (nr.)
			Cresterea eficienței energetice a imobilelor centrelor sociale reabilite si modernizate (%)

	4.4 Dezvoltarea infrastructurii administrative	Cladiri administrative create/reabilitate/modernizate /extinse (nr.)	Eficiența energetică sporită a cladirilor (%)
5. Dezvoltarea turismului, valorificarea patrimoniului natural si a mostenirii cultural-istorice	5.1 Îmbunătățirea accesibilității și valorificării patrimoniului cultural al regiunii	Obiective de patrimoniu restaurate/amenajate si dotate in mod corespunzator (nr.)	Vizitatori la obiectivele de patrimoniu restaurate/reabilitate (nr.)
		Creare/modernizare/extindere infrastructurii conexe obiectivelor de patrimoniu (nr.)	
		Activitati promotionale pentru promovarea produselor turistice regionale (nr.)	
	5.2 Crearea/modernizarea infrastructurii de turism in vederea cresterii atractivitatii regiunii	Structuri de turism create/reabilitate/ modernizate si extinse - infrastructura turistică de cazare (nr.)	Turisti sosiți în structurile de cazare reabilitate/modernizate/ echipate (nr)
		Structuri de turism nou create - infrastructura turistică de agrement (nr.)	Locuri de muncă nou create / menținute (nr.)
		Persoane care beneficiaza de infrastructura turistica creata/modernizata/extinsa (nr.)	
6. Dezvoltare rurala durabila si modernizarea agriculturii si a pescuitului			
7. Dezvoltarea resurselor umane in sprijinul unei ocupari durabile si a incluziunii sociale	7.1 Investitii in educatie, competente si invatare pe tot parcursul vietii	Participanți la instruire - formare profesionala continua (nr.)	
	7.2 Ocupare si mobilitate pe piata fortei de munca	Persoane care au beneficiat de acțiuni pentru dezvoltarea culturii antreprenoriale și pentru inițierea afacerilor	Intreprinderi nou infiintate (nr.)
		Persoane care au demarat o activitate independentă	Persoane care în termen de șase luni după participarea la programe integrate și-au găsit un loc de muncă – acces pe piața muncii
	7.3 Incluziune sociala si combaterea saraciei	Structuri ale economiei sociale infiintate (nr.)	Locuri de muncă create in structuri ale economiei sociale (nr.)
		Participanți la programe de calificare/recalificare destinate grupurilor vulnerabile	
8. Protectia mediului si cresterea eficientei energetice	8.1 Îmbunătățirea eficientei energetice in sectorul	Locuinte reabilitate energetic (nr.)	Eficiența energetică sporită a cladirilor reabilitate %

	public si privat		
		Cladiri publice reabilitate energetic (nr.)	
	8.2 Modernizarea infrastructurii de mediu	Lungimea totala a retelei de alimentare cu apa infiintata/reabilitatata/modernizata (km)	Cresterea populatiei cu locuintele conectate la reseaua de alimentare cu apa (%)
	8.3 Promovarea adaptarii la schimbarile climatice, prevenirea si gestionarea riscurilor		Persoane care beneficiaza de masuri de protectie in cazul situatiilor

II.4. Contextul judetean de dezvoltare durabila

II.4.1. Prezentare generala

Judetul Vâlcea este localizat in partea central-sudică a Romaniei, in Regiunea Sud-Vest Oltenia. Judetul Valcea se intinde pe o suprafată de 5.765 kmp, reprezentand 2,4% din suprafata totală a țării si numără o populatie de 404.993 locuitori la sfarsitul anului 2011.

Judetul Vâlcea se invecinează cu judetele Alba si Sibiu in partea de nord, cu judetul Arges in est, cu judetul Olt in partea de sud si sud-est, cu judetul Dolj in sud-vest, judetul Gorj in vest si judetul Hunedoara in partea de nord-vest.

Structura administrativă

Judetul Valcea cuprinde 89 de unități administrativ-teritoriale, după cum urmează:

1. 2 municipii Ramnicu-Valcea si Drăgășani;
2. 9 orase: Băbeni, Bălcești, Băile Govora, Băile Olănești, Berbesti, Brezoi, Călimănești, Horezu si Ocele Mari;
3. 78 de comune cu 560 de sate aparținătoare.

Resedinta judetului este municipiul Ramnicu Valcea, situat la confluenta raurilor Olt si Olănești, la poalele dealurilor Capela, Petrisor si Cetățuia.

Majoritatea comunelor se incadrează in categoria cu 6-8 sate (40%), sau cu 4-5 sate (circa 28%). Numărul mare de sate este o caracteristică a judetului Valcea. Numărul mediu este de 6,8 de sate la o comună, cu mult peste media pe țară de 5 sate la o comună.

Relief

Prin asezarea sa geografică, județul Valcea beneficiază de aproape toate formele majore de relief, dispuse în trepte de la nord la sud, în următoarea structură: 33% muni (inclusive depresiunea Lovistea), 20% dealuri și depresiuni subcarpatice, 45% dealuri piemontane și 2% lunci. Diferența de nivel este de 2274 m, între varful Ciortea – 2274 m și Lunca Oltului – 152 m.

Defileele raurilor Olt și Lotru străbat munții Cozia, Căpătani, Făgăras, Lotru și Parang. Aici, între masivele de muni, se află una din cele mai mari depresiuni intramontane, cunoscută sub numele de țara Lovistei. Două treimi din suprafața județului este ocupată de Podisul Getic și Subcarpații Getici, cu altitudini care descresc de la 800 la 400 de metri. Cea mai sudică formă de relief este Platforma Oltetului, dincolo de care începe Câmpia Romană (județul Dolj).

Raul Olt străbate județul pe o distanță de 135 km, având ca afluenți râurile Lotru, Olănești, Bistrita, Luncavăț, Cerna, Oltet, Topolog.

Bazinul hidrografic aflat în partea dreaptă a râului Olt cuprinde aproape toată suprafața județului. Rețeaua hidrografică mai cuprinde:

- a) Lacurile glaciare: Galcescu, Zănoaga Mare, Iezerul Latoritei;
- b) Lacurile artificiale amenajate pe Lotru și Olt pentru hidrocentrale: Vidra, Brădet, Cornet, Călimănești, Dăești, Ramnicu Valcea, Raureni, Govora, Slăvitesti, Ionești, Zăvideni, Drăgășani;
- c) Lacul sărat de la Ocnele Mari.

Clima

Clima este temperat-continentală, puternic influențată de fragmentarea accentuată a formelor de relief, de expunerea versanților, de regimul de radiație solară și de vânturi. Valorile temperaturii medii anuale înregistrează o scădere de la sud la nord, în funcție de relief, variind între 10,4° C în Lunca Oltului, 9° C în regiunea sub-carpatică și sub -2° C în zona montană.

Valoarea medie a precipitațiilor anuale variază în funcție de altitudine între 500-600 mm în Lunca Oltului, la 700-800 mm în regiunea sub-carpatică și peste 1200 mm în zona montană.

Resurse naturale

Subsolul județului Valcea este bogat în resurse minerale diverse: petrol, gaze naturale, sare, lignit, pegmatite cu cuarț, feldspat și mică albă, calcar, cărbune, argile, ape minerale și ape geotermale. Apele minerale de la Călimănești, Băile Olănești și Băile Govora sunt recunoscute în țară și străinătate pentru proprietățile lor curative în tratarea afecțiunilor aparatului digestiv, a diabetului, gutei, afecțiunilor renale, dermatologice sau a celor reumatismale.

Județul are două stațiuni montane, Voineasa și Vidra, situate pe Valea Lotrului, o stațiune turistică de interes local - Horezu și 3 din cele 9 stațiuni balneoclimaterice din România - Călimănești, Băile Olănești și Băile Govora.

Solurile sunt foarte diverse: brune acide, brune, litosoluri, soluri humicosilicaticice – in zona montană, la brune luvice, brune eumezobazice, vertisoluri, erodiosoluri si/sau regosoluri in dealurile subcarpatice si piemontane.

Fondul forestier cuprinde o suprafată de 267.424 ha. Pădurile, păsunile si fanetele reprezintă aproape 47% din suprafata judetului. Pădurile se găsesc 50-55% in regiune de munte, 40% in regiunea de deal si 5-10% in regiunea de campie - luncă.

Judetul Valcea se caracterizează si prin existenta resurselor naturale bogate si diverse care stau la baza dezvoltării activităților economice. Astfel, pentru agricultură, 43% din suprafată este propice culturii vegetale in zona de campie, terenuri pentru pomicultură in zona de deal – aproximativ 6% din suprafată, pășuni si fanete - aproximativ 25% din suprafată, pentru zootehnie in zona de munte si deal.

Pe raul Olt sunt construite 14 hidrocentrale, cu o putere instalată de aproximativ 500 MW, iar pe raul Lotru, la Ciunget, se află cea mai puternică hidrocentrală din Romania, cu o cădere de 980 m si o putere instalată de 510 MW

Istoric

Materialele arheologice, informatiile marilor învățați ai lumii antice, vestigiile si monumentele istorice atestă in județul Valcea primele urme ale existenței umane încă din paleolitic, iar descoperirile de la Bugiulesti (comuna Tetoiu) transformă județul intr-unul din locurile cu cele mai vechi urme de viață si locuire umană din Romania – aproximativ 2.000.000 ani.

Prima mențiune a județului Valcea apare pe data de 8 ianuarie 1392 in Cronicile Mănăstirii Cozia, unde se păstrează încă Hrisovul semnat de Mircea cel Bătran, fiind primul județ atestat documentar.

Prima atestare documentară a municipiului Rm. Valcea datează din 4 septembrie 1388, cand Mircea cel Bătran menționa intr-un hrisov că se află in „orasul domniei, numit Râmnic”. Sigiliul orasului datează din 1505 fiind, după cum arată istoricul A. Sacerdoțeanu, „unul dintre cele mai vechi sigilii orăsenesti din țara Românească”.

Numeroase documente arată că prin județ au trecut Mihai Viteazu, Matei Basarab, Doamna Chiajna, Constantin Brancoveanu, tatăl lui Mihai Viteazul Pătrascu cel Bun, Radu cel Frumos, Radu Paisie.

La 29 iulie 1848, in parcul Zăvoi din Ramnicu Valcea s-a intonat pentru prima dată cantecul Desteaptă-te, române! compus de Anton Pann, pe versurile poeziei „Un răsunset” de Andrei Muresanu, la ceremonialul organizat pentru cinstirea victoriei revoluției si sfințirea stindardelor libertății naționale.

Învățământ

Județul Valcea dispune de 159 unități (in anul 2011) de învățământ: grădinițe (31 de unitati), scoli primare si gimnaziale (90 de unitati), licee, învățământ superior (38 de unitati), ce reprezinta 20% din totalul lor la nivel de regiune (744 unitati de invatamant).

Față de anul 2000 populația scolară si prescolara a scăzut cu aproape 21% (63874 inscrisi in anul 2011, față de 80384 inscrisi in anul 2011).

Sport

Activitatea sportivă a județului cuprinde mai toate disciplinele. Sporturile cele mai atractive sunt atletismul, baschetul, fotbalul și handbalul. Județul Valcea are 20 de cluburi sportive, dintre care cel mai cunoscut este Clubul Oltchim Ramnicu Valcea. Echipa de handbal feminin a clubului este multiplă campioană națională și castigătoare a unor importante trofee internaționale.

În județul Valcea existau în anul 2011 un număr de 5059 de sportive legitimate, ce reprezintă 22% din totalul sportivilor la nivel de regiune, respectiv 2% din totalul la nivel național.

Dotările sportive cuprind sală de sport, Arenele Traian, complexul sportiv Zăvoi, Fundația Romană pentru Tineret – în Ramnicu Valcea, 6 terenuri de sport în mediul urban și 60 de terenuri de sport și 8 săli de sport în mediul rural.

II.4.2. Structura demografică

Populația județului Valcea era în anul 2011 de 404.993 locuitori, cu o densitate de 70.3 locuitori/kmp. Județul are o densitate relativ mică, sub media națională de 89.6 de locuitori/kmp, dar apropiată de media regională de 76.2 de locuitori/kmp.

Față de datele recensământului populației realizat în anul 2002, populația județului Valcea s-a diminuat cu 2% (8254 persoane) în anul 2011. Scăderea populației în ultimii ani a fost determinată, în principal, de sporul natural negativ generat de manifestarea superioară a mortalității, comparativ cu natalitatea, precum și de fenomenul migrator intern și internațional al populației către alte zone din țară și străinătate.

Evoluția populației Județului Valcea pe categorii de vârstă în ultimii ani, se prezintă astfel:

Anul	Total	Pe grupe de Varsta		
		0-14 ani	15-59 ani	60 ani și peste
2000	430,713	78,611	261,703	90,399
2005	415,181	63,963	262,232	88,986
2010	406,555	57,418	255,342	93,795
2011	404,993	56,089	253,765	95,139

Sursa: INS

În anul 2011, natalitatea județului (7.4 născuți vii la 1000 de locuitori), era mult sub media națională (9.2 născuți vii la 1000 de locuitori), în principal datorită valorii extreme de reduse a acestui indicator în mediul rural. Rata mortalității are valori mai crescute în 2000 (4966 decese), cu tendințe de scădere în 2010 (4695 decese) și 2011 (4289 decese).

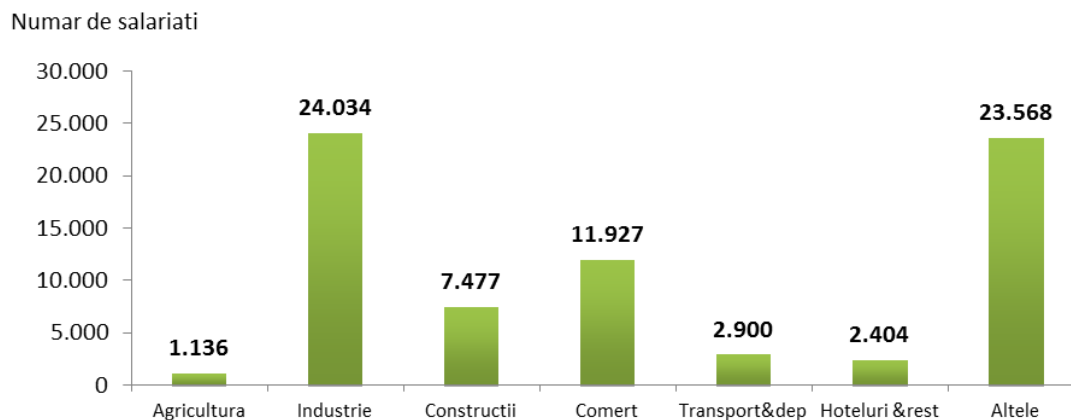
Sporul migrator inregistreaza valori pozitive in mediul rural (+130 persoane in 2011), mai accentuat in comunele din jurul municipiului Ramnicu Valcea, respectiv valori negative in mediul urban (-401 persoane in 2011).

Forta de munca

Populația civila activă a județului Valcea număra 175,7 mii persoane, din care 166,5 mii de persoane reprezentand populație ocupată și 9.2 mii someri.

Populația ocupată in județul Valcea, respectiv 166.5 mii de persoane la nivelul anului 2011, reprezinta 63.4% din totalul populatie apte de munca, și are urmatoarea distributie pe activitati economice: agricultura 34% (57.4 mii de persoane), industrie 22% (36 de mii de persoane), comerț 14% (22.8 mii de persoane) și alte activități 30% (50.3 mii de persoane).

Numarul salariatiilor in județul Valcea in anul 2011 era de 73.466 persoane. Distributia lor pe principalele activitati ale economiei nationale, este prezentata in graficul de mai jos:

Rata somajului in județul Valcea era in 2011 de 5.2 % (egala cu media națională de 5,2%), in scădere față de 2000 cand a fost 12.5% (mult peste media națională de 10.5%). Din cei 9.185 de someri in anul 2011, 4.242 erau femei (46,18%).

II.4.3. Mediu

Principalele surse de poluare din județ sunt:

- Platforma Chimică Ramnicu Valcea Oltchim, USG, CET, Vilmar;
- Depozitul de zgură și cenușă al CET Govora;
- Zona industrială a SC Elvila sucursala Carpatina Ramnicu Valcea;
- Exploatarea de cărbune de suprafață de la Berbesti-Alunu;
- Exploatarea de calcar de la Bistrița.

Principalele surse de poluare a apei sunt reprezentate, in principal, de S.C. Oltchim S.A. și S.C. Uzinele Sodice Govora S.A. Sursele de poluare a solurilor: S.C. Oltchim S.A., S.C.

Uzinele Sodice Govora S.A., S.C. CET Govora SA, Exploatarea Minieră Ramnicu Valcea, Exploatarea Minieră Berbesti.

Județul Valcea ocupă locul intai pe țară din punct de vedere al alunecărilor de teren, conform unui studiu al Academiei Romane de Stiințe Agricole si Silvice, suprafața afectată fiind de 38.720 hectare.

Riscurile naturale cuprind alunecări de teren si eroziuni de suprafață in zona subcarpatică si eroziuni de adancime in zona reliefului colinar pe principalele fire de vale cu caracter torențial. O zonă cu eroziune de adancime este cea de-a lungul culoarului Oltului, de la Ramnicu Valcea la Drăgășani.

Alte tipuri de degradări ale solului cuprind depozite de deseuri (menajere, industriale, slamuri, mixte si miniere), sărături, poluări cu hidrovarburi, inmlăstiniri etc.

Inundațiile au drept cauze ploile abundente, cu debite mari si de mică durată, căzute in zone neapărate impotriva inundațiilor.

II.4.4. Infrastructura

Infrastructura de transport a județului cuprindea in anul 2011: 163 km de căi ferate si 2.261 km de drumuri publice, din care 529 km de drumuri naționale (dintre acestea 718 sunt drumuri publice modernizate). Densitatea drumurilor publice este de 39.2 km/100 kmp, peste media națională de 35.1km/kmp si cea regională de 37.7 km/kmp.

Județul este traversat de un tronson al Coridorului IV Pan-European de trasnport rutier pe direcția Pitesti – Ramnicu Valcea – Sibiu.

Un număr de 7 drumuri naționale si/sau europene traversează județul. Zona de nord a județului este traversată pe direcția est – vest de DN 67 (Ramnicu Valcea – Horezu – Tg. Jiu), importantă arteră rutieră de acces care leagă/intersectează trei drumuri europene de mare circulație turistică: E 81 - la Ramnicu Valcea, E 79 – la Targu Jiu si E 70 la Drobeta Turnu Severin.

Spre nord, la limita cu zona montană, județul este traversat pe direcția est – vest de DJ 665 care se desprinde din DN 67 in orasul Horezu si leagă intre ele toate asezările submontane (Vaideeni, Polovragi, Baia de Fier, Novaci, Crasna), după care accede in E 79, in apropierea localității Curtisoara. Este un drum de mare atractivitate peisagistică, care pune in valoare patrimoniul cultural al satului oltenesc din Oltenia de sub Munte.

Nordul județului Valcea este străbătut pe direcția est-vest de DN 7A. De la nord la sud se prefigurează trei rute principale :

1. DN 64 care leagă Ramnicu Valcea de Drăgășani si este o cale de acces in județul Olt către drumul european E 574;
2. DN 65C, un drum central care imparte județul Valcea in aproximativ două jumătăți egale si face legătura intre orasele Horezu si Bălcesti;
3. Sudul județului este străbătut pe direcția est – sud –vest de DN 67B.

Calea ferată străbate județul de la nord la sud, pe o singură linie neelectrificată. La Băbeni se desprinde o ramificație spre Berbesti - Alunu, zonă unde se exploatează cărbunile. De asemenea, in 1948-1949 s-a construit o cale ferată cu ecartament ingust de la Brezoi la Voineasa, pentru transportul bustenilor din exploatările forestiere.

Nu există conexiune directă de la Ramnicu Valcea la Pitesti sau Bucuresti. Calea ferată Valcea-Valcele nu a fost finalizată din cauza alunecărilor de teren si ulterior a fost abandonată. Acest tronson urma să decongestioneze traficul pe ruta Bucuresti - Brasov, să scurteze distanța dintre Arad si Bucuresti, iar pe plan local să realizeze legătura feroviară rapidă între Bucuresti, Ramnicu Valcea, Valea Oltului si Sibiu.

Pana la sfasitul anului 2011, alimentarea cu apă prin instalații centralizate se realiza in toate cele 11 localități urbane si 48 de comune din cele 78 existente in prezent.

Rețeaua de alimentare cu apă are o lungime de 1804 km (din care 553km in rețeaua urbana) si deserveste 155.360 locuitori, consumul total de apă pentru populație este de 8.420 mii de mc.

Canalizarea apelor uzate se realizează prin instalații centralizate in toate cele 11 localități urbane si in 20 comune din cele 78. Rețeaua de canalizare in judetul Valcea avea o lungime de 339 km la sfasitul anului 2011.

Alimentarea cu energie electrica se realizeaza pentru 94.2% din locuintele judetului, sub media regional (96.5% la sfasitul anului 2011). Principalul furnizor de energie electrică în judetul Vâlcea este Grupul CEZ din Republică Cehă (care a preluat Electrica Oltenia S.A., societate care a fost deținută în totalitate de stat până în 2005).

II.4.5. Economia judetului Valcea

Județul Valcea se bazează pe o economie prezentă in majoritatea sectoarelor, cu preponderență in turism, industrie, agricultură, transporturi, comerț si servicii. In industria județului, dezvoltată in principal pentru valorificarea resurselor solului si subsolului, se regăsesc domenii de activitate necesare unei dezvoltări economico-sociale armonioase:

- chimia (125 agenți economici);
- construcțiile de mașini (23 agenți economici);
- energetică,
- exploatarea cărbunelui, a petrolului și a gazelor naturale (69 agenți economici);
- exploatarea și prelucrarea lemnului (504 agenți economici);
- construcțiile industriale și civile (1702 agenți economici);
- industria ușoară și alimentară (1332 agenți economici).

La Ocnele Mari este unul din cele mai mari zăcăminte de sare gemă din Europa. In partea vestică a județului se extrage cărbune energetic, iar in sudul județului se extrage petrol asociat cu valorificarea gazelor naturale.

Fanionul economiei județului este industria chimică care, în principal prelucrează rezervele locale de sare. În afară de produsele care utilizează drept materie primă sarea se produc substanțe anorganice de sinteză utilizabile ca materii prime în diverse industrii.

Chimia are două unități emblematice pentru întreaga industrie romanească: S.C. OLTCHIM S.A. si UZINELE SODICE GOVORA - CIECH CHEMICAL GROUP S.A, cu peste 70 de produse diferite (sodă caustică si praf, PVC, insecticide, alcooluri, policarbonați, pesticide etc).

Industria constructoare de masini produce echipamente pentru industria petrochimică, industria constructoare de masini, elemente hidraulice etc. Reprezentative sunt societatea comercială cu capital mixt romano-francez - VILMAR S.A., M.W.ROMANIA S.A. Drăgășani si HERVIL S.A.

Valcea este un important centru de producție de energie electrică al țării; amenajările de pe raurile Olt si Lotru reprezintă cele mai mari amenajări hidroenergetice de pe raurile interioare, cu o putere instalată de peste 1000 MW, din care 510 MW numai la stația Lotru-Ciunget.

Cu o bogată tradiție este industria de exploatare a pădurilor si de prelucrare a lemnului. Societățile comerciale, in totalitate cu capital privat, produc mobilă, panouri din plăci aglomerate, binale, etc. In acest sector se manifestă o accentuată tendință de modernizare prin asimilarea in fabricație a tehnologiei de fabricație a lemnului stratificat.

Industria usoară este reprezentată prin fabrici producătoare de încălțăminte si îmbrăcăminte din piele si inlocuitori, textile si materiale neșesute. Industria alimentară prelucrează in vederea comercializării produse din lapte, carne, panificație, fructe si legume, fructe de pădure.

Agricultura județului Valcea este una de subzistență, traditional, cu tehnologii și utilaje învechite, care are la bază micro-exploatații. Cel mai bine reprezentate sectoare sunt cel pomicol (pruni, meri, aluni, nuci) si viticol (vinuri si struguri de masă, in special in zona Drăgășani), in special datorită reliefului deluros si climei potrivite. Alte culturi importante sunt cele de cereale (porumb, grau, orz) si cele de legume.

Terenurile agricole dețin 42.54% din suprafața județului (245202 ha in anul 2011), dintre acestea 60% (146933 ha) fiind pășuni si fânețe natural, 33% (81595 ha) terenuri arabile, 5% (12958 ha) livezi si 2% (3716 ha) vii.

II.4.6. Turismul in judetul Valcea

Datorită asezării sale geografice, județul Valcea beneficiază de caracteristicile unei zone turistice complexe.

Ariile naturale protejate din județ cuprind: Buila Vanturarița – 4186 ha, Cozia – 17.100 ha, Frumoasa, munții Făgăras, Nordul Gorjului de Est (comunele Malaia si Vaideeni), Oltul Mijlociu, Parang (rezervațiile Căldarea Galcescu, Miru Bora si Iezerul Latoriței), Tarnovu Mare – Latorița (Pădurea Latorița).

Legea nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate menționează că in județul Valcea se găsesc aproximativ 615,5 hectare zone naturale protejate, printre care Piramidele din Valea Stăncioiului, Piramidele de la Slătioara, Avenul Piciorului Boului, Pestera Liliecilor, Pestera cu Lac, Pestera cu Perle, Inepenisul Stricatul, Muntele Stogu, Rezervația paleontologică Golesti etc.

De asemenea, potrivit Listei monumentelor istorice, anexă la Ordinul ministrului culturii si cultelor nr.2.314/2004 privind aprobarea Listei monumentelor istorice, actualizată, si a Listei monumentelor istorice dispărute, in județul Valcea există 798 de monumente, intre care un monument UNESCO – Ansamblul Mănăstirii Hurezi, dintre care:

1. biserici din lemn, schituri, biserici si ansambluri mănăstiresti – Hurezi, Cozia, Arnota, Bistrița, Govora, Turnu, Surpatele, Frăsinei, Cornetu, Dobrusa, Stănișoara, Mănăstirea Dintr-un Lemn, schiturile Ostrov, Iezer, Pahomie, Pătrunsa etc;
2. fortificații dacice - Buridava antică, complex de asezări civile aflate in jurul unor înălțimi fortificate, cu terase, palisade si turnuri de apărare - orasul Ocnele Mari, localitatea Ocnița;
3. necropole si zone sacre - epoca fierului - Necropolă tumulară de incineratie – comuna Costesti, satul Costesti;
4. castre si asezările civile aferente; fortificații romano-bizantine - Castrul roman Arutela (in punctul "Poiana Bivolari") de langă orasul Călimănesti Căciulata;
5. cule, conace si case boieresti.

Județul Valcea are o concentrare foarte mare a patrimoniului construit cu valoare culturală de interes național in municipiul Ramnicu Valcea, orasele Băile Govora, Băile Olănesti, Brezoi, Călimănesti, Horezu, Ocnele Mari si comunele Alunu, Bărbătesti, Berislăvesti, Boisoara, Budesti, Bujoreni, Bunesti, Caineni, Costesti, Dăesti, Francesti, Golesti, Goranu, Lungesti, Mateesti, Măldăresti, Mihăesti, Perisani, Pietrari, Racovița, Runcu, Sălătrucel, Slătioara, Stoenesti, Ștefănesti, Tomsani, Vaideeni, Vlădesti, Voicesti.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 867/2006 pentru aprobarea normelor si criteriilor de atestare a stațiunilor turistice au fost atestate ca stațiuni turistice de interes național orasele Băile Govora, Băile Olănesti si Călimănesti-Căciulata - județul Valcea si comuna Voineasa, respectiv ca stațiune turistică de interes local orasul Horezu.

Bază materială turistică cuprindea la sfasitul anului 2011 peste 11.526 locuri de cazare in hoteluri, vile, campinguri, cabane, moteluri, baze de tratament balnear si o extinsă rețea de localuri de alimentație publică. In zona montană, Voineasa este in curs de transformare din stațiune de odihnă in stațiune pentru practicarea sporturilor de iarnă, a turismului de agrement sau de aventură.

Patrimoniul construit mai cuprinde muzee si case memoriale, iar cel imaterial este reprezentat de o cultură populară puternică, numeroase evenimente si festivaluri tradiționale, zone folclorice, tradiții, obiceiuri. Cocosul de Hurez a devenit in ultimii ani eveniment internațional.

Desi județul Valcea ocupă locul 3 pe țară din punct de vedere al capacității de cazare in functiune (3,9% din capacitatea de cazare din Romania si 56% din Regiunea Sud-Vest Oltenia) si locul 3 pe țară din punct de vedere al numărului de innoptări (dupa Bucuresti si Constanta), sectorul turistic a inregistrat tendințe descrescătoare la toți indicatorii: capacitate de cazare, turisti cazați, innoptări etc. Astfel, indicele de utilizare neta a capacitatii in functiune a scazut de la 53.1% in anul 2000, la 39.3% in anul 2011.

Tendințele descrescătoare sunt atenuate de turismul social practicat de persoanele care vin să trateze diferite afecțiuni in stațiunile balneoclimaterice. Acest segment de turisti este caracterizat prin cheltuieli reduse in perioada sejurului si prin număr mic de activități recreaționale practicate (drumeții, vizite la obiective) din cauza mobilității fizice reduse si ofertelor reduse de practicare organizată a activităților de agrement.

II.4.7. Direcțiile de intervenție ale strategiei județene de dezvoltare socio-economice

Directiile de interventie identificate in Strategia de Dezvoltare Economică si Socială a Județului Valcea 2009 – 2013 sunt următoarele:

Domeniul 1 Resurse naturale si protecția mediului

1. Managementul deșeurilor industriale si menajere;
2. Management-ul zonelor împădurite, al ariilor naturale protejate, al terenurilor degradate si al terenurilor acoperite cu vegetație forestieră din afara fondului forestier;
4. Prevenirea catastrofelor naturale;
5. Dezvoltarea economică durabilă;
6. Managementul lucrărilor agricole;

Domeniul 2: Activități economice, mediu de afaceri, tehnologie si ocupare

- a) Dezvoltarea activităților economice productive
- b) Activitățile economice agricole si silvice
- c) Dezvoltarea serviciilor si parteneriatelor public-private in turism
- d) Dezvoltarea sectorului cercetare - dezvoltare - inovare pentru sprijinirea activităților economice.
- e) Dezvoltarea politicilor de ocupare si pregătire profesională si managerială pe piața forței de muncă
- f) Abordări strategice in domeniu

Domeniul 3: Turismul

- a) Servicii de calitate si pachete turistice integrate
- b) Promovarea turismului
- c) Dezvoltarea si diversificarea turismului prin parteneriate
- d)

Domeniul 4: Resurse umane si servicii (educație, formare profesională, sănătate, asistență socială, administrație publică, activități culturale)

- a) Formare profesională continuă
- b) Sănătate publică si servicii medicale
- c) Sisteme de gestionare si administrare a serviciilor
- d) Invățământ adaptat nevoilor pieței
- e) Servicii sociale
- f) Sprijinirea parteneriatelor
- g) Administrație publică

Domeniul 5: Infrastructură si utilități

- a) Modernizarea si reabilitarea rețelei de transport rutier
- b) Modernizarea si reabilitarea rețelei de transport feroviar
- c) Imbunătățirea accesibilității in zonele turistice
- d) Modernizarea si reabilitarea sistemului de alimentarea cu apă si canalizare
- e) Dezvoltarea si eficientizarea sectorului energetic

II.5. Contextul local de dezvoltare durabila

II.5.1. Prezentarea generala a comunei Perisani

Cadrul natural

Comuna Perișani este așezată în nordul Depresiunii Loviștei, depresiune intramontană din cadrul Carpaților Meridionali, în străvechea Țară a Loviștei.

Prima atestare documentară a localității a fost la data de 10 Ianuarie 1519, în hrisovul dat de Neagoe Basarab, prin care se întărește slugerului Dragomir și fiicei sale Neacsă stăpânirea asupra părților din Podeni, Bumbuești jumătate, Bratovești și Clocotici.

Analizând documentele istorice, se poate desprinde cu certitudine, că teritoriul actual al localității Perișani ca, de altfel, al întregii Țări a Loviștei, a fost aprig disputat, din cele mai vechi timpuri, dovadă fiind faptele istorice ce s-au petrecut aici iar mai recent, dese modificări ale structurii administrativ-teritoriale a zonei. Acest lucru nu este o pură întâmplare el se datorează așezării zonei la granița dintre principatele române și faptului că, pe aici, se făcea cea mai scurtă legătură, peste munți, între Ardeal și Muntenia, venind dinspre Sibiu spre Curtea de Argeș.

Din punct de vedere geografic apreciem peisajul ca fiind specific depresiunilor intramontane, totuși, cu un climat moderat și relativ blând, propice locuirii umane, spre deosebire de depresiunile intramontane din Carpații Orientali care au un climat mult mai rigid. Aceasta se datorează extinderii mult mai mari a depresiunii de o parte și de alta a Oltului, ceea ce îi conferă un climat de adăpost.

Zona este dominată de Masivul Cozia (1668 m.), situat la sud, și de prelungirile muntoase ale Munților Făgăraș care se află la o distanță, totuși, mare (peste. 10 km.) de zona locuită.

Aspectul general al zonei se poate compara cu o “cuvetă între munți ” sau cu “fundul unei căldări” cum obișnuiesc să spună localnicii

Comuna Perișani este situată la o distanță de 11 km. de Drumul național D.N 7 de importanță europeană E 81, pe stânga Oltului și la o distanță de 62 de km. de reședința județului, municipiul Rm. Vâlcea. Este străbătută de D.N. 7 D, modernizat parțial fiind asfaltat doar 3 km în zona centrului civic al localității Perișani. Zona urbană din imediata apropiere a localității o întâlnim în orașele la distanțele: Brezoi - 25 km., Curtea de Argeș-40 km., Călimănești-40 km și Sibiu-72 km.

Comuna are în componența sa 8 sate și anume: Perișani, Baiasu, Mlaceni, Podeni, Poiana, Pripoare, Spinu și Surdoi.

Relieful

Relieful, în general, deluros al ariilor depresionare cu însușirile lui morfografice, morfometrice și expoziționale constituie un factor esențial de diferențiere și particularizare a spațiului natural cu implicații directe asupra potențialului economic și a modului de umanizare a zonei.

Pe cuprinsul acestei arii depresionare, a localității Perișani, se face foarte simțită prezența reliefului înalt al munților Făgăraș.

Gradul de fragmentare a reliefului apare în peisaj, în mod accentuat, fiind dat de alternanța văilor și a interfluviilor diferite ca suprafață.

Fragmentarea reliefului influențează, în mod direct, așezarea vetrei localității și a drumurilor de culme. Acolo unde fragmentarea este mai redusă și interfluviile mai largi, oamenii au găsit locuri favorabile pentru amplasarea așezărilor.

Se constată, în general, o fragmentare mai redusă în dealurile înalte din cadrul depresiunii, favorizând extinderea așezărilor și în zonele cu altitudini mai mari.

Predomină indicii de fragmentare orizontală cuprinși între 200-500 m și 500-700 m. Energia reliefului exprimată prin diferența de înălțime între două cote apropiate, de maximă și minimă altitudine, are valori de 500 m., ajungând în zonele mai înalte la valori de până la 600 de m.

Procese actuale de degradare a terenului dețin areale restrânse în cadrul localității. Există, însă, zone unde despăduririle masive și pășunatul abuziv au determinat o eroziune de suprafață mai accentuată (de ex. pășunea Priboiasa din satul Pripoare). De asemenea, pârâul, care traversează satul Perișani, are, în timpul viiturilor, un puternic efect distructiv și de erodare a malurilor înalte cu influențe negative asupra circulației dintre satele Perișani și Mlăceni, necesitând lucrări de îndiguire și consolidare a versanților.

Relieful intramontan, acolo unde prezintă înălțimi mai accentuate, influențează deplasările locale ale populației în cadrul așezării, satele localității fiind situate la altitudini diferite. Diferența altimetrică dintre satul de reședință (Perișani) și satele Mlăceni și Poiana, depășește 350 m.

Solurile

Coeziunea mare a rocilor metamorfice dar și greutatea specifică includ dezechilibre în morfologia versanților.

Alternanța de roci pseudocoezive (marne) precum și neocoezive (pietrișuri și nisipuri) se evidențiază în arealul nord – vestic al Loviștei și se exprimă prin areale degradate.

În centrul comunei Perișani, la circa 500 m. de sediul primăriei, în anul 1996, s-a provocat o puternică alunecare de teren, din cauza stratului argilos, care a dus la deplasarea drumului județean 703 H (declarat, începând cu anul 2003, drum național). Alunecarea nu a afectat locuințe dar a distrus o porțiune din actualul drum național, făcând imposibilă, pentru o scurtă perioadă de timp, circulația între satele Spinu Perișani satul de reședință și celelalte sate din comună.

Alunecările de teren din zona centrului civic al comunei au fost stabilizate prin construirea mai multor praguri de colmatare, ziduri de sprijin, drenuri de apă, lucrări finanțate prin programele Phare în anul 1997, și B.E.I. în anii 2009-2010, ca în final efectele alunecării să fie înlăturate.

Clima

Localitatea Perișani este situată într-o arie depresionară înconjurată de culmi muntoase de înălțime medie, cu văi adăpostite și dealuri prelungi.

Clima este, în general, blândă, iernile sunt domoale și verile călduroase dar suportabile, neînregistrându-se fenomene meteorologice extreme.

Privită în ansamblul ei, clima se distinge printr-o diferențiere în raport cu creșterea altitudinii, conform legii zonalității verticale. Se individualizează prin următoarele particularități:

Având în vedere întinderea relativ mare a comunei Perișani, cuprinzând forme de relief diferite, putem vorbi de anumite climate specifice zonei:

Temperaturi extreme întâlnite până în prezent au fost de -26°C iar maxima absolută de 37°C .

Desigur, aceste valori de temperatură sunt valabile pentru zonele locuibile pentru că, în zonele înalte, practic, înghețul se poate produce în orice perioadă a anului.

Precipitațiile sunt, alături de relief și climă, elementul definitoriu al naturii oricărei zone geografice. Cercetarea regimului și repartiției cantitative a apei rezultată din precipitații prezintă un interes major deoarece o parte din apa provenită din ploi și topirea zăpezii constituie rezerva de umezeală a solului, asigurând scurgerea fluvială și alimentarea bazinelor hidrografice.

Pentru zona aferentă localității Perișani, putem menționa câteva caracteristici definitorii:

În regimul general al precipitațiilor apar și elemente de discontinuitate care duc la abateri de la medie, printre care se înscriu ploi de lungă durată urmate de inundații minore și înmlăștiniri, ploi torențiale cu efecte distrugătoare asupra solului sau secete de durată medie.

Flora și fauna

Incepând cu anul 2000, a luat ființa Parcului Național Cozia, ce administrează o suprafață de 17 100 ha, din care cca 3000 ha pe raza localității Perișani, reprezentând 20 % din suprafața totală a acesteia. Limita nord-estică a parcului se continuă pe linia fondului forestier de pe stânga văii Băiașului până la confluența cu valea Călugăresei pe care o urmărește, în amonte, până la limita fondului forestier. Se continuă pe limita fondului forestier până la confluența cu pârâul Sturii și urmează malul drept al Băiașului până la intrarea în satul Pripoare.

De la intrarea în satul Pripoare până la Valea Roșia, limita parcului urmărește marginea fondului forestier, ocolind pe la vest, prin Vârful Sturului (840 m.), terenurile agricole aferente satelor Pripoare și Surdoiu.

De aici, limita se continuă, în aval, pe malul stâng al Văii Roșia și apoi pe limita fondului forestier, spre sud, pe malul drept al pârâului Podul (Valea Groșilor).

Habitatele montane de pe raza Parcului Național Cozia sunt de o specificitate aparte. Suportul principal al acestora este reprezentat de formațiunea cristalină cunoscută sub denumirea de "gnais de Cozia" și de microclimatul de adăpost ce au favorizat existența unor formațiuni biologice care surprind prin originalitatea și diversitatea lor.

Pădurile îmbracă aproape în întregime toată zona, cu excepția unor mici areale unde arborii nu și-au putut fixa rădăcinile.

Gorunul a găsit condiții de vegetație prielnice la altitudini de peste 1200 de m., ajungând până în apropierea molidișurilor de sub stâncării, vegetând, astfel, la cea mai mare altitudine din țară și realizând o interesantă inversiune de așezare a etajelor de vegetație.

Bradul și fagul coboară până la altitudinea de 400 de m., coexistând, în unele zone, în amestec cu bradul și gorunul.

Printre pâlcurile de molid apar exemplare de anin de munte, mesteacăn de Cozia sau salcie pitică.

Zona cu cele mai valoroase ecosisteme se află în partea centrală a parcului, situată la altitudini de peste 1000 m, ce include vegetația de stâncărie. Aici sunt permise numai cercetări științifice și unele activități educative, turismul fiind practicat în mod controlat. Această zonă este înconjurată de o alta tampon ce se desfășoară până la poalele muntelui, cuprinzând versanți împăduriți până în firul văilor.

Din punct de vedere botanic aici există una dintre cele mai valoroase și pitorești colecții de plante din țară.

Au fost identificate nu mai puțin de 800 de specii floristice printre care amintim: plante alpine și subalpine (firuța, afinul, lâna caprelor), plante termofile (scumpia, pesma, rotoțelul Coziei), plante endemice (trandafirul de Cozia) și numeroase plante rare, (Floarea Reginei sau *Leontopodium Alpinum*), garofița de munte, iedera albă, laleaua pestriță sau micsandrele de stâncă).

Dintre speciile de floră ocrotită, putem menționa: pinul, laricele, tisa, roua cerului, ghințura, laleaua pestriță, ghimpele pădureț, bulbucii și garoafa de munte, floarea de colț, iedera albă, angelica, etc..

Parcul Național Făgăraș a luat ființă în anul 2007, care administrează o suprafață de totală de 192 830 ha. cuprinzând cca. 4 000 ha de teren forestier și pășuni alpine poziționate în zona de nord-est din suprafața comunei Perișani trasând o linie de hotar cu zona tampon a acesteia (proprietăți particulare) incluzînd în aria parcului culmea Poiana Lungă cu vârful acesteia de (1348,5m), trecând prin vârful Poiana Spinului (1358,6 m), continuând pe culmea Topologului, mai departe prin vârful Golul Clăbucetului (1542,2 m) mergând mai departe spre vârful Zănoaga (1553,9).

Reteaua hidrografică

Teritoriul comunei Perișani este străbătut de ape curgătoare cu un regim și debite relativ constante, care nu au înregistrat secări ale albiilor datorită faptului că își au izvoarele în zonele înalte, subalpine, unde precipitațiile depășesc 1000 mm./an.

Rețeaua hidrografică este formată din râul Băiașu (debit multianual de 0,30 mc/s) având ca afluenți pâraiele: Valea Câmpului (cu izvorul sub Culmea Poienii Lungi – 1349 m.) și Pârâul Dosului (cu izvorul în Culmea Pojorâtului) ce-și unesc cursurile în pct. Secărele formând Valea Perișanilor – debit multianual de 0,15 mc/s; Frumușița și Râușor (cu izvoarele în Muntele Mamuri – 1299 m.); Poiana (cu izvoarele aferente; Valea Roșiei și Valea Calugăresii (cu izvoarele în Masivul Cozia); pârâul Grebla precum și alte cursuri mai mici. În partea de răsărit a comunei, se desfășoară râul Topolog (debit multianual de 2,5 mc/s), afluent al Oltului ca și râul Băiașu. Topologul primește, pe partea dreaptă, doi afluenți ce-și desfășoară cursul pe teritoriul localității Perișani: pârâul Pietrosului, cu izvorul în Muntele Pietrosu (1359 m.) și pârâul Cerbului cu izvorul în Muntele Cerbului.

Majoritatea localnicilor folosesc termenul de „vale”, impropriu spus pentru că, de fapt, aceste ape sunt pâraie din punct de vedere geografic.

Aproape fiecare sat are în apropierea sa o apă curgătoare permanentă. Excepție fac satele: Podeni, aflat pe un platou mai înalt, și satul Spinu străbătut de pârâul omonim care are un bazin hidrografic de mici dimensiuni și un debit mai scăzut, avându-și izvorul în zona deluroasă a Călimanului. Din aceste motive a înregistrat secări ale albiei în anii cu secete mai pronunțate.

Apele curgătoare care drenează perimetrele satelor se alimentează din masivele împădurite ce le înconjoară, având debite comparabile. Proveniența acestor ape este pluvială (în mică măsură subterană), caracteristică ce duce la variații de debit. În timpul verii debitul lor scade iar la mari ploi torențiale, cum s-au înregistrat în anii: 1964, 1970, 1975, 1996, au produs inundații ce au distrus terenuri cultivabile, poduri, imobile. În timpul marilor viituri, râul Băiașu transportă o mare cantitate de pietrișuri, nisipuri sau copaci smulși din rădăcini. Se apreciază că, în astfel de situații, debitul Băiașului depășește de câteva ori debitul normal al Oltului, al cărui afluent este. Aceste ape, în furia lor, pur și simplu „au rupt” porțiuni mari de teren lărgindu-și și adâncindu-și albia, luând cu ele aproape toate podurile și punțile.

Apele stătătoare sunt destul de slab reprezentate, fiind de mici dimensiuni. Sunt reprezentate de anumite bălți (Secături, Mierlii) și sectoare de înmlăștinire cu caracter semipermanent, specifice anumitor sezoane.

Apele subterane se diferențiază, după geneză și condițiile geologice de înmagazinare, în ape freatice, acumulări importante întâlnindu-se în depozitele cuaternare și sectoarele intramontane, și în ape de adâncime

Suprafata

Comuna Perișani, fiind o zonă de munte, are o suprafață agricolă redusă. Cea mai mare parte a terenurilor este ocupată de vegetația forestieră și fânețele naturale.

Suprafata localitatii Perisani este de 15.773 ha din care:

- Suprafata agricola este de 4993 ha din care:
 - teren agricol cultivat: 231 ha;
 - teren cu pomi: 241 ha;
 - fanete/pasune: 4521 ha;
- Terenuri neproductive: 87 ha;
- Suprafata cu paduri: 10550 ha;
- Lungimea drumurilor comunale: km;

II.5.2. Istorie si traditii

Umanizarea zonei studiate s-a făcut, evident, cu multe milenii înaintea primelor atestări documentare, încă din neolitic. Și argumente, în acest sens, ne aduc descoperirea în zonă a unor fragmente ceramice și a unor topoare cu brațe în cruce, executate prin turnare în tipare bivale, cu nervuri de lipire și ciocnire.

Cea mai veche atestare documentară a regiunii datează din anul 1233, într-un document din colecția Hurmuzaki, în care apare sub denumirea de "Terra Loystha".

Următoarea atestare documentară o găsim în cronică de la Viena unde este relatată lupta de la Posada dintre oștenii lui Basarab I, Întemeietorul Țării Românești și oastea mult mai modernă a Regelui ungar prințul Carol Robert de Anjou din anul 1330.

În cronică se relatează de către un autor anonim „Calea aceasta este cotită și închisă de amândouă părțile de râpe foarte înalte de jur-împrejur și pe unde această cale era mai largă, acolo valahii în mai multe locuri o întăriseră cu prisăci împrejur, iar regele și toți ai săi, ne-maigândindu-se în adevăr la așa ceva, mulțimea nenumărată a valahilor, sus pe râpe au alergat din toate părțile și au aruncat săgeți asupra oastei regelui care se găsea în fundul unei văi adânci, ce nici nu se putea numi cale, ci mai curând un fel de corabie strâmtă unde, din pricina înghesuiei, cei mai sprinteni cai și oșteni cădeau din toate părțile în luptă”.

Continuitatea locuirii este demonstrată și de urmele castrului roman din satul Pripoare precum și din zonele limitrofe localității. Plaiurile acestea intramontane, având în frunte căpetenii dârze, mici cneji locali, cu cetăți de pământ zidite pe fortărețele dacice și romane, au intrat mai târziu în componența voievodatelor.

În perioada secolelor III și X, când s-a desfășurat lungul proces de etnogeneză a poporului și limbii române, s-au înregistrat și influențele slavilor care au fost asimilați de populația băștinașă, lăsând în limba noastră urme pregnante, cu precădere, în toponimia locală.

Putem spune, cu certitudine, că aici, la "Porțile Carpaților", obștile de români au avut o continuitate neîntreruptă, păstrând, în vremuri milenare, nealterată ființa lor națională

Obiceiurile străvechi au fost cele ce au adus nuanțe și bucurii sufletești în viața monotonă și plină de griji a oamenilor din aceste locuri.

Aceste obiceiuri constituie esența culturii noastre tradiționale cu formele sale diferite de exprimare: vechi credințe laice, reprezentări literare, tradiții respectate cu sfințenie, mituri și legende.

Simțul spiritualității a avut în aceste locuri reprezentări variate, începând de la spiritul critic (hâtru) al omului de la țară, ce obișnuia să-i pună consăteanului său un nume sugestiv, o poreclă ce specula și sugera, de regulă, un defect fizic sau un capriciu caracteristic, până la modurile de celebrare a evenimentelor esențiale din viața omului.

Hora satului a constituit până odinioară un mijloc de petrecere colectivă, de relaxare după o săptămână de muncă istovitoare, și, mai ales, de cunoaștere între tineri (viitori miri) și părinții acestora.

Horele se organizau duminică, după amiază, după săvârșirea liturghiei, în centrul localității unde veneau tinerii și bătrânii, îmbrăcați în costume populare. Bărbații purtau un costum simplu format din pantaloni strânși pe picior (ițari - numiți local) și cămașă populară albă cu motive florale, încinsă la mijloc. Pe cap purtau căciulile muntenesti din blană neagră de miel. Din portul fetelor nu lipseau iile, care de care mai frumoase și înflorate, rochiile lungi și albe, cătrînțele negre înflorate, betele multicolore cu care se încingeau și broboadele cu care își acopereau capul. Încălțăminte era reprezentată de opinci din piele de porc tăbăcită. Din păcate, astăzi nu se mai organizează hore iar costumul popular a dispărut cu desăvârșire.

Claca și șezătoarea au fost forme de muncă colectivă pe care țăranii o făceau unii în favoarea altora, constituind, în același timp, și un bun prilej pentru petrecere în comun și afișare a măiestriei în lucru.

Cele mai bune ocazii pentru aceste manifestări erau: scărmanatul, torsul lânii sau lucrul la războiul de țesut. Obiceiuri interesante erau organizate și cu ocazia celor 3 evenimente fundamentale ale vieții omului legate de: naștere, căsătorie și moarte.

Cele mai ample și spectaculoase rânduieli se desfășurau cu ocazia căsătoriilor, începând cu pețitul miresei, împodobirea bradului de nuntă, gătitul miresei, fedeleșul și nunta propriu-zisă. La fiecare nuntă erau nelipsiți lăutari care colindau localitatea și invitau consătenii mirilor la nuntă.

De asemenea, sărbătorile de iarnă, ce încep în ajunul Crăciunului și se termină după Sfântul Ioan, constituie un frumos spectacol popular.

Printre obiceiurile prilejuite de aceste sărbători amintim: obiceiul "colindului cu irodul (un adevărat spectacol de teatru popular) și "steaua", "plugușorul și sorcova", "colindatul Ionilor", etc..

Un alt obicei este cel al "Paparudelor", în vremurile de secetă, când un grup de fecioare, îmbrăcate în alb, gătite cu flori, invocă puterea divinității pentru aducerea ploii.

Din păcate, aceste obiceiuri de o frumusețe și expresivitate deosebită se mai practică doar sporadic și multe dintre acestea s-au denaturat..

Monumente istorice

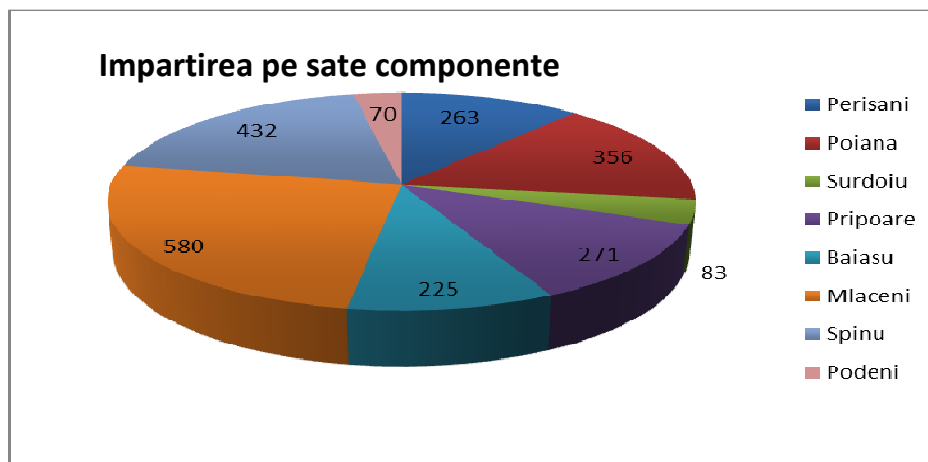
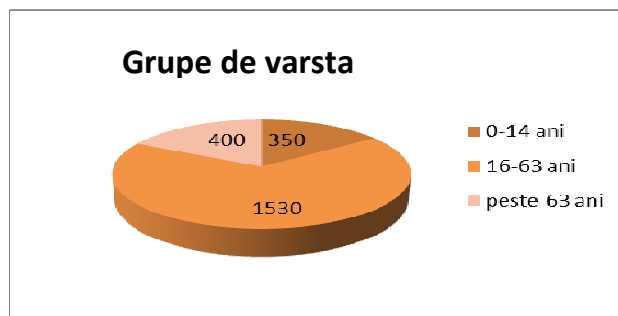
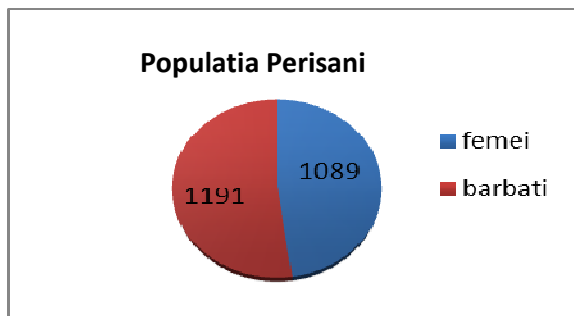
- ✓ Monumentul Posada 1330 construit în satul Pripoare;
- ✓ Monumentul Eroilor din satul Mlăceni;
- ✓ Monumentul Eroilor din Centrul Civic Perișani;
- ✓ Castrul roman, sit arheologic din satul Pripoare;
- ✓ Fortul austriac datând din sec. XVIII din Satul Pripoare;
- ✓ Biserica de lemn Sf. Dumitru din satul Băiașu, din sec. XVII, în curtea acestei biserici se află o piatră inscripționată în slavonă;
- ✓ Biserica de lemn Sf. Gheorghe din satul Mlăceni, din sec. XVIII;
- ✓ Biserica de lemn Cuvioasa Paraschiva din satul Perișani, din sec. XVIII;
- ✓ Biserica din lemn Sf. Nicolae din satul Spinu, sec. XVIII;
- ✓ Monument comemorativ care cinstește pe Cuvioasa Paraschiva, ridicat în timpul lui Nicolae Voievod;

II.5.3. Populația și dezvoltarea socială

Populația stabilă totală a comunei Perisani este de 2280 de locuitori.

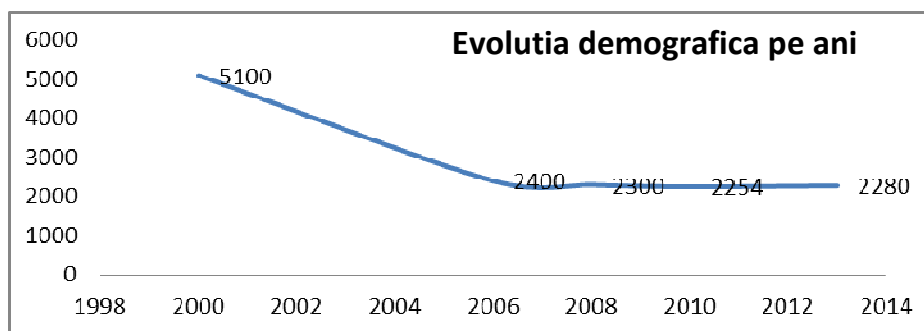
În cadrul recensămintelor populației, s-a observat în ultimii ani o scădere a populației astfel ca în 2013 au figurat un număr total de locuitori de 2280, față de 5100 locuitori

inregistrati la recensamantul din 2000. Populatia este pe categorii de vârsta si sex, precum si pe satele componente, după cum urmează:

Deplasarea populatiei rurale catre orasul Brezoi, Rm. Valcea si Sibiu este un proces socio-economic obiectiv, proces care a determinat cresterea gradului de urbanizare a tarii.

Migratia populatiei rurale catre zonele urbane si consecintele acestei migratii asupra structurii pe sexe si varste a populatiei ramase in spatiul rural sunt procese caracteristice satului romanesc.

Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
-------------	--------------

<ul style="list-style-type: none"> • ospitalitatea recunoscută a locuitorilor; • rata redusă a infracționalității; • forță de muncă ieftină; • disponibilitate de angajare în diferite meserii, funcție de motivarea personală; • număr relativ mare al persoanelor tinere apte de munca; 	<ul style="list-style-type: none"> • îmbătrânirea populației (spor natural negativ, migrarea tinerilor spre centre urbane); • număr relativ mare al persoanelor inactive; • scăderea natalității; • adaptarea mai lentă a populației mature și vârstnice din comună, la schimbările și provocările lumii actuale în general și la fenomenul mobilității și reconversiei profesionale, în special; • migrarea persoanelor cu pregătire profesională, în special spre mediul urban și în străinătate; • capacitatea financiară relativ scăzută a locuitorilor zonei;
Oportunitati	Constrangeri
<ul style="list-style-type: none"> • existența unor reglementări care stipulează acordarea de facilități angajatorilor care creează noi locuri de muncă pentru șomeri, tineri absolvenți, etc; • creșterea nivelului de calificare prin participarea la programe de pregătire profesională derulate în cadrul proiectelor finanțate prin POS DRU; • modificarea mentalității persoanelor disponibilizate, prin abordarea de atitudini active pe piața muncii (căutare a unui loc de muncă, reconversie profesională); • implicarea autorităților locale în problemele comunității, în vederea identificării de soluții financiare, materiale; 	<ul style="list-style-type: none"> • menținerea tendințelor migraționiste către centrele urbane a populației tinere; • accentuarea procesului de îmbătrânire în rural; • creșterea șomajului în rândul absolvenților de liceu; • creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale și asistenței sociale în perspectivă; • estomparea tradițiilor locale, odată cu trecerea timpului;

II. 5.4. Infrastructura, organizarea teritoriului, servicii si utilitati publice

Comuna Perișani este așezată în nordul Depresiunii Loviștei, depresiune intramontană din cadrul Carpaților Meridionali, în străvechea Țară a Loviștei.

Comuna Perișani este situată la o distanță de 11 km de drumul de importanță europeană E 81, pe stânga Oltului și la o distanță de 62 de km de reședința județului, municipiul Rm. Vâlcea. Este străbătută de D.N. 7 D, modernizat parțial fiind asfaltati doar 3 km în zona centrului civic al localității Perișani. Zona urbană din imediata apropiere a localității o întâlnim în orașele la distanțele: Brezoi - 25 km, Curtea de Argeș-40 km, Călimănești-40 km și Sibiu-72 km.

Comuna are ca suprafața administrativ teritorială 15773 ha. Comuna Perișani, fiind o zonă de munte, are o suprafață agricolă redusă. Cea mai mare parte a terenurilor este ocupată de vegetația forestieră și fânețele naturale. Structural terenul este împartit astfel.

	AGRICOL					NEAGRICOL					TOTAL
	Arabil	Pasuni	Fanete	Vii	Livezi	Paduri	Ape	Drumuri	Curti/contrs	neprod	
TOTAL	231 ha	2524 ha	1997 ha	-	241 ha	10550 ha	30 ha	71 ha	42 ha	87 ha	15773 ha

Fondul de locuit este alcătuit din locuințe individuale de tip rural, cu loturi în imediata apropiere. Zonele de locuințe se caracterizează printr-o densitate medie și prin prezența a numeroase terenuri libere care pot fi mobilate cu construcții. Starea construcțiilor este în general bună. Regimul de înălțime este în majoritate de P și P+1 (izolat).

În general, satele au o dezvoltare haotică, cu textură neregulată, cu ulițe întortocheate. Cea mai neregulată formă o prezintă satul Spinu care se desfășoară pe întreaga suprafață a dealului omonim.

Tendențe mai accentuate de grupare a locuințelor prezintă satul Mlăceni (cel mai mare al comunei) care se desfășoară pe 3 ulițe mari. Satele Perișani, Pripoare, Poiana și Băiașu prezintă o structură relativ liniară de-a lungul drumului principal ce le străbate însă cu destule gospodării amplasate neregulat pe ulițele lăturalnice. Cele 2 cătune, Surdoiu și Podeni, au o dispunere extrem de neregulată, gospodăriile fiind amplasate în locurile ce au permis construirea acestora, fără a se ține cont de o estetică a texturii.

Privite în ansamblu, satele din localitatea Perișani se încadrează în categoria satelor risipite, specifice, de altfel, zonelor depresionare intramontane cu ocupații dominante păstorești și culturi de plante pe terenuri restrânse și dispersate în teritoriu

Zone cu expunere la riscuri naturale

În centrul comunei Perișani, la circa 500 m. de sediul primăriei, în anul 1996, s-a provocat o puternică alunecare de teren, din cauza stratului argilos, care a dus la deplasarea drumului județean 703 H (declarat, începând cu anul 2003, drum național). Alunecarea nu a afectat locuințe dar a distrus o porțiune din actualul drum național, făcând imposibilă, pentru o scurtă perioadă de timp, circulația între satele Spinu Perișani satul de reședință și celelalte sate din comună.

Alunecările de teren din zona centrului civic al comunei au fost stabilizate prin construirea mai multor praguri de colmatare, ziduri de sprijin, drenuri de apă, lucrări

finanțate prin programele Phare în anul 1997, și B.E.I. în anii 2009-2010, ca în final efectele alunecării să fie înlăturate.

Zonele de riscuri sunt evidențiate în documentațiile de urbanism și amenajarea teritoriului.

În comuna Perisani acestea sunt :

1. Satul Spinu – alunecari active de teren, falia de alunecare poate fi estimata pe o suprafata de cca 30-40% a zonei intravilan si extravilan a satului;
2. De-a lungul drumul national DN 7D, de la km 20 la km 21,5, incepand din dreptul bisericii satului si pana la podul din punctul "La Moara" – zona activa din punct de vedere al alunecarilor de teren;
3. In zona „Secaturi”, „Godeni” si „pe Vale” – in satul Spinu – zona activa;
4. Satul Poiana: este afectata de alunecari de teren, aproximativ 10 % din suprafata satului: De-a lungul DN 7D, in partea sudica a acestuia, intre km 26-28, in punctul "Raul Alb";
5. Satul Podeni intalnim alunecari de teren in proportie de 30-40 % din suprafata satului:
 - a. de-a lungul drumului comunal DC 4 Spinu-Podeni, de la km 0+ 700 pana la 1+400,
 - b. latura sudica a acestuia si in zona sudica a proprietatilor private din extravilanul acestuia;
6. Centrul Civic al comunei Perisani: pornesc din punctul „La Moara” pana in dreptul Primariei, in dreptul paraului Baiasu din zona centrului, dar si in zona satului Perisani pana in punctul „La Cabana”.

Autoritatea locala a reusit sa obtina finantari in anii 1992 – 1995, prin programul PHARE. S-au construit puturi de colectare a apelor din stratul de argila, chesoane incastrate in marna.

Între anii 2000-2003, s-au obtinut finantari pentru continuarea lucrarilor de stabilizare a zonei prin construirea unui zid de sprijin al malului stang al paraului Baiasu, decopertare teren si aplicarea unui strat geotextil peste marna, puturi absorbante si drenuri subterane pentru dirijarea apelor.

În perioada anilor 2010 – 2012, printr-o finantare BEI (Banca Europeana de Investitii) s-au executat lucrari de regularizare pe lungimea de 800 m prin construirea a 3 praguri de fund si ziduri de sprijin de-o parte si de alta a paraului Baiasu in zona Centrului Civic. Toate investitiile s-au derulat prin Administratia Bazinala Apele Romane.

Se doreste ca in perioada urmatoare sa se continue procesul de stabilizare a solului din zona alunecarilor satului Spinu, prin lucrari de regularizare a paraului Spinu.

Apele curgătoare care drenează perimetrele satelor se alimentează din masivele împădurite ce le înconjoară, având debite comparabile. Proveniența acestor ape este pluvială (în mică măsură subterană), caracteristică ce duce la variații de debit. În timpul verii debitul lor scade iar la mari ploi torențiale, cum s-au înregistrat în anii: 1964, 1970, 1975, 1996, au produs inundații ce au distrus terenuri cultivabile, poduri, imobile. În timpul marilor viituri, râul Băiașu transportă o mare cantitate de pietrișuri, nisipuri sau copaci smulși din rădăcini. Se apreciază că, în astfel de situații, debitul Băiașului

depășește de câteva ori debitul normal al Oltului, al cărui afluent este. Aceste ape , în furia lor, pur și simplu “au rupt” porțiuni mari de teren lărgindu-și și adâncindu-și albia, luând cu ele aproape toate podurile și punțile

Condiția esențială de eliminare a vulnerabilității construcțiilor și amenajărilor față de factorii naturali de risc este identificarea acestora, a zonelor periculoase pentru așezările umane și prevederea măsurilor adecvate de limitare a efectelor acestor factori

Infrastructura rutiera

Localitatea este situata pe DN 7D Caineni – Curtea de Arges, la 62 km distanta de municipiul Rm. Valcea.

Teritoriul comunei Perisani este străbătut de drumuri care se încadrează în următoarele categorii:

- DN 7 D (Limită judet Arges, Poiana, Pripoare, Spinu, Titesti, Boisoara, Greblesti, Cîineni), în lungime de 31,360 km pe teritoriul judetului Vîlcea, reclasat din drumul judetean DJ 703 H. Este un drum pietruit pe aproape toată lungimea lui. În mare parte traseul acestui drum se presupune a fi cel pe care îl avea Drumul vechi al țării Lovistei (mai vechi decât cel de pe valea Oltului);
- DJ 703 M (DN 7 D, Perisani, Cornet, DN 7), în lungime de 11 km, care pleacă din DN 7 D, de pe teritoriul satului Pripoare, traversează intravilanul satului Băiasu si ajunge la Cornet (pe teritoriul comunei Racovita) pe valea pârâului Băiasu. Program de asfaltare de 8 km din care este efectiv executat covor asfaltic pe 5 Km. Este un drum pietruit, cu multe portiuni afectate de viiturile ce s-au abătut peste aceste locuri de-a lungul anilor;
- DC 4 (DN 7 D, Spinu, Podeni), în lungime de 2,4 km. Este pietruit;
- DC 5 (DN 7 D, Perisani, Mlăceni), în lungime de 4 km. Pe o portiune de cca 500 m este foarte afectat de alunecări de teren, care de multe ori îi întrerup continuitatea. Este pietruit si se află într-un stadiu avansat de degradare;
- retea de drumuri satesti in lungime de 22.845 km;
- drumuri forestiere, pietruite in lungime de 43 km.

Principala artera de circulatie este Drumul National 7D, asfaltat doar 3 km in dreptul Centrului Civic al resedintei comunei, in satul Perisani, restul fiind incadrat la drum de categoria a III a.

Accesul la proprietăți și terenurile cu păduri se face prin drumuri forestiere uneori de lungimi apreciabile (de ex.: drumul forestier ce urcă la Vârful Sâmniceanu cu o lungime de peste 10 km și drumul forestier de pe Valea Topologului).

Trebuie evidenciat faptul ca autostrada care va face legătura între municipiile Pitești și Sibiu, va traversa și localitatea Perişani. S-au întocmit anumite studii de fezabilitate, în acest sens, care stabilesc traseul autostrăzii pe aliniamentul: Sălătrucu - Râul Alb – Poiana – Pripoare – Posada - Băiaşu și, de aici, mai departe pe Valea Băiaşului până la joncțiunea cu șoseaua de pe Valea Oltului, în punctul numit Cornet.

Proiecte implementate de Primarie in perioada 2004-2012:

1. 2006 – 2011 - Asfaltarea drumului județean D.J. 703 M Perișani – Cornet, 11 km. de la km. 0+000 la km.11+000. Valoarea estimativa a investitiei fiind de 35 mld lei.
2. 2010 - Construire pod nou în punctul „La Stogul”, la km 8, pe drumul județean DJ 703 M Perișani-Cornet, într-un loc unde ani de zile s-a trecut râul Băiașu cu mari riscuri și doar cu mașini de mic tonaj, pentru că vechiul pod era improvizat având culee mal stâng smuls. Valoare estimativa a investitiei
3. 2007 - Largire Drum Județean D.J.703 M Perișani-Cornet, prin impușcarea cu dinamită a stâncii de piatră de la km. 3+250. La fiecare perioadă cu precipitații abundente, șuvoiul de apă colectat în bazinul hidrografic din Perișani distrugea în întregime platforma drumului, obligând conducătorii auto aflați în trafic să ocolească fie pe variante improvizate prin albia râului, fie pe ruta ocolitoare prin comuna Titești;
4. 2007 - Construire traseu nou de drum județean în punctul „La Postăvi” prin despăgubirea proprietarului terenului cu un alt teren al Primăriei, deoarece varianta veche era prinsă într-o alunecare activă ce obstrucționa foarte des șoseau blocând traficul;
5. 2007 – 2009 - Reabilitarea și modernizarea fostului drum comunal D.C. 14. Valea Groșilor în lungime de 5 km, care leagă comuna Perișani de comuna Berislăvești, ce scurtează calea spre Rm. Vâlcea cu mai mult de 20 km pe sens de mers; Valoarea de investitie 21 mld lei.
6. 2009 - Consolidare drum forestier în zona paraului Bisericii, valoarea investitie de 5 ml lei.
6. Modernizarea și punerea în funcțiune a unor drumuri comunale și sătești care ani de zile erau nefuncționale, cum ar fi: Drumul Comunal Spinu-Podeni (2005), Drumul Bisericii din Perișani (2008), Drumul Dosului (2008-2009), cele două ulițe ale satului Surdoi, prin construirea unor poduri și balastare masivă a acestora;
7. S-a intervenit de asemenea și pe drumuri agricole cu lucrări de pietruire și balastare cum ar fi: drumul Carpeni din Satul Poiana la care s-a construit și un pod tubular și montare de tuburi din ciment, drumul Secături din satul Spinul, drumul Roșia din satul Surdoiu, drumul Pe Poteci din satul Pripoare, drumul Poienii din satul Poiana;
8. 2009 - Construire pod din beton în lungime de 22 m.l. în satul Surdoi, înlocuind o punte veche care periclita la fiecare traversare viața sătenilor; valoarea de investitie 9,5 mld lei
9. 2009 - Construire pod din beton în lungime de 65 m.l în satul Perișani, în punctul „La Biserică”, într-un loc unde localnicii treceau prin apă iar când nivelul apei creștea, rămâneau izolați zile în șir fără să se poată aproviziona cu alimente sau copiii să poată merge la școală; Valoare de investitie 9,7 mld. lei
10. 2009 - Construire pod din beton armat în satul Pripoare în lungime de 22 m.l. în punctul „La Buican” peste vale, creând posibilitatea locuitorilor de peste vale să treacă în siguranță a râului chiar și atunci când acesta crește în debit;
11. Construire pod din beton armat în satul Băiași în punctul „La Voina”, în lungime de 22 m.l. acolo unde proprietarii de terenuri agricole pot oricând să-și transporte produsele agricole colectate din proprietăți;
12. Construirea unui pod din beton armat, dalat, în satul Mlăceni în lungime de 10 m. care oferă posibilitatea trecerii sătenilor din cătunul „Sub Dos”;
13. Construirea unui pod tubular în satul Poiana, în punctul „Sub Coastă”, oferind posibilitatea trecerii gospodărilor din acest cătun;

14. Consolidarea podului din punctul „Săcărele” din satul Mlăceni prin efectuarea unor lucrări de consolidare culee și construirea unui prag de colmatare de protejare a structurii de rezistență a acestuia;

15. 2009 - Construirea a 250 m.l. de gabioane umplute cu piatră din râu și montarea acestora pe malul drept al parului Perişani în vederea consolidării drumului DC 5 Perişani-Mlăceni, în punctul „La Licuță” pentru susținerea și lărgirea platformei drumului afectată de o eroziune activă, obiectiv la care au mai fost necesare și lucrările de umplutură cu cantități imense de material în cantitate de peste 15 m.c.pământ și plantarea a 300 puiți salcâm. Valoare de investitie 100.000 lei

16. Construirea a 120 m.l. de gabioane umplute cu piatră din râu și montarea acestora tot pe malul drept al pârâului Perişani de data acesta în punctul „La Popa” pentru că eroziunea produsa de viiturii au creat un crater ce ștrangula drumul comunal D.C. 5 Perişani – Mlăceni;

17. Regularizarea și drenarea albiei pârâului Perişani - ploile torențiale afectau puternic malurile acestuia creând pericolul de inundare a grădinilor și gospodariilor din zonă, a căilor de acces, a locuintelor.

18. Regularizarea pârâului Băiaș efectuată prin lucrări de construire praguri de fund și ziduri de sprijin pe ambele maluri ale apei, pe o lungime de 800 m.l. în zona Primăriei, Biserica sf. „Apostoli Petru și Pavel” deoarece alunecările active au afectat construcțiile din centru civic existând riscul continuării afectării șoselei, Căminului Cultural, Sediului Romtelecom, Primărie, Biserica Centru Perişani și toate construcțiile din jur;

19. Plantarea a cel puțin 15 000 de puiți din esențe, salcâm, stejar, plop american și altele, care au fost plantați în zonele de risc sau afectate de alunecari, pe malurile pârâurilor sau la margini de islazuri sătești;

Pe teritoriul comunei Perisani nu exista traseu de cale ferata, cea mai apropiata cale ferata fiind cea de pe Valea Oltului, ruta Sibiu – Rm. Valcea, situata la o distanta de 11 km de resedinta comunei.

La nivelul comunei Perisani se remarcă o crestere a indicelui de motorizare, circulatia auto în cadrul comunei cât și în relatia cu teritoriul judetean și national fiind forma cea mai accesibilă de comunicare și circulatie.

Alimentare cu apă și canalizare

Alimentarea cu apă a locuitorilor satelor comunei se compune din:

1. Reteaua de alimentare cu apa pentru satele: Mlaceni, Perisani, Baiasu, Pripoare și Spinu, în lungime totala de 15.7 Km, având capacitatea rezervorului de înmagazinare a apei de 300 mc și 2 captari:
 - a. Captarea 1 – Valea Campului cu solutia tehnica: priza tiroleza
 - b. Captarea 2 – Paraul Cald cu solutie tehnica: drenuri

Tratarea și filtrarea apei se realizeaza printr-o statie performanta și complet automatizata.

Investitia a fost derulata prin fonduri SAPARD în valoare totala de 23,37 mld lei.

2. Reteaua de alimentare cu apa a satului Surdoiu, in lungime totala de 3 km, din captare izvor de suprafata, fara drenuri, avand un rezervor de inmagazinare de 30 mc. Apa este tratata in statia de tratare montata pe retea. Investitia a fost derulata din fonduri locale in valoare de 30.000 lei (anul 2008).
3. Retea de alimentare a satului Poiana 2, in lungime totala de 3 km, din captare izvor de coasta, avand un rezervor inmagazinare apa de 15 mc. Valoare de investitie din fonduri locale de 20.000 lei (anul 2008).
4. Retea de alimentare Spinu 2, in lungime totala de 4 km, din captare izvor de coasta, avand un rezervor de inmagazinare de 30 mc.
5. Extindere retea de alimentarre cu apa in satul Perisani, punctul „peste vale”, 300 ml, valoare de invetsitie din buget local de 5000 lei.
6. Extindere retea de alimentare cu apa in satul Pripoare, 600 ml, invetitie buget local in valoare de 10.000 lei.

Incepand cu luna Aprilie 2014, vor demara lucrarile de executie a inca 8.1 km de retea de alimentare cu apa din 2 captari: captarea 1 Izvorul lui Rin, de adancime si captatea 2 – izvor de coasta, Izvorul Cabana lui Stanescu.

Comuna Perisani nu dispune de un sistem de canalizare, insa a facut demersuri in vederea implementarii. A realizat Proiectul Tehnic pentru executarea sistemului de canalizare pentru toate cele 8 sate (mai putin cele 2 trupuri izolate ale satului Mlaceni, pentru care nu are conditii tehnice de realizat) finantat din fonduri pentru dezvoltare regionala. Cererea de finantare este depusa la Agentia pentru Dezvoltare regionala Sud-Vest Oltenia.

In ceea ce priveste apele meteorice acestea sunt colectate prin intermediul unor retele de rigole si canale de drenare naturale sau realizate artificila si sunt evacuate in firele de vale din fiecare zona.

Alimentarea cu energie electrică

In prezent toate locuintele sunt conectate la reseaua de electricitate. Comuna Perisani este alimentată cu energie electrică pe medie tensiune, prin intermediul PTA 20/0,4 kV racordata la LEA 20 kV Caineni-Sălătruc (jud. Arges) care traversează localitatea pe lângă drumul national DN 7 D si din linia electrica aeriana LEA 400 kV Pitesti – Sibiu ce traverseaza nordul comunei (Plaiul Pietrosului).

Din anul 1990 au fost eliminate în totalitate restrictiile impuse anterior consumului casnic. Achizitionarea de pe piata liberalizată a unor aparate electrocasnice interzise anterior cu puteri unitare mari, dar necesare si dorite de populatie, au dus la o crestere evidenta a consumului de energie electrică în consumul casnic. Cu toate acestea, datorită stagnării productiei în special în mediul rural, există disponibil de putere în sistem. Reteaua electrică este de tipul aerian pe stâlpi din beton ca si posturile de transformare. Reteaua de medie tensiune este partial alimentată în buclă exceptând posturile de transformare răspândite, racordate radial prin fidere aeriene.

Alimentarea cu energie electrică a consumatorilor pe posturi de transformare se prezintă după cum urmează:

- satul Podeni este alimentat din PTA Podeni de 63 kVA;
- satul Spinu este alimentat din PTA Spinu de 100 kVA;

- satul Perisani din PTA Perisani 1 de 160 si PTA Perisani 2 de 40 kVA;
- satul Mlăceni este alimentat din PTA Mlăceni de 63 kVA;
- satul Băiasu este alimentat din PTA Perisani 1 de 160 kVA;
- satul Pripoare este alimentat din PTA Pripoare de 100 kVA;
- satul Poiana din PTA Poiana 1 de 100 kVA si Poiana 2 de 63 kVA.

Amplasarea posturilor de transformare este realizată în centrele de greutate ale consumatorilor casnici (centrele resedintă de stat).

Lungimea rețelei de iluminat stradal este de 40 de km, lungime maxima pe teritoriul comunei.

Retelele de internet si de telecomunicatii

Reteaua telefonică a comunei era formată dintr-o centrală telefonică digitala, numărul de abonamente telefonice fiind de cca 500. Din punct de vedere tehnic, in dealul Spinului este amplasat un radioreleu, de unde se transporta semnal pana la acentrala din centrul satului Perisani, amplasata in cladire, apoi prin linii aeriene catre abonati.

In comuna Perisani nu exista retea de telefonie fixa ci doar mobila, fiind influentata de fenomene meteorologice.

Comuna Perisani dispune de rețeaua de televiziune prin cablu, dar și cu ajutorul antenelor de la diverși furnizori de televiziune. De asemenea, comuna are acces la internet tot printr-o rețea din fibra optica.

Reteaua de alimentare cu gaze naturale

În comuna Perisani nu există rețea de alimentare cu gaze naturale. In prezent, in comuna Perisani toate locuintele individuale sunt incalzite in sistem local cu sobe, folosindu-se combustibil solid, ca de exemplu carbune sau lemn.

În comuna Perisani, alimentarea cu gaze naturale rămâne un obiectiv de viitor în atenia institutiilor locale, obiectiv care reprezintă un factor determinant în dezvoltarea din punct de vedere economic al comunei si ridicarea nivelului de trai a locuitorilor comunei.

Serviciul public de salubritate

Depozitarea necontrolată a deșeurilor si/sau dejectiilor constituie o sursă majoră de poluare si degradare a terenurilor. Problema deșeurilor este tot mai acută datorită creșterii cantității acestora, până în prezent negăsindu-se solutii corespunzătoare.

În prezent, se depun deșuri pe marginea drumurilor, pe albiile cursurilor de apă, în păduri si pe terenurile agricole. Depozitarea necontrolată a deșeurilor constituie o sursă majoră de poluare si degradare a terenurilor. Reziduurile sunt depozitate fara a se tine seama de natura lor: textile, sticla, metal, mase plastice etc.

Problema deșeurilor devine acută datorită creșterii cantității acestora, de aceea reprezintă o prioritate urmărirea si interzicerea depozitării necontrolate a deșeurilor menajere, concomitent cu derularea unor campanii de constientizare a locuitorilor.

Fiecare gospodărie, institutie, agent economic a încheiat un contract cu operatorul economic local URBAN SA, contract care prevede colectarea deseurilor o dată pe săptămână.

Lucrarile de administrare si intretinere a domeniului public precum:

- curățarea santurilor si rigolelor;
- lucrări de întreținere a drumurilor comunale si sătesti;
- decolmatarea podetelor, santurilor si rigolelor;
- colectarea deseurilor de la cosurile publice si transportarea acestora în spatiul special amenajat;
- cosirea ierbii de pe domeniul public al drumurilor comunale;
- curățirea vegetatiei de pe drumurile comunale care încurcă circulatia.

se realizeaza cu persoane beneficiare a ajutorului social, apte de munca (Legea 416/2001 privind venitul minim garantat), cu cetatenii, care au obligatia de a participa la lucrarile edilitar-gospodaresti, conf. OG 21/2002 privind gospodarirea localitatilor urbane si rurale.

Transportul public

În prezent, transportul public din comună spre cele mai apropiate orașe este asigurat de două firme private de transport, pe următoarele trasee: Mlăceni, Perișani – Râmnicu Vâlcea si Mlăceni, Perișani – Sibiu. Transportul este efectuat cu microbuze având capacitatea de 30 de locuri, care circulă cu o frecvență destul de mare. Pe raza comunei există 8 statii.

Serviciile pentru situatii de urgenta:

Incepând cu martie 2014, aceste servicii funcționează sub supravegherea unui Inspector Situații de Urgență din cadrul Primăriei Perișani.

Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • Existența unei bune infrastructuri de transport - comuna e tranzitată de DN 7D; • Existenta sistemului de alimentare cu apa a satelor componente; • Existenta PT pentru implementare proiect de canalizare; • Racordarea în întregime la rețeaua de alimentare cu energie electrică; • Rețea de iluminat public/stradal; 	<ul style="list-style-type: none"> • Existenta punctelor cu alunecari de teren; • Zone cu inundabilitate ridicata ce necesita lucrari de regularizare a raului. • Lipsa trotuarelor pentru pietoni; • Lipsa unei benzinării; • Lipsa unui sistem video de supraveghere stradală; • Lipsa unui hipermarket;

<ul style="list-style-type: none"> • Acces la internet si televiziune; • Acces la sistem de telecomunicatie printr-o centrală telefonică digitala; • Indicatoare rutiere suficiente în unele zone cu risc (în special la trecere de pietoni); • Existenta unui serviciu public de salubritate organizat la nivel local si concesionarea serviciului de colectare a deseurilor către un agent economic autorizat; • Existenta unui serviciu de voluntariat pentru situatii de urgentă, care are un grad de dotare cu echipamente bun, si un număr suficient de voluntari. 	<ul style="list-style-type: none"> • Insuficiente fonduri în bugetul local, necesare pentru efectuare de reparații curente și capitale, la podurile și podețele existente în comună; • Posibilități financiare reduse ale localnicilor pentru reabilitarea clădirilor; • Lipsa rețelei de alimentare cu gaze; • Lipsa rețelei de canalizare ape menajere • Inexistenta surselor de energie „verde”; • Acces dezechilibrat la facilitățile telecomunicațiilor; • Utilizare redusă a internetului; • Deseuri prezente pe albiile cursurilor de apă, potential pericol de inundare; • Constientizare redusă a populației referitoare la colectarea selectivă.
Oportunitati	Constrangeri
<ul style="list-style-type: none"> • programe finanțate din Fondurile Structurale și de Coeziune pentru infrastructură perioada 2014-2020; • posibilitatea atragerii de fonduri europene în vederea dezvoltării infrastructurii turismului și turismului ecumenic (renovări, construcții noi etc); • posibilitatea amenajării unui Parc tematic (grădină publică); 	<ul style="list-style-type: none"> • Creșterea riscului abandonării și degradării fondului construit, prin emigrarea temporară a populației în alte zone ale județului sau ale UE; • Apariția unor dificultăți în desfășurarea lucrărilor de infrastructură (condiții de trafic sau meteo); • Costul ridicat al documentațiilor preliminare și necesitatea cofinanțării proiectelor, poate împiedica accesarea fondurilor europene; • Instalare stare de necesitate sau razboi; • Calamități naturale (cutremur, inundații, incendii);

II.5.5. Educatie

În localitatea Perișani organizarea primelor forme de învățământ datează de la sfârșitul secolului XX. În acele timpuri școlile funcționau în casele unor localnici mai înstăriți iar dascălii nu erau din partea locului, aceștia fiind și singurii știutori de carte din rândul adulților.

Prima școală din localitate, s-a construit în perioada interbelică (anul 1930) în satul Spinu. Această școală funcționează și astăzi fiind reparată în anul 1999. La început învățământul obligatoriu era de 4 clase.

Ulterior s-au construit și alte școli în satele comunei: Școala Mlăceni (1967), Școala Poiana (1968), Școala Podeni (1967) și Școala Perișani (1977).

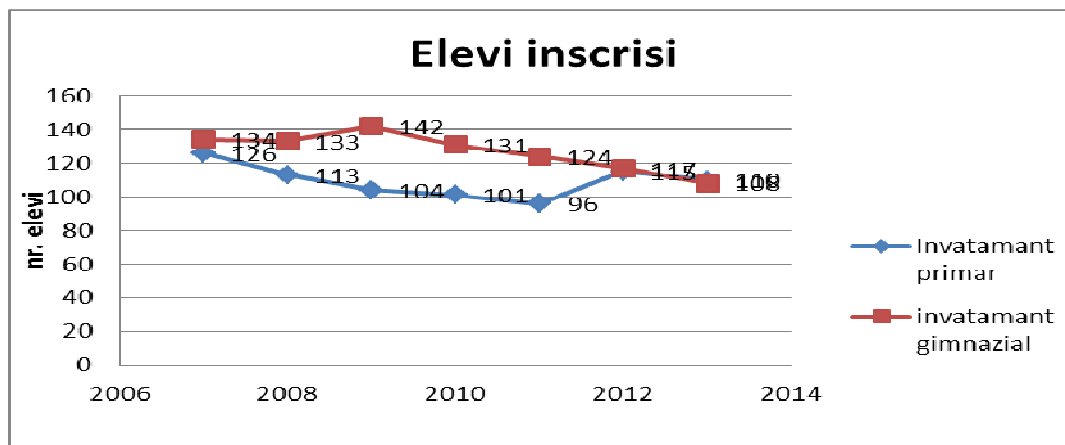
Cea mai mare școală din comuna este cea din satul de reședință unde funcționează și o școală complementară de ucenici cu profilul croitor - lenjer. Aceasta are 2 nivele, cuprinzând: 8 săli de clasă, laboratoare, bibliotecă și teren de sport. În ultimii ani s-a realizat și dotarea cu calculatoare a școlilor.

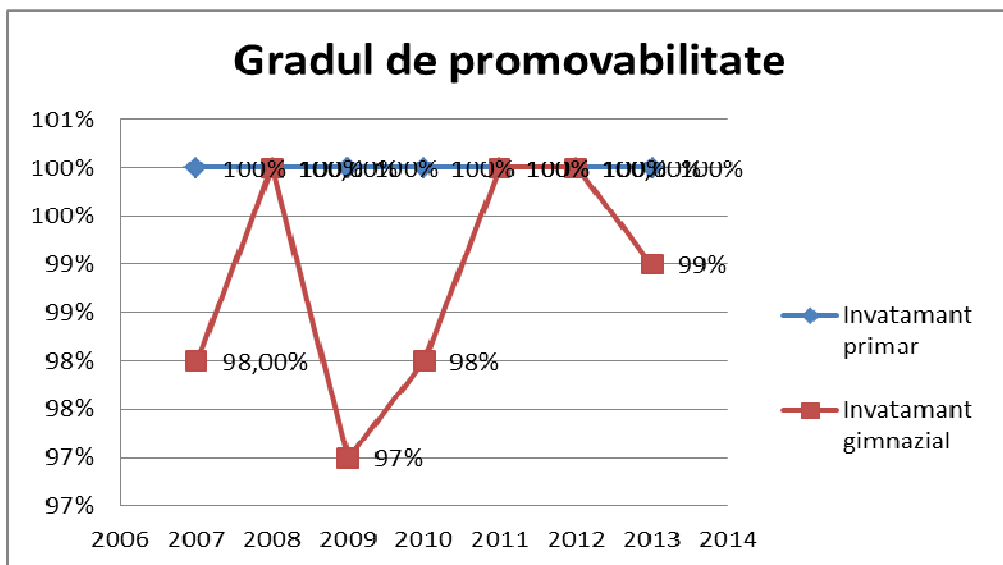
În timp ce în anii '80, populația școlară depășea 600 de elevi, după anul 1990, din cauza reducerii natalității, se constată o scădere drastică a numărului de copii, în anul 2003 înregistrându-se un număr de 364 elevi, iar în anul 2013 de numai 218 elevi.

În prezent, în comuna Perișani există 3 școli și 4 grădinițe:

- Școala Gimnazială Perișani;
- Școala Gimnazială Sat Mlăceni;
- Școala Gimnazială Sat Poiana;
- Grădinița cu Program Normal Perișani;
- Grădinița cu Program Normal din satul Mlăceni;
- Grădinița cu Program Normal din satul Poiana;
- Grădinița cu Program Normal din satul Spinu

Situația elevilor înscriși la școli și gradul de promovabilitate:

Dotarile din cele 3 scoli sunt dupa cum urmeaza: Scoala Gimnaziala Perisani are in dotare 2 laboratoare, 2 cercuri scolare, 1 teren de sport si 15 calculatoare conectate la internet, Scoala Gimnaziala Mlaceni are in dotare 1 laborator cu 12 calculatoare conectate la internet si 1 cerc scolar, iar Scoala Gimnaziala Poiana are 1 laborator cu 12 calculatoare conectate la internet.

In cadrul celor 3 scoli predau 37 de cadre didactice, din care 31 sunt din mediul rural.

In cadrul Bibliotecii Comunale funcționează programul Biblionet, iar fondul de carte este constituit dintr-un nr. de 4629 volume de carte.

Starea fizica a cladirilor in care se afla scolile este buna. Acestea au fost reabilitate in ultimii ani cu fonduri alocate de Guvernul Romaniei si cu sume in completare alocate din bugetul local al comunei Perisani.

Scoala centru Perisani

Scoala sat Mlaceni

Scoala sat poiana

Reabilitarea scolilor din comună a constat în: efectuarea unor lucrări de consolidare a structurilor de rezistență, montare tâmplărie nouă din material PVC cu geam termopan, aplicare dușumele noi din parchet lemn masiv sau recondiționarea celui existent, alimentare cu apă potabilă, încorporarea în incintele școlilor a grupurilor sanitare, conectarea lor la rețele de canalizare cu fose septice vidanjabile, montarea de rețele termice, refacerea acoperișelor, fațadelor, tencuieli și zugrăveli interioare, împrejmuirea fiecărei școli cu garduri noi eliminând astfel pătrunderea animalelor domestice lăsate nesupravegheate.

Pana în prezent, în fiecare an din bugetul local sunt alocate fonduri pentru întreținerea și igienizarea tuturor clădirilor în care funcționează școlile și grădinițele de pe raza comunei Perisani.

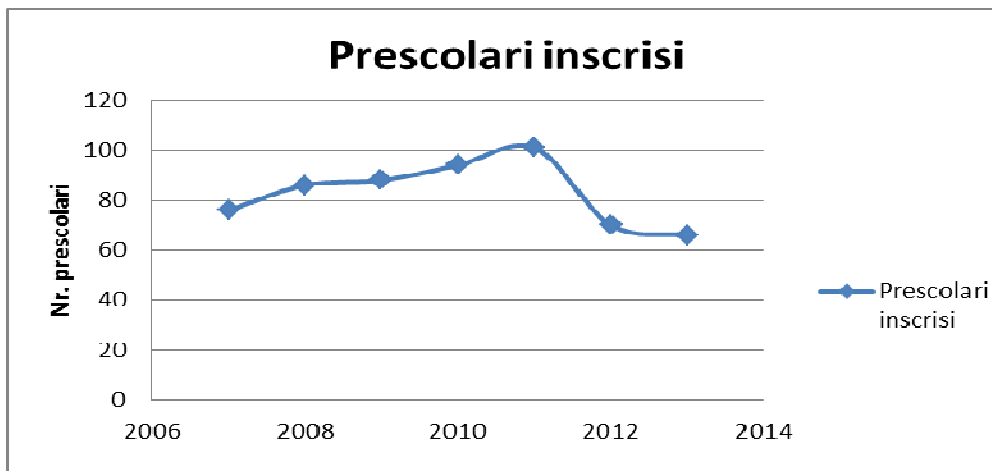
Pentru transportul copiilor de la domiciliu la școală și invers, Primăria a pus la dispoziție un microbuz.

Din graficele prezentate se observă că numărul de elevi înscriși în cadrul acestor unități de învățământ înregistrează o scădere precum și gradul de promovabilitate în cazul școlii gimnaziale, aspect care afectează în mod negativ procesul educațional. Tot mai mulți copii din mediul rural se îndreaptă spre școli din mediul urban, afectând astfel procesul local educațional.

Elevii școlilor din comuna Perisani sunt implicați în două proiecte majore și anume:

- Proiectul „Edsano” – educație pentru sănătate și,
- Proiectul „Jocul, bucuria copilului” – păstrarea tradițiilor

Situația prescolarilor înscriși la Grădinițele cu Program Normal:

În această instituție de învățământ prescolar, evoluția numărului de copii înscriși la grădiniță în ultimii ani la nivelul comunei este în scădere așa cum se vede și din graficul de mai sus.

Parc de joacă Școala centru Perisani

Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • structura organizatorică a școlii este corespunzătoare la nivelul comunei; • există un management responsabil cu implicare directă, pe toate planurile (administrativ, educativ, resurse, etc.); • comunicare formală, informală și nonformală bună; • monitorizarea activității de formare din școală este corespunzătoare, urmărește cunoașterea culturii organizaționale a școlii, corectitudinea activității și rezultatele efective ale formării personalului didactic; • aplicarea corectă și creativă a curriculum-ului școlar; • 37 de cadre didactice calificate și titulare, cu vechime mare atât în învățământ, cât și în școală, permite realizarea unui învățământ de calitate; • relațiile interpersonale existente favorizează crearea unui climat educațional deschis și stimulat; • un mare interes din partea cadrelor 	<ul style="list-style-type: none"> • politica educațională slabă de atragere a elevilor în unitatea școlară locală (insuficientă implicare pentru creșterea imaginii școlii); • pierderea posibilității de formare a eșalonului liceal la nivel de comună; • familiile elevilor nu sunt implicate suficient în activitatea de educare a copiilor. • starea motivațională a cadrelor didactice și a elevilor este scăzută; • stare materială precară și nivel scăzut de cultură și instruire al unor familii; • existența unor elevi cu probleme de adaptare; • migrația elevilor din satele componente comunei, spre școala de oras și depopularea școlară a structurilor locale școlare; • lipsa posibilităților de desfășurare a activităților sportive (a orelor de educație fizică), la nivelul tuturor structurilor, pe vreme de iarnă sau

<p>didactice pentru participarea la cursuri de formare profesională organizate de C.C.D. și I.S.J.;</p> <ul style="list-style-type: none"> • situația la învățatură prezintă rezultate bune la toate nivelele; • puține tendințe de neșcolarizare sau abandon școlar; • stare disciplinară bună; • spații școlare adecvate pentru activitatea de formare; • dotarea cu tehnologie informațională (laborator IT) corespunzătoare; • existența PC-ului la o mare parte din elevii școlii; • fondul de carte din biblioteca școlii este bogat și cu noutăți editoriale. • susținerea activităților din planul anual de activități școlare și extrașcolare, toate cadrele didactice fiind implicate în activitatea de formare continuă la nivel de școală; • obiectivele propuse sunt în conformitate cu nevoile de formare ale cadrelor didactice și răspund nevoilor școlii și ale colectivului de elevi; • există interes pentru activitatea de consultanță și consiliere a cadrelor didactice; • existența în școală a Cercurilor școlare, cu rezultate bune. • nu s-au înregistrat fenomene de delicvență sau infraționalitate la nivelul școlii; 	<p>timp nefavorabil;</p> <ul style="list-style-type: none"> • accesul dificil, din punct de vedere material, la activitățile de perfecționare didactică; • fonduri insuficiente/ inexistente pentru premiarea performanței școlare a elevilor; • cooperarea slabă între comisiile metodice la nivelul școlii; • lipsa unor grupe de grădiniță cu program prelungit; • lipsa unor programe de tipul „Școala după școală”; • nu sunt popularizate întotdeauna experiențele pozitive/ când se încearcă, acestea nu au rezonanța potrivită;
<p>Oportunitati</p>	<p>Constrangeri</p>
<ul style="list-style-type: none"> • bună colaboare cu I.S.J. și C.C.D.; • existența Programului Governamental de acordare a unor produse lactate și de panificație „Cornul și laptele”; • existența Programului „200 E” pentru elevi privind achiziționarea unui PC; • existența programului de acordare de 	<ul style="list-style-type: none"> • incoerența politicilor educaționale la nivel național; • lipsa unor politici educaționale consecvente cu ținte și strategii clare care să fie urmărite indiferent de partidul de la guvernare; • eliminarea ajutorului financiar pentru

<p>rechizite școlare gratuite;</p> <ul style="list-style-type: none"> • infuzia de resurse financiare în școală pentru manuale școlare, reparații curente și capitale; • disponibilitatea unor instituții de a veni în sprijinul școlii; • elevii și familiile acestora sunt pregătite pentru schimbarea modului de abordare a procesului instructiv – educativ; • varietatea cursurilor de perfecționare și formare continuă oferite de CCD; • dorința pentru schimburi de experiență și pentru acțiuni organizate în parteneriat; • școala oferă un grad sporit de siguranță elevilor; • puține cazuri de familii destrămate la nivelul școlii; • extinderea rețelei Internet la nivelul localității; • apariția televiziunii digitale; • toți elevii au posibilitatea receptării emisiunilor TV prin cablu sau digital; • extinderea telefoniei mobile; • posibilitatea înființării unor ateliere de arte și meseri 	<p>achiziționarea de materiale necesare cadrelor didactice (100 E);</p> <ul style="list-style-type: none"> • motivarea morală și salarială nu ajută cadrul didactic în activitate; • programe școlare prea încărcate; • formarea inițială a cadrelor didactice este deficitară. • scăderea nivelului de trai (elevi, profesori, părinți); • eliminarea fondurilor de premiere și stimulare; • creșterea numărului de șomeri în rândul părinților; • dispariția posturilor datorită creșterii numărului de elevi la clasă; • lipsa de experiență și de sprijin privind elaborarea de proiecte de finanțare; • prea multă birocrație în accesarea fondurilor naționale și europene. • slaba motivație a elevilor pentru învățatură; • migrația copiilor de grădiniță spre oraș la grupe cu program prelungit; • instabilitatea cadrelor didactice (în fiecare an, elevii au profesori noi). • impactul nociv a unor emisiuni TV asupra psihicului elevilor; • popularizarea prin emisiunile TV a subculturii și a nonvalorilor; • impactul negativ produs de participarea unora dintre elevii ciclului primar și gimnazial la cafe-internetul din apropierea școlilor; • existența pe piață a unor jocuri de PC foarte violente
--	---

II.5.6. Cultura, sport si agrement

Obiceiurile traditionale s-au integrat in viata social-culturala a satului contemporan, accentuandu-se valentele lor sociale si etice, functia lor formativ-educativa, modeland omul in spiritul generosului etos popular.

În comună sunt organizate evenimente locale:

- Simpozionul Posada 1330, ediția a XI-a ce se desfășoară în cadrul comunei cu participare națională;
- Concursul internațional de parapantă ediția a III ce se desfășoară anual în luna iulie;
- Ziua localității ce se derulează anual în luna noiembrie;
- „Urcarea oilor la munte”, tradiție pastorală ce se desfășoară anual la începutul lunii mai;
- „Festivalul brânzei loviștene”, acțiune ce se desfășoară anual la începutul lunii septembrie, odată cu coborâtul oilor de la munte;
- „Festivalul iernii Loviștene”, derulat în perioada Sărbătorilor de iarnă când echipele de colindători locali prezintă obiceiuri locale;
- Concurs sportiv școlar „Cupa Posada” cu participarea tuturor școlilor din nordul județului, desfășurat în luna mai și ajuns la ediția a -IX-a;
- Sărbătorile de Hram bisericesc ce se desfășoară anual la cele cinci biserici din comună;
- Serbările zăpezii ce se derulează pe pârtia de schi „Dalia” din Perișani, în perioada decembrie – ianuarie, anual

In comuna Perisani functioneaza 3 camine culturale:

- Căminul Cultural Perișani, construit pe locul fostului Camin Cultural și inaugurat în 2013;
- Căminul Cultural Mlăceni – reabilitat și modernizat în anul 2007, valoarea de investiție 300 ml lei;
- Căminul Cultural Spinu – Autoritatea Locală a

cumpărat fostul magazin satec în anul 2006, l-a reabilitat, modernizat și transformat în camin cultural.

Rolul cultural jucat de aceste instituții s-a concretizat în foarte multe activități artistice, în constituirea de formații de dansuri, corale, instrumentale, în serbarile colare, în aniversări și comemorări, în reuniuni culturale, în întâlniri cu personalități ale artei și științei, etc.

Comuna Perișani se află în subzona etnografică a nordului valcean, cu influențe transilvanene și argesene; aici se îmbină ingeniozitatea spiritului și îndemânarea mainilor.

Tradiția construcțiilor și tradiția prelucrării lemnului din comuna se integrează stilului arhitectonic valcean – cu idei și ornamente ce sintetizează viziunea despre lumne și viața a urmașilor Mesterului Manole.

Comorile de arta populara si traditiile folclorice sunt echivalente cu frumusetea peisajului si cu bogatiile noastre naturale, ceea ce confera localitatii o distincta personalitate in cadrul judetului Valcea.

Pe teritoriul comunei Perisani se afla monumente de arhitectura pentru patrimoniul cultural local precum:

- Biserica de lemn SFÂNTUL DUMITRU din satul Băiasu. Construită în 1886 de Barbu Vătăsoiu din Cîineni. În curtea bisericii se află o piatră ovală cu diametrele de 175/152 cm, datată cca 1700 -1720, pe care este mentionat hramul Duminica Tuturor Sfintilor. Inscriptia contine un pomelnic din care se pot descifra numele Anca, Stan, Ion, Stana si altele. În prezent este biserică filială a Parohiei Perisani-Băiasu;
- Biserica de lemn SFÂNTUL GHEORGHE din satul Mlăceni. Construită în 1840, renovată în anul 1970. Functionează împreună cu biserica Cuvioasa Paraschiva ca biserică filială a Parohiei Perisani-Spinu;
- Crucea de piatră din satul Mlăceni (lângă biserica de lemn Sfântul Gheorghe). Datează, cu aproximatie, din 1730. Dimensiuni 239x106x40x31. Crucea este închinată Cuvioasei Paraschiva, în timpul lui Nicolae Voievod, pomenind pe Dobra, Stroe, Ion, Stoica si altii;
- Biserica de lemn CUVIOASA PARASCHIVA din satul Perisani. Construită în anii 1797-1799, refăcută în anul 1892. Este biserică parohială a Parohiei Perisani-Băiasu;
- Biserica de lemn SFÂNTUL NICOLAE din satul Spinu. Construită din lemn în anii 1809-1811 de către Marin Bălan si altii, refăcută în 1892, renovată si consolidată în anul 1960 prin stăruinta preotului Petre Leca. Este biserică parohială a Parohiei Perisani-Băiasu.

În anul 2007 în Perişani se înfiinţează prima echipă de fotbal, înscrisă într-un campionat judeţean de fotbal, aceasta primind denumirea de „Posada Perişani”. În doar 4 ani de la înfiinţare, este aproape de a promova în eşalonul Ligii a III a judeţene de fotbal, o premieră fără precedent atât la nivel local cât şi la nivel Judeţean, ştiind faptul că cel puţin în zona de Nord a judeţului Vâlcea în mediul rural nu există nicio echipă în această postură. Ca echipa de fotbal să poată parcurge un drum neted spre această

performanţă, la nivel local s-a construit o Bază sportivă având în dotare: vestiare, toalete alimentate cu apă rece şi caldă, cabine pentru băncile de rezervă ale echipelor participante în jocuri de fotbal, imprejmuire cu teava metalica rectangulara si panouri de plasa zincata. Este functionala din anul 2007, iar valoarea de investitie de 50.000 lei , din fonduri proprii.

În anul 2014 va fi inaugurata cea de-a doua Bază sportivă, poziţionată la cea mai mare altitudine, 854 m, a unei baze sportive de acest tip din România. Baza sportiva este dotata cu vestiare separate pentru echipele de fotbal si arbitrii, toalete moderne conectate la reţeaua de alimentare cu apa si canalizare prin fose septice, toalete pentru spectatori, instalatii electrice si termice, incalzire prin centrala termica, tribune cu o

capacitate de 270 spectatori, amenajare teren de fotbal, imprejmuire cu stalpi metalici si teava rectangulara si plasa metalica in combinata cu fibra sintetica – plasa speciala, drum acces, parcare. Urmeaza instalarea iluminatului noctur.

Valoarea de investitie: 8 mld lei, investitie derulata prin fonduri guvernamentale Ordonanta 7.

Unul dintre cele mai importante obiective ale comunei, a fost construirea si punerea in functiune a Pârtiei de Schi „Dalia” din Perisani, la care fără surse financiare importante, în doar 12 luni, s-a reușit nivelarea versantului de pășune cu utilaje speciale, montarea rețelei electrice necesară consumului de curent de la pârtie, construirea a două căsuțe din lemn, construirea a 4 rânduri de gabioane din piatră în lungime totală de 240 m.l, necesare consolidării bazei Pârtiei.

Partia de schi din Perisani poate fi cu siguranță generatorul de venituri al locuitorilor din comuna, pentru că dezvoltarea zonei perisănene nu poate fi făcută decât prin turism.

Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • existența unei zone cu puternice tradiții în domeniul cultural și spiritual; • experiența organizării și promovării activității culturale, sportive și de promovare a tradițiilor locale; • prezenta pe raza comunei a multor obiective culturale: • suficientă preocupare pentru cunoașterea istoriei și a tradițiilor locale, prin punerea în valoare a tezaurului cultural - istoric existent în localitate; • colaborare buna între mănăstiri și administrația locală în ceea ce privește implicarea acestora în activitățile culturale ale comunității; • Existenta celor doua baze sportive; • Existenta echipei de fotbal; • Existenta partiei de schii “Dalia”. 	<ul style="list-style-type: none"> • fonduri insuficiente pentru reabilitarea și modernizarea tuturor clădirilor ce adăpostesc locașuri de cultură; • informare/ participare scăzută a cetățenilor la acțiuni/ activități de interes cultural; • posibilități financiare reduse pentru tipărirea de broșuri, pliante de promovare a obiectivelor de interes cultural de pe raza comunei; • îmbătrânirea populației active, migrația tinerilor și dezinteresul față de viața spiritual-culturală a comunității, grevează acțiunile derulate în acest domeniu; • lipsa unei trupe de teatru/dansuri populare pentru copii și tineret; • lipa unui club al persoanelor vârstnice;

Oportunitati	Constrangeri
<ul style="list-style-type: none"> • stimularea creativității și inițiativei locale prin revigorarea și valorificarea tradițiilor cultural – artistice (serbări, hore, etc) • atragerea de surse de finanțare pentru conservarea și modernizarea obiectivelor culturale de pe raza comunei; • dezvoltarea programelor de înfrățire cu localități din țară și/ sau străinătate; • implicarea mai dinamică a instituțiilor de învățământ de pe raza comunei în desfășurarea activităților cu caracter cultural; • constientizarea populației despre rolul și importanța culturii naționale în propășirea neamului nostru românesc; • parteneriate cu instituții culturale județene, naționale și europene în vederea unei mai bune cunoașteri și promovări a culturii naționale și europene. 	<ul style="list-style-type: none"> • buget insuficient alocat activităților culturale; • subfinanțare a achizițiilor de carte; • calamități naturale;

II.5.7. Sanatate si asistenta sociala

Pe raza comunei functioneaza:

- Un dispensar medical cu cabinet medical individual cu 1 medic de familie, 1 asistenta;
- O drogherie;
- Un cabinet stomatologic .

Dispensarul medical dupa anul 2010, este privat si cuprinde o sala de asteptare, sala de tratament, cabinet medical, sala de consultatii, antreu, culoar si grup sanitar.

Primăria nu dispune de un serviciu autorizat de asistentă socială, serviciile fiind nespecializate. Prestatiile sociale acordate de primărie sunt ajutorul social, ajutorul de deces, alocația familială complementară și de susținere pentru familia monoparentală, ajutor pentru încălzire.

În ceea ce privește asistența socială, în anul 2012, 92 de familii au primit ajutor social în baza Legii Venitului Minim Garantat, în 2011 - 108 de familii, în anul 2010 - 114 de familii, în anul 2009 - 105 de familii, în 2008 - 102 de familii.

În evidențele primăriei, există un număr de 300 persoane vârstnice cu venituri sub 600 lei.

În anul 2012, în comună există un număr de 31 someri, în prezent numărul acestora a scăzut, existând un număr de 40 someri ceea ce reprezintă aproximativ 1.7 % din total populație.

În comună există 100 de persoane cu dizabilități, dar nu și structuri pentru asistența acestora. Aceste persoane beneficiază de asistent personal sau de indemnizație.

Analiza SWOT:

Puncte tari	Puncte slabe
<p>Sanatate</p> <ul style="list-style-type: none"> • existența și buna funcționare a cabinetului individual de medicină de familie; • existent unui cabinet stomatologic; • stare bună a construcției care găzduiește cabinetul medical, și drogheria; • dotarea suficientă și la standarde a cabinetelor medicale; • toți locuitorii sunt înscrși la un medic de familie. • Profesionalismul medicului de familie; • existența unei drogherii în centrul comunei; • elaborarea strategiei de dezvoltare locală a comunei pentru perioada 2014-2020, se suprapune cu programarea financiară 2014-2020, ceea ce permite corelarea dintre măsurile propuse în document, cu obiectivele naționale din domeniul sănătății; <p>Asistența socială</p> <ul style="list-style-type: none"> • pondere medie a populației cu nevoi de asistare; • informare operativă cu privire la formele de ajutor de stat; 	<p>Sanatate</p> <ul style="list-style-type: none"> • lipsa asistenților medicali comunitari; • lipsa unui Centru de sănătate; • Lipsa unui punct de medicină veterinară. <p>Asistența socială</p> <ul style="list-style-type: none"> • personal insuficient angajat în structurile de resort ale administrației publice locale; • existent un număr relativ mare de persoane vârstnice cu venituri mici • insuficientă implicare a societății civile; • percepere denaturată a scopului asistenței sociale, din partea populației; • inexistența unor servicii adresate persoanelor vârstnice sau/și cu dizabilități (îngrijiri la domiciliu/centre de zi și centre de primire); • lipsa voluntariatului în domeniul serviciilor pentru vârstnici; • lipsa unei cantine sociale; • lipsa locuințelor sociale pentru persoane sărace/ familii tinere care nu au posibilități financiare pentru achiziționarea de locuințe;

<ul style="list-style-type: none"> • administrația locală asigură servicii pentru protecția socială; 	<ul style="list-style-type: none"> • lipsa unui centru social (azil) pentru persoane vârstnice aflate în situații care nu le permit să-și asigure serviciile de îngrijire personală și a locuinței; • lipsa unui Centru Multifuncțional în care să fie organizate servicii/activități pentru diferite categorii de persoane defavorizate.
Oportunitati	Constrangeri
<p>Sanatate</p> <ul style="list-style-type: none"> • linii de finanțare externe și includerea unei linii de buget local în vederea cofinanțării eventualelor aplicații, acțiuni/activități <p>Asistenta sociala</p> <ul style="list-style-type: none"> • construirea și dotarea unui complex social care să cuprindă un cămin-azil pentru bătrânii comunei • existența la nivel național, de programe consistente destinate asistenței sociale; • dezvoltarea economică a comunei, va permite îmbunătățirea nivelului finanțărilor care vor putea fi atrase la nivel local; • posibilitatea înființării unor structuri ale economiei sociale; • posibilitatea înființării unui magazin economat; 	<p>Sanatate</p> <ul style="list-style-type: none"> • costuri ridicate ale serviciilor medicale; • legislație fluctuantă în domeniu; <p>Asistenta sociala</p> <ul style="list-style-type: none"> • costurile ridicate pot genera dificultăți în dotarea diverselor obiective de asistență socială care se doresc a fi înființate; • sistemul de ajutor social nu încurajează reintegrarea activă

II.5.8. Economia locala

Comuna Perisani, fiind o zona de munte, are o suprafata agricola redusa. Cea mai mare parte a terenurilor este ocupata de vegetatia forestiera si fanetele naturale.

Prin aplicarea legilor de retrocedare o importanta suprafata de teren cu vegetatie forestiera a fost restituita proprietarilor persoane fizice si obstilor de mosneni. Composesoratul reprezentat de obstile de mosneni reprezinta o forma originala de

proprietate asupra terenurilor cu paduri si pasuni. Acest mod de proprietate are traditii milenare si a oferit avantaje incontestabile in ce priveste administrarea acestor terenuri.

In comuna Perisani principalele activitati economice sunt:

- pomicultura
- agricultura
- silvicultura
- cresterea animalelor
- prestări servicii: transport, constructii, comert cu amanuntul

In Perisani, **agricultura** nu a fost cooperativizata, in timpul regimului comunist, deoarece conditiile locale de relief nu au permis formarea unor exploataii mari. Totusi, trebuie remarcat faptul ca, in anii '60, pe teritoriul localitatii s-au infiintat plantatii masive de prun si mar in punctele numite „Volbura” si „Ceir”. In prezent aceste plantatii au imbatranit si productiile de fructe au inceput sa scada simtitor. In compensatie, in ultimii ani, locuitorii comunei si-au infiintat plantatii de pomi fructiferi ce cuprin soiuri altoite.

Potentialul **pomicol** al zonei poate fi exploatat prin înfiintarea unor centre moderne de colectare si prelucrare a fructelor.

Suprafata mica de teren arabil (cca 346 ha) precum si conditiile pedoclimatice specifice nu permit extinderea si diversificarea culturilor agricole. Cele mai raspandite culturi sunt cele de cartof si porumb. Se mai cultiva plantele de nutret si in micile gradinite, din jurul gospodariilor, diverse legume. Recoltele obtinute nu satisfac nevoile locuitorilor zonei cu exceptia cartofului a carui recolta se apropie de necesarul de consum. Cerealele si legumele necesare consumului sunt procurate de la diversi producatori din sudul judetului si celelalte judete ale Olteniei care vin si isi desfac produsele din zona.

Gospodăriile au în proprietate teren agricol, locuitorii practicând o agricultură de subsistentă, ceea ce reprezintă un dezavantaj prin prisma obiectivelor actuale de dezvoltare ale politicii agricole europene.

Cresterea animalelor reprezinta cea mai veche si mai importanta indeletnicire a locuitorilor zonei studiate. Dezvoltarea acestei ramuri a agriculturii a fost favorizata de pasunile intinse care asigura pasunatul in timpul sezonului cald si de fanetele naturale si plantele de nutret care, prin cosit, asigura necesarul din sezonul rece. Multi dintre oierii din zona practica, iarna, transhumanta si zonele din sudul Campiei Romane.

Efectivele de animale, inregistrate la sfarsitul anului 2013 au fost:

Categorie animale	Numar capete
Bovine mari	1700
Oi	18000
Capre	200
Porci	700

Pasari	13000
Cai	400
Albine	300 familii

Produsele agricole specifice rezultate din cresterea animalelor (carne, lapte, branza telemea, branza de burduf, oua, lana etc) satisfac nevoile localitatii, iar surplusul este comercializat in zonele urbane cele mai apropiate.

Unitatile de productie sunt slab dezvoltate si au o importanta redusa. Lipsa unor unitati de productie care sa ofere locuri de munca este o disfunctionalitate evidenta.

Principalele unitati de productie sunt: o fabrica de lapte „Lovistea”, deschisa in satul Pripoare, cu o capacitate de prelucrare a laptelui de 200 l/zi, 1 gater, precum si cateva mici ateliere de tamplarie

Un alt segment al economiei locale il constituie **comertul cu amanuntul**, in care isi desfasoara activitatea mai multe societati comerciale, asociatii familiale si persoane fizice autorizate.

Toti agentii economici au ca domeniu de activitate comertul cu amanuntul si au cate unul sau doi angajati.

Trebuie mentionati si micii meseriasi care, pe langa tamplarie, practica si alte meserii si mestesuguri traditionale precum: zidaria, dulgheria, fieraria, cojocaria sau ocnfectionarea uneltelor din lemn si a cosurilor de nuiele.

Sectorul serviciilor este insa, insuficient dezvoltat. Inflorirea acestui sector cu o larga diversificare constituie viitorul atractiei fortei de munca si a calificarii in meserii, respectiv meseriasi specializati si capabili sa deserveasca nevoile populatiei comunei, la un nivel care sa determine stabilizarea populatiei.

Initiativa particulară se manifestă în toate domeniile de activitate (servicii, comert), iar în sfera productiei se rezumă la ateliere de mică productie. Prin utilizarea spatiilor de productie existente se pot dezvolta activitățile mestesugăresti si artizanale, sau se pot diversifica activitățile. Autoritate Publica Locala are in vedere infiintarea unui atelier de arta mestesugareasca in lemn.

Sectorul serviciilor s-ar putea dezvolta prin ridicarea **potentialului turistic** al comunei tinand cont de monumentele arhitecturale existente, peisajele deosebite.

Zona geografica a localitatii perisani este o zona specifica de depresiune intramontana cu un potential turistic natural ridicat. In zona pot fi intalnite peisaje mirifice cu zone depresionare incadrate de culmile semete ale muntilor Negoiiului si relieful muntos spectaculos al Coziei. Mazivul cozia reprezinta una din cele mai interesante siluetestancoase carpatine. Adapostind stancarii ciudate, cetatea aspra a Coziei este o mica bijuterie turistica ce atrage numeroase grupuri de drumeti. Din satul pripoare se poate ajunge la Cabana Cozia, pe un traseu turistic marcat ce urmeaza ca repere punctele: Priboiasa-Varful Omu – Stana La Mocirle – Varful Cozia. Un alt traseu turistic urmeaza traseul Stana La Mocirle – Poarta de Piatra.

O alta zona de perspectiva in privinta dezvoltarii turismului este Valea Topologului (zona Ruda) unde s-ar putea dezvolta o micro-statiune montana datorita peisajului

minunat generat de prezenta apei si a padurilor de molid. Deficienta majora a acestei zone este lipsa unei linii de alimentare cu energie electrica.

O zona de o frumusetate aparte este zona satului Pripoare de Jos, zona specifica defileului unde Valea Baiasului si-a creat drum printre Culmea Mamurilor si Masivul Cozia. Locul are si o conotatie istorica deoarece in acest loc ingust al Posadei si-a gasit sfarsitul o mare parte din oastea trufasului rege ungar, Carol Robert de Anjou, dupa cum mentioneaza Cronica pictata de la Viena, istorica batalie din Noiembrie 1330.

In afara resurselor naturale, putem aminti ca obiective turistice ale zonei si bisericile vechi cu valoare deosebita.

Analiza SWOT:

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • potential pomicol ridicat; • potential turistic deosebit (agro/ecoturism, cultural, turism de weekend); • existenta unor obiceiuri, traditii si mestesuguri care pot face obiectul dezvoltarii unor activitati economice la nivel local (produse mestesugaresti, artizanale etc); • existenta unei infrastructuri convenabile de comunicatii si IT; • amplasare teritoriala favorabila in ceea ce priveste accesibilitatea pe cale rutiera; • existenta fortei de munca disponibila in comuna, multe persoane apte si doritoare de a lucra; • existenta persoanelor pregatite pentru diferite meserii (comert, servicii, constructii, turism) prin cursuri de calificare/ specializare • existenta agentilor economici inregistrati care isi au sediul sau punctele de lucru pe teritoriul comunei; • existent unor traditii antreprenoriale (prelucrarea lemnului, dogaritul, confectii etc); 	<ul style="list-style-type: none"> • existent unor exploatare agricole pe loturi reduse, ceea ce determina un grad scazut de valorificare a produselor; • slaba valorificare a disponibilului de teren agricol din comuna Perisani; • forta de munca nespecializata si cu mentalitati neadaptate noilor cerinte ale pietei muncii; • buget redus al APL, pentru sustinerea proiectelor de investitie in resursa umana si a celor de dezvoltare locala; • interes scazut al agentilor economici locali pentru formarea profesionala a angajatilor; • numar redus al investitorilor straini de comuna; • ponderea redusa a terenurilor agricole din totalul suprafetei comunei; • strategie neperformanta la nivelul comunei in ceea ce priveste stimularea infiintarii de IMM-uri avand ca rezultat nivelul redus de dezvoltare al acestui sector; • numar redus al locurilor de munca pe piata locala; • experienta redusa/ lipsa de experienta a agentilor economici

<ul style="list-style-type: none"> • comerț, • conditii favorabile cresterii animalelor; • promovarea produselor traditionale (branza de burduf si ciupercile de fag) prin participarea la targuri nationale si international in acest domeniu; • există inițiative de revigorare a meșteșugurilor si obiceiurilor tradiționale ale populației; 	<p>locali, în domenii de actualitate pentru afaceri - marketing și management;</p> <ul style="list-style-type: none"> • insuficienta procesare locală a produselor vegetale și animale; • lipsa de motivare de a se angaja a celor care primesc VMG; • migrație masivă a populației active în zone mai dezvoltate ale României și în țări din spațiul european; • lipsa de protecționism a produselor locale; • număr redus de utilaje agricole utilizate în gospodăriile particulare; • scăderea constantă a cererii și ofertei de servicii în plan local; • IMM-urile locale nu sunt încurajate pentru a participa la licitații pentru derularea unor lucrări de investiții locale; • investiții autohtone/ străine în dezvoltarea meșteșugurilor tradiționale, aflate la nivel foarte scăzut; • lipsa unei piețe agroalimentare; • lipsa unui agent economic local specializat în strategii de marketing, care să asigure/ acorde consultanță în domeniu pentru agenții economici prezenți în comună; • diversitatea redusă a domeniilor economice reprezentate de către agenții economici activi pe teritoriul comunei;
Oportunitati	Constrangeri
<ul style="list-style-type: none"> • programe finanțate din Fondurile Structurale și de Coeziune pentru calificare/recalificare/specializare în meserii din domeniile servicii, construcții, agricultură, producție; • existența oportunităților de finanțare a activităților, prin 	<ul style="list-style-type: none"> • instabilitate legislativă, modificarea frecventă a economice, legi stufoase; • politică nefavorabilă dezvoltării afacerilor (taxe și impozite numeroase);

<p>programe în cadrul fondurilor europene;</p> <ul style="list-style-type: none"> • co-finanțare din resurse guvernamentale a proiectelor de dezvoltare a infrastructurii rurale, a activităților generatoare de venit, a pregătirii resursei umane; • posibilități de îmbunătățire a infrastructurii de transport prin programele post-aderare în vederea facilitării accesului către agenții economici locali și dinspre aceștia către piețele de desfacere a producției; • posibilitatea dezvoltării agroturismului prin atragerea fondurilor europene pentru construcția pensiunilor; • diversificarea activităților economice, în special în sectorul serviciilor; • existența de terenuri proprietate publică disponibile concesiunii/vânzării; • oportunități în înființarea de structuri de consultanță/ informare privind sistemele/ mecanismele de finanțare și creditare a sectorului economic; • promovarea și stimularea asociațiilor agricole în scopul exploatarea intensiva a terenurilor; • utilizarea tehnologiilor performante; • valorificarea terenurilor agricole degradate și nevaloroase; • cooperare între producătorii agricoli locali și agenți economici activi în domeniul industriei alimentare; • posibilitatea amenajării de trasee de turism ecvestru; • posibilitatea înființării unei baze 	<ul style="list-style-type: none"> • criză economică mondială agravantă a situației economiei europene – multe firme mici și mijlocii s-au închis; • adaptabilitatea scăzută la schimbare a agenților economici și a forței de muncă; • capacitate redusă de susținere financiară a modernizării; • management defectuos al piețelor de desfacere; • perpetuarea agriculturii de subzistență; • invadarea pieței interne cu produse agricole ale țărilor beneficiare a unor fonduri substanțiale ale UE în ceea ce privește susținerea sectorului agricol; • condițiile UE dificil a fi îndeplinite de către agenții economici autohtoni, aspect care face ca, pentru majoritatea producătorilor agricoli din România, piața UE să fie inaccesibilă; • insuficientă pregătire în vederea accesării Fondurilor Structurale și de Coeziune; • fonduri străine pentru investiții, relativ scăzute în raport cu necesarul; • cadru legislativ nefavorabil dezvoltării sectorului cercetare-dezvoltare-inovare; • profilul pur agricol al majorității satelor; • munca sezonieră în care este activă majoritatea populației, se desfașoară în special în anotimpurile de primăvară și toamnă; • sistemul de achiziții împiedică câștigarea contractelor de către firmele locale fiind foarte restrictiv
---	---

echitație; <ul style="list-style-type: none"> • centru prelucrare (uscare, ambalare) și desfacere fructe și ciuperci; • înființare cultură de salcie energetică; 	
---	--

II.5.9. Administratia publica locala

Aparatul propriu al Primăriei funcționează cu un număr de 16 de angajați, dintre care 6 au studii superioare. Dotările Primăriei sunt la un nivel bun, în inventarul acestei institutii aflându-se 12 calculatoare, 3 laptop-uri, 10 copiator, 1 fax. Toate calculatoarele sunt conectate la Internet. Primaria își desfășoară activitatea într-o cladire pentru care se au în vedere lucrări de extindere, reabilitare și modernizare.

În vederea acordării de sprijin și consultanță locuitorilor comunei pentru proiecte în domeniile: agricultura, pomicultura, zootehnie, apicultură, Autoritatea Publică Locală dorește înființarea unui compartiment specializat în achiziții publice și fonduri guvernamentale și europene.

Comuna este membră a mai multor asociații cu alte unități teritoriale formate în scopul dezvoltării unor proiecte și activități comune:

- ✓ Asociația comunelor din România
- ✓ Asociația comunelor din județ
- ✓ Asociația comunelor din țara lovistei
- ✓ Asociația de Proprietarilor Topologul-Perisani
- ✓ Asocierii în participativă cu Obstea de Mosneni Bai și Mamuri
- ✓ Asociația de dezvoltare intercomunitară Valcea
- ✓ Asociația Sit Natura 2000;
- ✓ Certificare ISO 9001 din 2013

Analiza SWOT:

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • existența unui segment de populație pregătit profesional; • existența personalului tânăr cu studii superioare în instituțiile publice; • implicarea activă a instituțiilor publice-Primăria, în problemele comunității; • existența instituțiilor de bază, 	<ul style="list-style-type: none"> • legislație insuficient cunoscută de către personalul din instituțiile publice, ca urmare a numărului mare de schimbări legislative; • insuficientă comunicare între instituțiile publice; • aplicarea legilor, uneori în moduri diferite, ca urmare a necorelării normelor metodologice; • interpretări eronate privind

<p>protecție civilă și ordine publică;</p> <ul style="list-style-type: none"> • deschiderea administrației actuale către investiții; • existența spațiului adecvat pentru buna desfășurare a activităților APL; • existența logisticii necesare desfășurării în bune condiții a activității instituțiilor publice • participarea la sesiuni de perfecționare continuă a aparatului APL; 	<p>impozitele și taxele, în unele cazuri;</p>
Oportunitati	Constrangeri
<ul style="list-style-type: none"> • dezvoltarea sentimentului de apartenență la comunitate; • creșterea autonomiei locale în actul administrativ; • posibilitatea accesării de fonduri guvernamentale și europene pentru organizarea de sesiuni de instruire pe diverse domenii de activitate; • implementarea de proiecte de mediatizare a legislației; • aplicarea principiului transparenței în activitatea instituțiilor publice; 	<ul style="list-style-type: none"> • nemulțumiri manifestate de către populație generate de măsurile economice și sociale luate de Guvern; • convulsii sociale; • riscul eșecului în realizarea și finalizarea unor proiecte; • refuzul achitării unor taxe și impozite

III. DIRECTIILE DE DEZVOLTARE SI OBIECTIVELE STRATEGICE ALE COMUNEI PERISANI

Comuna Perisani detine multe resurse care pot actiona ca si un motor generator de dezvoltare locală, dintre care mentionăm potentialul deosebit determinat de localizarea acesteia, respectiv distanta aproximativ egala fata de municipiul Râmnicu Vâlcea si Sibiu, de masivul Cozia precum accesul rutier bun, dar si de existenta unor conditii naturale propice relaxării si agrementului, acestea consacrand localitatea ca zonă rezidentială dar si potrivită turismului de week-end, de vânatoare, agroturismului sau celui cultural. Pentru a atinge însă toate conditiile necesare dezvoltării locale, administratia publică locală trebuie să se folosească de toate pârghiile la îndemâna sa pentru a asigura conditii de viață de calitate.

In acest sens se poate contura o viziune de dezvoltare a comunei Perisani, înțelegând prin aceasta o imagine inspirată a unui viitor dorit, un scop global si durabil, servind ca fundament pentru procesul de planificare strategică.

Pentru sustinerea realizării acestei viziuni, strategia de dezvoltare trebuie să contureze câteva directii generale de dezvoltare, căi de urmat pentru administratia publică locală si pentru toti factorii care pot contribui la dezvoltarea de ansamblu a localității, astfel încât eforturile acestora să fie unite într-un mod constructiv, respectând principiile de bază ale dezvoltării.

Pornind de la analizele SWOT detaliate anterior, am creat premisele pentru conturarea unui cadru strategic de dezvoltare locală în asa fel încât, pe baza unor directii generale de dezvoltare care să corespundă domeniilor de sprijin negociate între Guvernul României si Comisia Europeană, să putem fixa actiuni concrete posibil de realizat la nivel local pe termen mediu si lung.

1. CRESTEREA ACCESULUI LA SERVICII PUBLICE DE BUNĂ CALITATE
2. DEZVOLTAREA SOCIO-CULTURALĂ A LOCALITĂȚII
3. CREAREA CONDITIILOR PENTRU DEZVOLTAREA SI DIVERSIFICAREA SECTORULUI ECONOMIC
4. PROTEJAREA SI PUNEREA ÎN VALOARE A MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR
5. CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE LA NIVEL LOCAL

Directiile de dezvoltare vor putea fi urmate prin intermediul unor seturi de obiective si a unor actiuni specifice pentru implementarea fiecăreia dintre ele, pe care le detaliem în continuare.

Directia nr. 1: „Cresterea accesului la serviciile publice de buna calitate”

Obiectivul strategic nr. 1

Reabilitarea si imbunatatirea infrastructurii rutiere a comunei:

Reabilitarea si modernizarea infrastructurii rutiere va facilita mobilitatea populatiei si a bunurilor, reducerea costurilor de transport de marfuri si calatori, imbunatatirea accesului pe pietele regionale, crestere eficientei activitatilor economice, reducerea

consumului de timp si energie, creand conditii pentru extinderea schimburilor comerciale si implicit a investitiilor productive.

De asemenea, va imbunatati cooperarea inter-regionala si va contribui semnificativ la cresterea competitivitatii intreprinderilor/firmelor si a mobilitatii fortei de munca, prin urmare la o dezvoltare mai rapida a judetului pe ansamblu.

Comuna Perisani are avantajul de a avea acces la un drum national si respectiv judetean si de a beneficia de servicii de transport în comun de bună calitate (aspect important având în vedere faptul că localitatea nu are acces direct la calea ferată) prin concesionarea acestui serviciu către operatori privati, însă rețeaua de drumuri comunale se află într-o stare precară, mare parte a acestora nefiind asfaltate ceea ce determină un grad redus de accesibilitate a persoanelor, bunurilor si serviciilor din interiorul comunei către exterior si invers.

În acelasi timp, comuna dispune de un fond forestier si agricol însemnat, infrastructura de acces la aceste exploatații putând fi reabilitată si modernizată pentru crearea conditiilor de dezvoltare a acestor domenii economice, inclusiv pentru punerea în valoare a fondului silvic din punct de vedere turistic.

In urma analizei situatiei existente, se impun urmatoarele **actiuni/proiecte**:

1. Modernizarea, reabilitarea si intretinerea rețelei de drumuri comunale:

Toate drumurile comunale sunt pietruite până în prezent, accesibilitatea rutieră fiind, alături de cea de mediu, unul dintre cei mai importanti factori de atractivitate a unei localități. Spatiul destinat parcarilor este de asemenea deficitar si nu există spatii amenajate pentru circulatia bicicletelor.

Ca urmare, este necesară întocmirea documentatiilor tehnico-economice pentru pregătirea acestui tip de investitii, pornind cu o expertizare a stării actuale a drumurilor si dimensionarea aproximativă a necesarului de fonduri, concomitent cu identificarea posibilităților de reabilitare din bugetul propriu, prin programe guvernamentale sau din resurse ce pot fi solicitate anual administratiei judetene.

2. Realizarea aleilor si trotuarelor;

3. Realizarea de piste pentru biciclisti;

4. Amenajarea statiilor de transport in comun:

In comuna exista 8 statii de transport public. Consiliul Local poate lua în considerare includerea lucrărilor de amenajare a acestora într-un proiect mai amplu de reabilitare si modernizare drumuri comunale, sau poate încheia contracte cu agenti economici privati care vor amenaja statiile în schimbul utilizării acestora în scopul desfășurării unor activități comerciale sau în scopul amplasării unor reclame.

5. Reabilitarea drumurilor de acces catre exploatațiile forestiere si agricole:

Investitiile în acest domeniu depind de forma de proprietate a terenurilor pe care acestea există sau se doresc a fi create.

6. Achizitia unor utilaje multifunctionale de intretinere stradala (curatarea zapezii, aspirarea frunzelor, maturare, stropire)

Obiectivul strategic nr. 2

Cresterea gradului de protectie si siguranta al locuitorilor:

Măsurile si actiunile propuse în acest obiectiv specific urmăresc asigurarea conditiilor privind dezvoltarea sistematică a economiei comunei Perisani si îmbunătățirea calității vietii, prin îmbunătățirea accesului la serviciile publice în contextul unei dezvoltări durabile.

În prezent, fenomenul infraccional din România se remarcă prin: complexitate si comiterea unor noi genuri de infractiuni (criminalitatea informatică, falsurile si pirateria comercială etc.), profesionalizarea si specializarea infractorilor, prezenta faptelor de coruptie si amplificarea fenomenului criminalității transfrontaliere. Crima organizată, migratia ilegală, coruptia, criminalitatea economico-financiară, tâlhăriile, omorurile la comandă sau în scop de jaf, precum si furturile din avutul public si privat exercită o influență negativă asupra calității vietii cetățeanului si sigurantei publice.

O altă măsură de asigurare a protectiei cetățenilor comunei Perisani o constituie extinderea si intretinerea sistemului de supraveghere video care va permite monitorizarea unor puncte de interes public bine stabilite în vederea cresterii nivelului de securitate al locuitorilor, a participantilor la trafic, ducând însă si la usurarea muncii specifice de detectare a eventualelor infractiuni si a identificării făptasilor, prin amplasarea unor camere de supraveghere în punctele de interes cum ar fi institutiile publice, scoli, grădinite, străzi si intersectii.

Sistemul de supraveghere video este un instrument eficient de culegere a datelor, de documentare, de stocare si de suport în coordonarea actiunilor fortelor de politie.

Introducerea monitorizării principalelor străzi si intersectii duce la scăderea stării infraccionale prin descurajarea potentialilor infractori dar si la reducerea încălcării normelor si regulamentelor privitoare la circulatia autovehiculelor.

De asemenea, instalarea de camere video în apropierea institutiilor de învățământ duce la descurajarea fenomenului infraccional si a activităților antisociale în zonele respective.

Cresterea gradului de protectie si sigurantă al cetățenilor duce la:

- cresterea gradului de accesibilitate în interiorul comunei;
- cresterea gradului de sigurantă a circulatiei;
- reducerea fenomenelor antisociale.

În urma analizei situatiei existente, propunem următoarele măsuri:

1. Instalarea unei retele de camere de monitorizare

Complementar, se recomandă instalarea unei retele de camere video în cele mai importante locatii din comună, de asemenea în scopul cresterii gradului de sigurantă al locuitorilor, în contextul dezvoltării zonei din punct de vedere turistic si rezidential.

Astfel **actiunile** recomandate in cadrul acestei masuri sunt:

- ✓ Instalarea camerelor de supraveghere în apropierea scolilor si grădinitelor;
- ✓ Supravegherea video a institutiilor publice si zonelor comerciale;

- ✓ Supravegherea cu camere video a intersecțiilor și porțiunilor de drum public foarte aglomerate sau cu risc de producere a accidentelor;
- ✓ Campanii de informare și conștientizare pentru creșterea capacității locuitorilor de a acționa responsabil în cazul apariției unei situații de urgență.

Directia nr. 2: „Dezvoltarea socio-economica a comunei”

Obiectivul strategic nr. 1

Crearea condițiilor de dezvoltare și creștere a calitatii procesului educational:

În comuna Perisani există trei școli și 4 grădinite.

În ansamblu, există o ușoară tendință descrescătoare a numărului de elevi înscriși în cadrul celor trei unități de învățământ școlar, aspect care afectează în mod negativ procesul educational.

Scolile și grădinitele au fost reabilitate în ultimii ani, dar cu toate acestea necesită dotări suplimentare.

Astfel, se recomandă măsuri de îmbunătățire a calitatii procesului educational prin reabilitarea și modernizarea infrastructurii de învățământ, creșterea eficienței interne a școlilor, reflectată în rata de cuprindere școlară și în rata de absolvire, îmbunătățirea cadrului de colaborare între unitățile de învățământ implicate și comunitatea din care fac parte, facilitarea comunicării între factorii implicați (directorii de școli, cadrele didactice, reprezentanții administrației publice locale, reprezentanții Inspectoratului Școlar Județean Vâlcea):

1. Lucrări de întreținere a unităților de învățământ;
2. Crearea unor locuri de joacă pentru prescolari;
3. Continuarea activităților de dotare a unităților cu material didactic și IT, de conectare la internet prin rețele de broadband;
4. Activități de dezvoltarea resurselor umane din învățământ prin implicarea în proiecte inclusiv în parteneriat cu ceilalți actori locali, de exemplu:
 - a) Dezvoltarea și implementarea sistemului de asigurare a calitatii în școli, inclusiv dezvoltarea/formarea personalului și acțiuni inovative;
 - b) Formarea inițială și continuă a cadrelor didactice și a resurselor umane din unitățile de învățământ din comună;
 - c) Sprijin pentru debut și dezvoltarea carierei didactice pentru profesorii din comună;
 - d) Sprijinirea și dezvoltarea de programe pentru menținerea elevilor în educație și prevenirea părăsirii timpurii a școlii;
 - e) Furnizarea serviciilor integrate de orientare și consiliere pentru persoanele expuse riscului de părăsire timpurie a școlii;
 - f) Inițierea și încurajarea parteneriatelor interscolare județene și naționale;

- g) Înfrățiri cu scoli din străinătate și organizarea de schimburi de elevi, profesori, vizite de studiu;
- h) Crearea unui sistem de recompensare anuală a elevilor cu performante deosebite, precum și a cadrelor didactice care i-au îndrumat (acordarea de burse sau premii, titluri de excelență, festivități de premiere, publicitate, excursii, tabere);
- i) Implementarea unui program de constituire de parteneriate între unitățile școlare, în vederea folosirii în comun a resurselor (biblioteci, săli de sport);
- j) Implementarea unui sistem de susținere a copiilor dotați pentru a nu abandona școala;
- k) Continuarea parteneriatelor cu Inspectoratul Școlar Județean și participarea în proiecte educaționale.

Obiectivul specific nr. 2

Dezvoltarea culturală a comunei

În comuna există trei cămine culturale reabilitate în ultimii ani. În comună sunt organizate numeroase evenimente locale, dar nu există un ansamblu folcloric sau publicații locale.

Ca urmare, în comună se observă probleme cum sunt o infrastructură și bază materială în declin, resurse financiare insuficiente pentru practicarea și revitalizarea unor obiceiuri și forme de exprimare culturală tradiționale, acces dificil la surse de informare (mass-media, cărți, internet etc.), abandonul practicilor tradiționale în favoarea „modernității”.

Măsuri/ acțiuni care pot fi realizate:

1. Punerea în valoare a celor trei cămine prin utilizarea spațiilor acestora pentru activități culturale, extrascolare, de informare și comunicare :
 - a) Înființarea unui Centru multicultural, sau a unui Centru de informare culturală, eventual în cadrul bibliotecii;
 - b) Organizarea de spectacole, festivități, cercuri școlare etc.
2. Consolidarea identității culturale și sporirea sentimentului de apartenență la spațiul social-cultural pentru locuitorii comunei:
 - a) Încurajarea unor manifestări în cadru organizat pentru punerea în valoare a tradițiilor și obiceiurilor locale;
 - b) Reinvierea unor obiceiuri stravechi: „Festivalul Lovistean al iernii” și „Nedeea Lovisteană” – organizată vara.
 - c) Elaborarea unei strategii sectoriale pe probleme de cultură și crearea unui Comitet consultativ pe probleme de cultură;
 - d) Elaborarea unor programe pentru promovarea valorilor culturale locale;
 - e) Participarea la evenimente culturale județene;

- f) Dezvoltarea de parteneriate educational – culturale;
- g) Promovarea rețelilor culturale și susținerea culturii locale existente prin sprijinirea artiștilor locali;

Obiectivul specific nr. 3

Dezvoltarea serviciilor de asistentă socială și medicale

În comuna Perisani există un dispensar medical ce găzduiește cabinetul medicului de familie.

În cadrul punctului sanitar veterinar, funcționează un cabinet veterinar cu un medic.

Primăria nu dispune de un serviciu autorizat de asistentă socială, serviciile fiind nespecializate. În comuna există 40 someri, 100 de persoane cu dizabilități, dar nu se oferă servicii sau centre dedicate acestor categorii de persoane defavorizate.

Ca atare, sunt necesare atât măsuri de creare și dotare a infrastructurii specifice, cât și organizarea unor activități de consiliere, informare, instruire, calificare, formare, alte forme de asistentă pentru persoanele defavorizate.

Astfel, se recomandă măsuri de dezvoltare în această direcție:

1. Reabilitarea, dezvoltarea și dotarea unităților de sanătate:

1. Înființarea unui punct sanitar veterinar
2. Încheierea unui parteneriat / protocol pentru înființarea unui laborator de analize medicale în comună

2. Dezvoltarea infrastructurii sociale în zona și a activităților de asistentă socială

Având în vedere faptul că sectorul de asistentă socială nu este dezvoltat corespunzător, iar în comună nu este reprezentat nici sectorul non-guvernamental acreditat să furnizeze servicii sociale ar trebui luată în considerare construirea și operarea, în cadrul unei Asociații de Dezvoltare Intercomunitară, a unui astfel de centru.

Se va urmări în primă fază încheierea unui parteneriat cu autoritățile județene din domeniul asistenței sociale și cu organizații sau asociații cu acest obiect de activitate, dar se recomandă crearea unui serviciu specializat în cadrul primăriei.

În această direcție se recomandă următoarele **acțiuni/ proiecte**:

- a) Parteneriate cu autoritățile publice și ONG-urile de profil pentru crearea unor programe de stimulare a serviciilor de îngrijire la domiciliu precum și pentru alte activități de asistentă;
- b) Înființarea unui centru pentru persoane vârstnice (de îngrijire, de zi, de locuință temporară);
- c) Acordarea de materiale de construcție în cazuri speciale;
- d) Crearea unui serviciu public de specialitate;
- e) Accesibilizarea trotoarelor și acceselor în instituții pentru persoanele cu handicap.

3. Informarea si constientizarea populatiei sau a unor categorii specifice cu privire la păstrarea si îmbunătățirea stării de sănătate publică, si la prevenirea comportamentelor antisociale

Actiuni/ proiecte recomandate :

- a) Încheierea unor parteneriate cu institutiile de furnizare a serviciilor sociale în vederea derulării unor campanii de informare si constientizare adresate angajatorilor, pentru schimbarea atitudinilor sociale si a stereotipurilor cu privire la grupurile vulnerabile;
- b) Parteneriate cu autoritățile în domeniu si medicii care profesează în comună pentru realizarea unor campanii privind consecintele consumului de alcool, igiena, sănătatea reproducerii, sănătate mintală, accidente si prim ajutor, asistentă medicală;
- c) Program de promovare si îmbunătățire a conditiilor igienico-sanitare din institutiile de învățământ;
- d) Revizuirea regulamentelor de organizare si functionare a institutiilor pentru includerea, dacă este cazul, a prevederilor legate de tratamentul egal al angajatilor, interzicerea discriminărilor de orice natură (sex, apartenență la grupuri minoritare, rasă, religie, dizabilități etc) si includerea tuturor categoriilor considerate vulnerabile în legislatia româneascăpersoane cu handicap, someri de lungă durată, tineri la prima angajare, femei sustinătoare ale familiei etc, precum si organizarea unor campanii publice de informare si sensibilizare asupra problematicii abuzului, violentei si a exploatării.

Directia nr. 3: „Dezvoltarea si diversificarea sectorului economic”

Obiectivul strategic nr. 1

Dezvoltarea activitatii turistice:

În ceea ce priveste dezvoltarea turismului, în comuna Perisani trebuie încurajată participarea privată, în special. De aceea, aceasta strategie urmărește punerea în evidență a posibilităților pe care sectorul privat le are pentru a putea contribui la dezvoltarea pe ansamblu a comunei.

1. Dezvoltarea infrastructurii turistice si a serviciilor conexe

În prezent, în comună trebuie încurajată crearea structurilor de cazare, respectiv a pensiunilor, cabanelor de vânătoare si fermelor agro-turistice autorizate. Pe lângă veniturile semnificative care se aduc astfel bugetului local, va crește atractivitatea comunei pentru investitori determinând dezvoltarea unor activități economice conexe, si se vor oferi locuitorilor conditii mai bune pentru petrecerea timpului liber, se vor îmbunătăți ofertele pentru turismul de weekend pentru populatia întregului judet si a judetelor învecinate.

Actiunile care sunt recomandate:

- a) Construirea spatiilor de cazare si de alimentatie publică;
- b) Refacerea infrastructurii de acces la obiectivele turistice si a zonei verzi adiacente, trasee turistice Cozia si Fagaras;
- c) Realizarea unor parcări în centrul comunei si lângă zonele cu obiective turistice;
- d) Iluminarea si semnalizarea obiectivelor turistice;
- e) Infiintarea/construirea unui Centru de Informare Turistica;
- f) Participarea la targuri Nationale si Internationale pentru promovarea produselor agro-alimentare din zona;
- g) Construirea si promovarea unei imaginii sau a unui brand local (branzeturi locale sau bureti de fag);
- h) Reabilitarea mobilierului urban;
- i) Amenajarea unui centru public de recreere sportivă (ex: bazin de înot, alei bowling, mese de tenis, piste pentru biciclete si role etc.)

2. Promovarea potentialului turistic:

Se recomandă crearea unui pachet de promovare a potentialului turistic al comunei prin colaborarea cu agentii de turism, asociatii si fundatii, alte autorități publice, pentru următoarele categorii de turism:

Turismul de agrement: datorită existentei pădurilor, masivului Cozia si cursurilor de apă, există resurse pentru activități de agrement.

Agroturismul: datorită cadrului natural si activităților agricole specifice se poate dezvolta acest tip de turism, în special prin amenajarea fermelor de subzistentă si autorizarea acestora ca ferme agro-turistice.

Turismul cultural-religios: Monumentele de cult reprezintă un potential turistic important, acestea fiind deja semnalizate prin placute informative. Pot fi puse în valoare prin lucrări de îmbunătățire a accesului si de amenajare peisagistică a locatiilor, si pot fi incluse în circuite turistice mai ample, la nivel regional sau judetean.

Actiunile care sunt recomandate:

- a) Reabilitarea cladirilor si a obiectivelor cu valoare de patrimoniu;
- b) Realizarea unor parteneriate pentru punerea în valoare a patrimoniului mostenit;
- c) Dezvoltarea unor pachete turistice „de sfârșit de săptămână” prin organizarea si promovarea unor evenimente specifice, de exemplu oferte culinare, muzică specifică, organizarea unor actiuni sau evenimente atractive;
- d) Dezvoltarea ecoturismului prin parteneriate cu Parcul National Cozia si comunele învecinate;
- e) Extinderea rețelei de panouri stradale pentru marcarea obiectivelor turistice si a marcării intrărilor în comuna;
- f) Realizarea unui studiu privind potentialul turistic al zonei si posibilitățile de dezvoltare turistică a zonei si pentru identificarea si promovarea unor produse turistice;

- g) Realizarea unor materiale de promovare a ofertei turistice, prin tipărituri (cataloge, albume, broșuri, pliante, reviste), promovarea prin mass-media, prin pagină web, participare la târguri și expoziții de profil și orice alte mijloace adecvate;
- h) Colaborare cu tur-operatorii din județ pentru realizarea unor pachete turistice atractive și promovarea ofertei turistice locale.

Obiectivul specific nr. 2

Dezvoltarea agriculturii

1. Măsurile de valorificare a potențialului pomicol și al altor culturi

În primul rând, ținând cont de potențialul pomicol insuficient exploatat al zonei, este necesară crearea unuia sau mai multor centre de colectare, sortare, prelucrare și desfacere a fructelor, recomandându-se în acest fel forma de parteneriat public-privat.

De asemenea, trebuie încurajate următoarele tipuri de acțiuni aplicabile altor beneficiari decât cei publici, dar care, conjugate cu eforturile realizate de către consiliul local, contribuie la dezvoltarea de ansamblu a agriculturii în localitatea Perisani.

Se recomandă modernizarea exploatațiilor agricole, beneficiari fiind persoane fizice autorizate, asociații familiale autorizate și persoane juridice constituite în conformitate cu legislația în vigoare, care funcționează în domeniul agricol, cu excepția exploatațiilor de subzistentă.

Pentru creșterea valorii adăugate a produselor agricole sunt necesare investiții corporale și necorporale în cadrul întreprinderilor pentru procesarea și marketingul produselor agricole.

Pentru eficientizarea activității agricole și pentru a răspunde cerințelor Politicii agricole Comune, este necesară și restructurarea și transformarea fermelor de semi-subzistentă în exploatații orientate către piață și înființarea și funcționarea administrativă a grupurilor de producători.

Se poate încheia un parteneriat strategic cu Stațiunea de Cercetare Pomicolă Vâlcea în vederea sprijinirii cultivatorilor de fructe în procurarea materialului săditor de calitate.

2. Măsurile de valorificare a potențialului silvic

De asemenea, destinate altor beneficiari decât cei publici, se recomandă încurajarea următoarelor demersuri:

- ✓ Măsurile de creștere a valorii economice a pădurilor prin investiții în pădurile care se supun regimului silvic și pentru care s-au elaborat amenajamente silvice, potrivit legislației naționale și care sunt obligatorii (achiziția de material de plantat, lucrări de îngrijire și administrare a arboretelor, lucrări de îmbunătățire a calității solului din pădure, achiziția de mașini, utilaje, echipamente și instalații, gospodărirea pădurilor, inclusiv pentru activitatea de recoltare a produselor forestiere (lemnuri prin metode ecologice

- ✓ Investitii pentru cresterea valorii adăugate a produselor forestiere - investitii corporale si necorporale în cadrul întreprinderilor pentru procesarea si marketingul produselor forestiere.

3. Masuri privind crearea facilitatilor legate de dotarea cu utilaje performante a operatorilor industriali si agricoli

Investitiile in structuri moderne de afaceri reprezinta un instrument cheie pentru impulsinarea mediului de afaceri regional si local si cresterea gradului de competitivitate al tarii, care poate crea conditii pentru o mai rapida integrare a economiei nationale in economia europeana.

Avand structuri de afaceri moderne, regiunile pot beneficia de avantaje competitive, prin utilizarea resurselor lor specifice, pana acum neutilizate sau subutilizate si mobilizarea intregului potential productiv de care dispun, contribuind astfel la convergenta regiunilor Romaniei su celelalte regiuni ale Statelor membre UE.

Obiectivul specific nr. 3

Diversificarea activităților economice

Sectoarele economice reprezentate în comuna Perisani pot fi dezvoltate si diversificate datorită existentei resurselor necesare - materiilor prime si fortei de muncă, dar si spatiilor disponibile. Sectorul agricol fiind predominant, productia obtinută din culturi este folosită atât pentru nevoi proprii cât si pentru comercializare. De asemenea, efectivele de animale si existenta fondului forestier crează conditiile pentru dezvoltarea activităților de prelucrarea si comercializare a cărnii, laptelui si altor produse, sau a unor ateliere mestesugăresti care utilizează produse animale.

Măsurile recomandate în cadrul acestei directii sunt:

1. Dezvoltarea facilităților de sprijinire a activităților economice

Se recomandă organizarea unor târguri săptămânale ceea ce ar prezenta un potential deosebit pentru dezvoltarea activităților comerciale din zonă, întâlnind în acelasi timp si nevoile locuitorilor. Astfel, sunt necesare lucrări de amenajare a spatiilor destinate acestor târguri si promovarea evenimentelor la nivelul judetului si regiunii.

Actiuni recomandate:

- a) Parteneriate public-private cu magazine alimentare / hypermarketuri / supermarketuri cu renume si angajarea fortei de muncă locale;
- b) Amenajări / reabilitări / dotări de spatii / structuri de sprijinire cu internet, utilități pentru întreprinzători;
- c) Construirea / amenajarea de piete agroalimentare (fixe sau mobile) cu producători locali, modernizarea si diversificarea celor existente;
- d) Crearea unui centru de informare pentru investitori;
- e) Amenajarea unui centru expozitional si organizarea de târguri tematice.

2. Identificarea si stimularea unor noi afaceri în mediul rural

Contextul socio-economic actual care caracterizează comuna Perisani permite identificarea unor posibile noi afaceri pe care Pymăria le poate populariza prin intermediul paginii de internet sau prin alte mijloace aflate la dispozitia sa, iar în

functie de conditiile concrete, institutia poate oferi facilități pentru întreprinzători / investitori, inclusiv de ordin fiscal.

Astfel, se recomanda înfiintarea unor unități de întreținere și reparatii mecanice destinate utilajelor diverse aflate în proprietatea agentilor economici activi din agricultură.

Pentru deservirea populatiei comunei, dar și a agentilor economici activi în vederea sustinerii unei dezvoltări durabile a acestora, este nevoie de diversificarea sectorului de prestări servicii, așa cum sunt serviciile bancare, notariale etc.

Necesitatea este cu atât mai semnificativă, cu cât nevoia agentilor economici de a atrage resurse financiare este mai mare în contextul oportunităților de finanțare oferite în perioada actuală prin programul de dezvoltare rurală sectorului privat din mediul rural, în cadrul cărora conditiile de cofinanțare și de rambursare a cheltuielilor eligibile pot implica necesitatea unor credite sau împrumuturi bancare.

Actiuni recomandate:

- a) Modernizarea și dotarea corespunzătoare unor spații destinate târgurilor;
- b) Crearea spațiului și înfiintarea unui notariat;
- c) Înfiintarea unui service auto și a unui atelier reparatii tractoare, combine și masini agricole;
- d) Înfiintarea unor stații de motorină, benzină, uleiuri, piese;
- e) Înfiintarea unui atelier de procesare cheresterea;
- f) Înfiintarea unui atelier de producție obiecte de artizanat din lemn;
- g) Înfiintarea unui atelier pentru materiale de construcție din lemn;
- h) Înfiintarea unui atelier de cizmărie;
- i) Înfiintarea unui atelier de pielărie.

3. Dezvoltarea capitalului uman

Pentru a asigura resurse umane calificate care să susțină procesul de dezvoltare locală a comunei din punct de vedere economic, considerăm necesară stimularea unor măsuri de instruire, calificare sau formare a cetățenilor comunei - a tinerilor sau altor persoane care renunță la activitatea în agricultura de subsistentă.

Astfel, se propune colaborarea cu AJOFM Vâlcea și cu organizații non-profit acreditate pentru organizarea anumitor cursuri de formare și reconversie, inclusiv în domeniul turismului. Pentru accesarea unor fonduri europene, se propune înfiintarea unui centru de formare și calificare a resurselor umane la nivelul comunei sau în cooperare cu localități învecinate.

Actiuni recomandate:

- a) Realizarea de anchete de către parteneri în vederea stabilirii necesarului de informare, formare și reconversie profesională astfel încât să se răspundă nevoilor de pe piața muncii;
- b) Organizarea unor cursuri de reconversie profesională pentru persoanele active neocupate;
- c) Organizarea unor cursuri pentru dezvoltarea abilităților antreprenoriale;

- d) Organizarea unor cursuri de perfectionare si formare profesională pentru populatia activă implicată în activități non-agricole;
- e) Solicitarea unor finanțări prin structura partenerială administratie publică - ONG în cadrul POS Dezvoltarea Resurselor Umane, prin Fondul Social European;
- f) Organizarea unor cursuri destinate fermierilor de subzistentă pentru a-i orienta spre alte activități;
- g) Organizarea de sesiuni/ campanii de informare cu privire la oportunitățile pentru toate aspectele legate de domeniul agricole (subventii, programe de dezvoltare rurală,conditii de eligibilitate pentru primirea de diverse plăți, prezentare de modele de bună practică, asigurarea unor programe de schimburi de experiență etc.);
- h) Organizarea de cursuri de formare profesională (training), informare si difuzare de cunostinte pentru beneficiari persoane adulte care activează în domeniile agriculturii, silviculturii (inclusiv proprietari de pădure) si industriei agro-alimentare. Furnizorii actiunilor de formare profesională precum si al actiunilor de informare si difuzare a cunostintelor sunt entități publice, sau private care activează în domeniul formării profesionale a adultilor si/sau informării si difuzării de cunostinte;
- i) Furnizarea de servicii de consiliere si consultanță pentru fermieri în vederea restructurării si îmbunătățirii performanțelor generale ale activității acestora, consultanță furnizată de entități publice sau private selectate;
- j) Instruirea si formarea furnizorilor de servicii eco-turistice si a ghizilor montani din rândul comunităților locale;
- k) Formarea profesională a resurselor umane din domeniul turismului;
- l) Parteneriate cu centrele de formare pentru organizarea de cursuri de calificare si recalificare pentru persoanele beneficiare ale Legii 416, privind venitul minim garantat;
- m) Realizarea unui studiu privind tendintele prezente pe piata muncii în vederea corelării acestora cu oferta, precum si cu ofertei educationale a institutiilor de învățământ;
- n) Organizarea de întâlniri cu reprezentantii mediului de afaceri pentru prezentarea facilităților prevăzute în Legea nr. 76/2002, în ceea ce priveste angajarea de personal din rândul somerilor sau al persoanelor care mai au 3 ani până la pensionare;
- o) Organizarea unui târg local de oferte de muncă în parteneriat cu A.J.O.F.M.

Directia nr. 4: „Protejarea mediului inconjurator”

Obiectivul strategic nr. 1

Crearea unui sistem centralizat de alimentare cu apa si canalizare:

Comuna Perisani are implementat proiectul de alimentare cu apa a gospodariilor, iar pentru canalizare este in faza de atribuire proiect de executie.

Prin asigurarea unui sistem centralizat de alimentare cu apa si canalizare va creste atractivitatea zonei in sensul atragerii de investitii si de protejare a populatiei si a mediului inconjurator impotriva efectelor de orice tip de contaminare a apei potabile prin asigurarea calitatii ei de apa curata si sanogena.

Se recomanda urmatoarele masuri:

- 1. Construirea retelei de canalizare pentru deservirea tuturor consumatorilor casnici si industriali;**
- 2. Implementarea unor masuri de management al apelor subterane si de suprafata;**
- 3. Implementare unor masuri de aparare impotriva alunecarilor de teren in zonele predispuise;**
- 4. Campanii de informare si constientizare a populatiei.**

Actiunile ce se recomanda in cazul masurilor de mai sus sunt:

- a) Construirea retelei de canalizare pentru a asigura accesul tuturor locuitorilor la acestea;
- b) Construire statie de epurare;
- c) Campanii de ecologizare a cursurilor de apă, în special primăvara, la topirea zăpezilor si începerea ploilor torentiale;
- d) Lucrari de regularizare a cursurilor raurilor si panielor in zonele cu potential mare de inundabilitate;
- e) Lucrari de stabilizare a terenurilor in zonele unde se produc alunecari de teren;
- f) Încheierea unui parteneriat cu Agentia de Protectie a Mediului pentru publicarea pe site-ul Primăriei a informatiilor legate de gradul de poluare a apelor din zonă;
- g) Editarea de materiale de informare privind consumul rational de apă, colectarea selectivă a deseurilor, păstrarea cursurilor de apă curate etc;

Obiectivul strategic nr. 2

Crearea unui sistem de colectare selectiva a deseurilor si depozitarea temporara a acestora pana la depunerea lor finala:

Masurile si actiunile recomandate sunt:

1. **Achizitionarea unor pubele pentru categorii de deseuri;**
2. **Crearea unor centre de colectare a deseurilor pe categorii;**
3. **Editarea de materiale de informare privind colectarea selectivă a deseurilor;**
4. **Actiuni pentru atragerea copiilor si tinerilor în activități cu caracter ecologic, initierea participantilor în voluntariatul pentru mediu.**

Obiectivul strategic nr. 3

Utilizarea energiilor alternative:

Eficiența energetică, utilizarea rațională a resurselor naturale și gestionarea eficientă din punct de vedere economic a echipamentelor constituie cerințe cheie pentru durabilitatea serviciilor publice de utilitate. Cerințele dezvoltării durabile sunt legate de eficiența energetică sporită a clădirilor, mijloace ecologice de transport, iluminat și încălzit, astfel încât sunt prioritare următoarele măsuri pe termen mediu și lung:

1. **Reducerea pierderilor de energie termică;**
2. **Introducerea sistemelor ecologice de iluminat și încălzit;**
3. **Campanii de informare și constientizare a populației.**

Principalele acțiuni / proiecte care pot fi promovate de administrația locală în cadrul celor trei măsuri menționate sunt:

- a) Campanii de informare pentru reabilitarea termică a locuințelor de către populație;
- b) Reabilitarea termică a instituțiilor;
- c) Auditarea energetică a instituțiilor publice locale;
- d) Înființarea unor sisteme de alimentare cu energie electrică prin conversia energiei solare;
- e) Introducerea panourilor solare și transformarea instituțiilor publice în clădiri independente energetic;
- f) Introducerea iluminatului ecologic stradal și în instituții;
- g) Realizarea unui studiu privind potențialul eolian al zonei;
- h) Realizarea unui studiu privind introducerea centralelor pe biomasă sau rumegus pentru încălzirea instituțiilor;
- i) Campanii de informare și constientizare a populației, în special la lansarea programelor tip „Casa verde”;
- j) Implementarea „achizițiilor verzi” în cadrul instituțiilor publice;
- k) Campanii de informare a populației referitoare la etichetarea produselor electrotcasnice.

Obiectivul specific nr. 4

Conservarea si protejarea cadrului natural

Localitatea dispune de un fond forestier important dar, în pofida potentialului rezidential si turistic, în comună nu există parcuri amenajate. Caracteristicile reliefului determină riscuri naturale de alunecări si degradări. De aceea, se recomandă următoarele măsuri:

1. Reducerea riscului de producere a dezastrelor naturale

Sunt necesare măsuri de realizare a unui management durabil al fondului forestier, de stabilizare a terenurilor degradate si a terenurilor cu risc de alunecare, măsuri de includere a terenurilor în hărți cu zone de risc.

- a) Îndiguirea zonelor inundabile;
- b) Lucrari de stabilizare a terenurilor supuse alunecarilor;
- c) Actiuni de regenerare si conservare a fondului forestier;
- d) Împădurirea terenurilor degradate si în curs de degradare;
- e) Realizarea unor centuri verzi, perdele de protectie;

2. Valorificarea cadrului natural

Sunt necesare lucrări peisagistice pentru punerea în valoare a cadrului natural si cresterea atractivității comunei. Crearea parcurilor este o masură care are de asemenea funcȚiuni sociale, oferind alternative de petrecere a timpului liber pentru locuitorii comunei, în principal pentru cei tineri.

Actiunile recomandate sunt:

- a) Sprijinirea ONG-urilor pentru derularea de programe si activități dedicate tinerilor din localitate;
- b) Amenajarea unor locuri de agrement / terenuri de sport / spatii verzi / parcuri, alternativă de petrecere a timpului liber pentru tineri;
- c) Popularizarea si sprijinirea petrecerii timpului liber prin miscare în mass-media locală, precum si pe site-ul Primăriei;
- d) Organizarea unor târguri / locuri de desfacere a produselor naturale din zonă.

Directia nr. 5: „Consolidarea capacitatii administrative la nivel local”

Obiectivul strategic nr. 1

Dezvoltarea resurselor umane din administratie:

Dezvoltarea capacității administrative reprezintă un demers important de modernizare a institutiei, care trebuie transformat într-o preocupare continuă.

Instruirea si formarea continua a personalului din Primărie în domeniile specifice de activitate este de mare importanta mai ales in domeniul managementului proiectelor cu finantare nerambursabilă.

Pe termen mediu, pe măsură ce contextul economico-social va permite modificarea și extinderea organigramelor primăriilor, este importantă urmărirea creării unui departament specializat în atragerea și utilizarea fondurilor nerambursabile, compus din personal instruit în acest domeniu. Recomandăm pentru atingerea acestui obiectiv implicarea persoanelor deja instruite în domeniu sau a celor care au acumulat experiență practică, atragerea tinerilor absolvenți de studii superioare, colaborarea cu sectorul asociativ, cu instituțiile administrației publice județene.

Având în vedere existența infrastructurii educationale și de sănătate în localitate, considerăm că este oportună și accesarea unor fonduri nerambursabile care să ducă la creșterea capacității administrative a managerilor acestor instituții în special în relația cu administrația publică locală, în scopul creșterii calității serviciilor oferite, în contextul descentralizării.

Actiunile identificate sunt:

1. **Organizarea de cursuri de specializare a funcționarilor implicați în procesul de formulare și implementare a politicilor publice;**
2. **Module de pregătire profesională;**
3. **Training pentru funcționarii publici din administrația publică locală inclusiv pentru reprezentanții autorităților locale în consiliile de administrație ale școlilor;**
4. **Training în domeniul evaluării performanțelor serviciilor publice;**

Obiectivul specific nr. 2

Îmbunătățirea activității de relații publice

Îmbunătățirea unei asemenea activități este esențială și necesită următoarele trei categorii de resurse:

- ✓ Resurse umane care să fie pregătite în domeniul legislației privind transparența actului decizional și liberul acces la informațiile publice. Recomandăm de asemenea organizarea unor întâlniri semestriale cu cetățenii comunei, sub forma unor dezbateri publice cu privire la stadiul investițiilor și măsurile preconizate;
- ✓ Existența unor spații adecvate, cu vizibilitate, având această destinație
- ✓ Echipare adecvată.

Măsurile identificate în cadrul acestui obiectiv specific:

1. **Cresterea transparenței și credibilității în fața cetățenilor**
2. **Dezvoltarea instituțională**

Astfel, principalele **actiuni / proiecte** care pot fi promovate de administrația locală sunt următoarele:

- a) Amenajarea unei „cutii a primarului”, telverde, adresă e-mail pentru sesizări, propuneri ale cetățenilor;
- b) Organizarea unor dezbateri publice periodice;
- c) Analiza problemelor specifice furnizării serviciilor publice în vederea simplificării și reducerii barierelor administrative pentru cetățeni;

- d) Actualizarea permanentă a paginii de internet a Primăriei;
- e) Menținerea certificării ISO pentru servicii de administrație publică;
- f) Semnalizarea prin panouri sau plăci informative a tuturor investițiilor realizate de către administrația publică locală;

Obiectivul specific nr. 3

Modernizarea instrumentelor de lucru

Pentru asigurarea succesului și eficienței unei administrații publice, este necesară implementarea unor sisteme inovative, cum ar fi aplicații sau programe informatice pentru îmbunătățirea nivelului de colectare a impozitelor și taxelor locale, pentru managementul documentelor, pentru evidența financiar contabilă etc., precum și dotarea cu echipamente ITC, birotică.

Măsuri în cadrul obiectivului specific 3:

1. **Modernizarea bazei materiale a administrației publice locale.**
2. **Modernizarea bazei informatice a administrației publice locale.**

Cele mai importante **actiuni / proiecte** care pot fi realizate în cadrul acestui obiectiv sunt:

- a) Achiziționarea de echipamente de informare și comunicare pentru accesul larg al cetățenilor la informații de interes public;
- b) Implementarea unui sistem de management al proiectelor în sistemul informatic și instruirea personalului implicat;
- c) Dotarea cu echipamente moderne, pachete software pentru eficientizarea activității personalului administrativ.